

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Michałowo

Gmina Michałowo, październik 2024 r.

Spis treści

WPROWADZENIE	1
OGÓLNA DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK W GMINIE MICHAŁOWO.....	3
DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	21
WYZNACZENIE JEDNOSTEK ANALITYCZNYCH	21
ANALIZA ZJAWISK W SFERZE SPOŁECZNEJ	33
ANALIZA ZJAWISK W SFERZE GOSPODARCZEJ	68
ANALIZA ZJAWISK W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ.....	76
ANALIZA ZJAWISK W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ	81
ANALIZA ZJAWISK W SFERZE TECHNICZNEJ	89
OBSZAR ZDEGRADOWANY	95
OBSZAR REWITALIZACJI	100
SPIS TABEL.....	103
SPIS MAP	104

Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji „**Rewitalizacja** stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji.”

Przygotowanie Gminnego Programu Rewitalizacji odbywa się w dwóch krokach. W pierwszym niezbędnym i obligatoryjnym wyznacza się obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji. Podstawą wyznaczenia obszarów są analizy wykorzystujące obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań. Natomiast w drugim kroku, na wcześniej wyznaczonym obszarze rewitalizacji przygotowuje się dokument strategiczny, który za pomocą kompleksowych i powiązanych ze sobą projektów służy rozwiązaniu zdiagnozowanych problemów społecznych.

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji, czyli obszaru, na którym prowadzi się rewitalizację, również przebiega dwuetapowo. Pierwszym etapem jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego, czyli części gminy, która znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, przy jednoczesnym występowaniu negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej albo technicznej. W tym celu, w oparciu o rzetelne i dostępne dane (przede wszystkim ilościowe), przeprowadza się analizę uwarunkowań wewnątrzgminnych różnorodnych zjawisk zachodzących w gminie. W drugim etapie, na fragmencie gminy, wyznacza się obszar rewitalizacji spełniający następujące warunki:

- obejmuje całość lub część obszaru zdegradowanego,
- cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych wraz z jednoczesnym występowaniem problemów w sferze albo gospodarczej, albo środowiskowej, albo technicznej, albo przestrzenno-funkcjonalnej,
- posiada istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację,
- obejmuje nie więcej niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałej przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy, wyznacza się obszar rewitalizacji.

Uwzględniając lokalne uwarunkowania, w tym przede wszystkim dostępność danych, posiadaną wiedzę z zakresu rewitalizacji oraz zjawisk społecznych, opracowano metodologię procesu delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, składającą się z następujących kroków:

- wybór jednostek agregacji danych;
- pozyskanie i przetworzenie danych statystycznych;
- określenie listy wskaźników;
- analiza zróżnicowania wewnątrzgminnego zjawisk kryzysowych na obszarze gminy;
- wyznaczenie obszaru zdegradowanego;
- wyznaczenie obszaru rewitalizacji.

Niniejsze opracowanie stanowi załącznik do wniosku o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Michałowo, o którym mowa w art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278 t.j.), potwierdzający spełnienie przesłanek do ustanowienia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

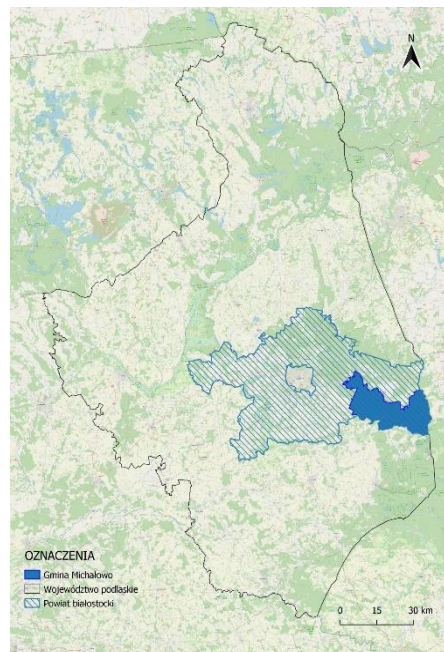
Ogólna diagnoza czynników i zjawisk w gminie Michałowo

PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE MICHAŁOWO

Gmina Michałowo położona jest w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego w odległości 37 km od Białegostoku. Pod względem powierzchni, jest jedną z największych w województwie, wynoszącą 409,19 km². (13,7% powierzchni powiatu białostockiego). Większymi gminami są: sąsiadująca z gminą Michałowo gmina Gródek – 430,6 km² oraz gmina Bielsk Podlaski – 430,1 km²).

Gmina Michałowo graniczy:

- od południa z gminą Narewka (długość granicy 26,3 km);
- od południa z gminą Narew (długość granicy 23,4 km);
- od północy i północnego – zachodu z gminą Gródek (długość granicy 62,3 km);
- od zachodu z gminą Zabłudów (długość granicy 24,0 km).

Najważniejszym szlakiem komunikacyjnym w jednostce jest droga wojewódzka numer 686, która przecina teren gminy z zachodu na wschód i łączy ze sobą stolicę województwa podlaskiego Białystok i terminal przeładunkowy Aida w Siemianówce. Od wschodu Gmina Michałowo graniczy z Białorusią. Jest to granica państwowa a zarazem Unii Europejskiej i wynosi 19,61 km. Jest to granica lądowa przebiegająca w większości w terenie zalesionym. Istotne jest też bliskie sąsiedztwo Białowieckiego Parku Narodowego (50 km) i Puszczy Knyszyńskiej. Nie bez znaczenia jest też położenie na terenie gminy rezerwatu przyrody Gorbacz oraz zalewu Siemianówka, stanowiącego centrum letniego wypoczynku. Przez teren gminy przepływają dwie rzeki – Supraśl oraz Narew.

Sfera społeczna w Gminie Michałowo

Potencjał demograficzny Gminy Michałowo

Ludność gminy Michałowo na przestrzeni lat 2018 - 2022 zmniejszyła się o 637 osób, czyli o prawie 11%. Liczba ludności w podziale na miasto i obszar wiejski kształtuje się odpowiednio na poziomie -262 osoby (9%) oraz -375 osób (12%). Oznacza to, że w szybszym tempie wyludniają się obszary wiejskie w gminie.

Tabela 1 Liczba ludności w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Liczba ludności	2018	2019	2020	2021	2022
Michałowo gmina	6 623	6 565	6 142	6 046	5 986
Michałowo - miasto	3 047	3 011	2 841	2 781	2 785
Michałowo - obszar wiejski	3 576	3 554	3 301	3 265	3 201

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

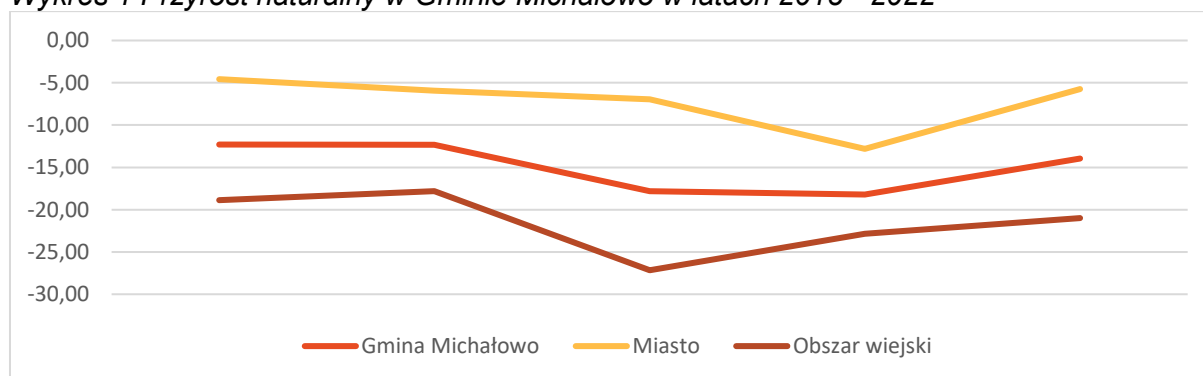
Gmina Michałowo ma również ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego. W 2022 r. wskaźnik ten wynosił -13,95 na 1000 mieszkańców. Największy spadek przyrostu naturalnego w gminie odnotowano w 2021 r. (-18,21), przy czym w samym mieście Michałowo największy spadek przyrostu naturalnego odnotowano w 2021 r. (-12,81). Na obszarach wiejskich gminy, najmniejszą wartość przyrostu naturalnego była w 2020 r. i wynosiła aż -27,16.

Tabela 2 Przyrost naturalny w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Przyrost naturalny na 1000 ludności	2018	2019	2020	2021	2022
Michałowo gmina	-12,30	-12,34	-17,81	-18,21	-13,95
Michałowo - miasto	-4,57	-5,95	-6,94	-12,81	-5,75
Michałowo - obszar wiejski	-18,87	-17,81	-27,16	-22,84	-20,98

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wykres 1 Przyrost naturalny w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Liczba urodzeń żywych w stosunku miasto – obszar wiejski na przestrzeni lat ma wartości zbliżone. Natomiast znaczne różnice obserwuje się w przypadku liczby zgonów na 1000 ludności, gdzie wartości dla obszaru wiejskiego są ponad 2-krotnie wyższe.

Tabela 3 Liczba urodzeń w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

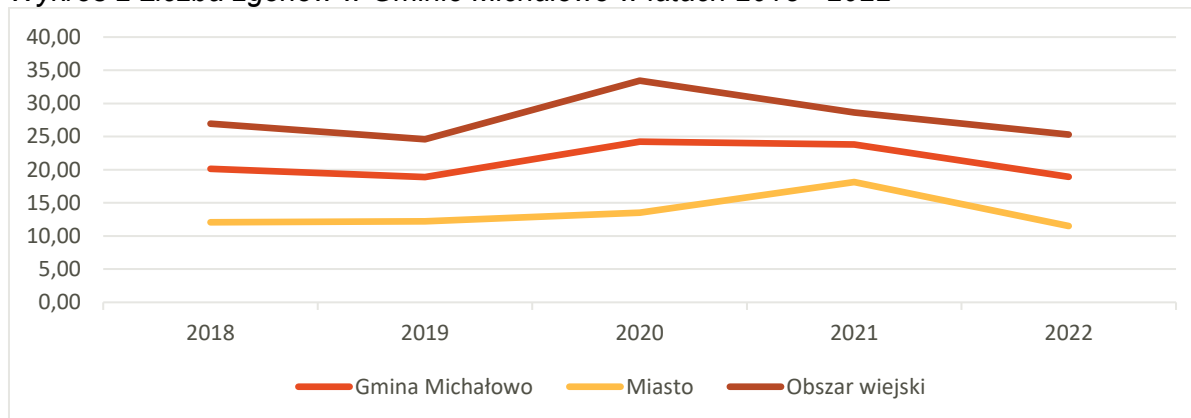
Urodzenia żywe na 1000 ludności	2018	2019	2020	2021	2022
Michałowo gmina	7,80	6,55	6,42	5,58	4,98
Michałowo - miasto	7,51	6,28	6,59	5,34	5,75
Michałowo - obszar wiejski	8,05	6,78	6,27	5,79	4,32

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 4 Liczba zgonów w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Zgony na 1000 ludności	2018	2019	2020	2021	2022
Michałowo gmina	20,11	18,89	24,23	23,79	18,93
Michałowo - miasto	12,09	12,23	13,53	18,14	11,51
Michałowo - obszar wiejski	26,92	24,59	33,43	28,62	25,30

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wykres 2 Liczba zgonów w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Saldo migracji mieszkańców gminy Michałowo w latach 2018-2022 wynosi 62, przy czym dodatnie saldo migracji odnotowały obszary wiejskie 111, natomiast w mieście Michałowie saldo migracji przybiera ujemną wartość wynoszącą -49.

Tabela 5 Saldo migracji ogółem w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Saldo migracji ogółem	2018	2019	2020	2021	2022
Michałowo gmina	11	18	-11	18	26
Michałowo - miasto	-15	-19	-14	-14	13
Michałowo - obszar wiejski	26	37	3	32	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

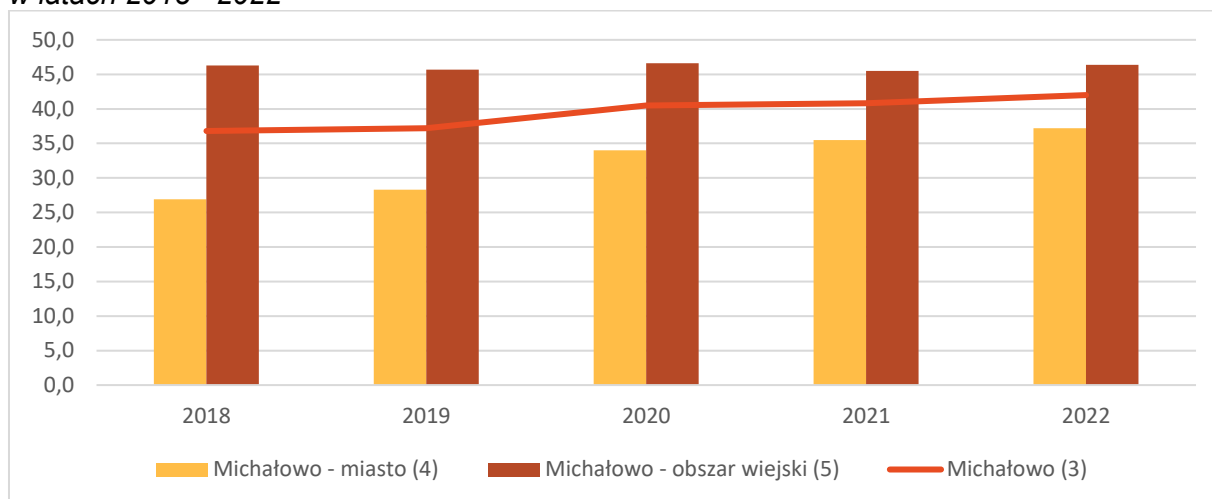
W populacji mieszkańców gminy Michałowo w latach 2018 - 2022 w ramach struktury demograficznej grup ludności według zdolności do pracy stale przybywa ludności w wieku poprodukcyjnym. Zmniejsza się przy tym liczba ludności w wieku produkcyjnym oraz liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym, co oznacza, że w przyszłości będzie mniej ludności w wieku produkcyjnym. Struktura ludności według tych grup jest bardzo ważna ze względów ekonomicznych. Pokazuje ona, jaka część społeczeństwa potencjalnie może pracować, utrzymując niepracujących. Niekorzystnym zjawiskiem jest zwiększający się udział mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym, co oznacza możliwość wystąpienia w przyszłości niedoboru ludności w wieku produkcyjnym. Jednocześnie niekorzystnie kształtuje się wskaźnik obciążenia demograficznego, szczególnie w mieście Michałowo, który wzrósł z 26,9 w roku 2018 do 37,2 w roku 2022.

Tabela 6 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	2018	2019	2020	2021	2022
Michałowo gmina	36,8	37,2	40,5	40,8	42,0
Michałowo - miasto	26,9	28,3	34,0	35,5	37,2
Michałowo - obszar wiejski	46,3	45,7	46,6	45,5	46,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wykres 3 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 7 Współczynnik osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Współczynnik osób w wieku przedprodukcyjnym					
Michałowo gmina	14,03	14,20	14,93	15,23	15,00
Michałowo - miasto	14,77	14,81	15,77	15,82	15,73
Michałowo - obszar wiejski	13,39	13,67	14,21	14,73	14,37
Współczynnik osób w wieku produkcyjnym					
Michałowo gmina	58,61	58,19	55,67	55,57	55,23
Michałowo - miasto	62,29	61,24	57,51	57,43	56,88
Michałowo - obszar wiejski	55,48	55,60	54,07	54,00	53,80
Współczynnik osób w wieku poprodukcyjnym					
Michałowo gmina	27,36	27,62	29,40	29,19	29,77
Michałowo - miasto	22,94	23,95	26,72	26,75	27,40
Michałowo - obszar wiejski	31,12	30,73	31,72	31,27	31,83

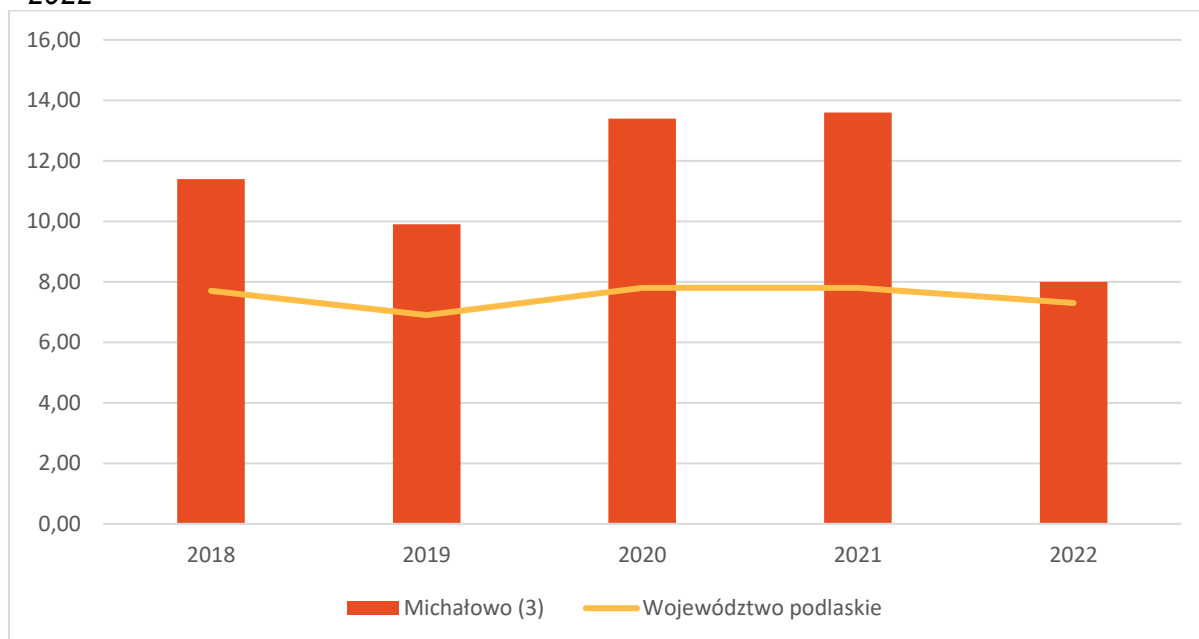
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Powyższe, niekorzystne trendy, świadczą o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa niesie za sobą szereg zagrożeń natury społecznej, jak również i ekonomicznej, mającej znaczący wpływ na funkcjonowanie gminy. Coraz większa liczba osób starszych może prowadzić do utrwalania negatywnego stereotypu starości i wykluczenia, dostosowania opieki zdrowotnej do osób starszych, czy zwiększaniem nakładów na opiekę zdrowotną i opiekuńczą.

Bezrobocie w Gminie Michałowo

Stopa bezrobocia rejestrowanego liczona jako stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie (zasobu siły roboczej danej populacji) w latach 2018 - 2022 w gminie Michałowo wynosiła średnio 11,26%, podczas gdy stopa bezrobocia w województwie podlaskim w tym samym okresie wynosiła średnio 7,5%.

Wykres 4 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.polskawliczbach.pl>

Liczba osób bezrobotnych na przestrzeni ostatnich lat systematycznie spadała. Wyjątek stanowi rok 2020, w którym doszło do wybuchu pandemii COVID, co spowodowało drastyczny wzrost liczby osób bezrobotnych. Jednak na koniec 2022 r. liczba osób bezrobotnych jest najniższa w perspektywie analizowanych lat.

W strukturze bezrobocia rejestrowanego, w gminie Michałowo przeważają mężczyźni. Wzrost liczby bezrobotnych mężczyzn pozostających bez pracy od roku 2020 systematycznie wzrasta, osiągając w 2022 r. wartość ponad 60%.

Wśród osób bezrobotnych 60% to osoby długotrwale bezrobotne. Natomiast w strukturze wieku, osoby bezrobotne powyżej 50 roku stanowią 36% ogółu osób bezrobotnych.

Ubóstwo w Gminie Michałowo

Z danych GUS wynika, że blisko 50% beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w gospodarstwach domowych, to członkowie rodzin poniżej kryterium dochodowego, czyli rodzin ubogich.

Tabela 8 Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Nazwa	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności				
	2018	2019	2020	2021	2022
Michałowo gmina	827	795	693	600	505

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Ogólnie, utrzymuje się kilkuletnia tendencja spadkowa dotycząca liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej. Tendencja ta nie uległa zmianie w okresie trwania epidemii Covid-19.

Tabela 9 Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy oraz osób poniżej kryterium dochodowego w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Nazwa	ogółem					poniżej kryterium dochodowego				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	277	281	263	225	208	145	136	109	112	98
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	551	522	432	366	304	273	245	177	177	150

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W gminie Michałowo w 2022 r. funkcjonowały 3 placówki opieki społecznej, w tym jedna zapewniająca całodobową opiekę osobom z niepełnosprawnością, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku. Liczba miejsc w placówkach w 2022 roku wynosiła 330, a obłożenie sięgało aż 98%. Mieszkańcami placówek opieki społecznej w 60% byli mężczyźni. Osoby w podeszłym wieku, czyli osoby w wieku 65 lat i więcej stanowiły 14% ogółu mieszkańców.

Edukacja i kapitał społeczny w Gminie Michałowo

W gminie Michałowo funkcjonuje Zespół Szkół w Michałowie, w skład którego wchodzi:

- Szkoła Podstawowa im. Władysława Syrokomli,
- Liceum Ogólnokształcące,
- Technikum,
- Szkoła Policealna,
- II Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych oraz
- Branżowa Szkoła I stopnia.

Tabela 10 Podstawowe informacje o placówkach edukacyjnych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE					
liczba oddziałów	3	4	5	5	5
liczba uczniów	41	65	73	69	81
absolwenci	21	15	4	0	17
uczniowie przypadający na 1 oddział w szkole ogólnokształcącej	14	16	15	14	16
SZKOŁA PODSTAWOWA					
liczba oddziałów	22	19	18	21	17
liczba uczniów	374	379	371	368	357
absolwenci	-	43	50	46	71
uczniowie przypadający na 1 oddział w szkole podstawowej	17	20	21	18	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Warunki do edukacji wyrażone liczbą uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach podstawowych i ogólnokształcących można ocenić jako dobre. Gmina zapewnia wystarczającą liczbę miejsc w prowadzonych przez siebie szkołach. Dodatkowo w szkole

podstawowej w 2022 r. funkcjonował oddział specjalny przy szkole podstawowej, do którego uczęszczało 2 dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

W gminie Michałowo od 2022 r. funkcjonują dwie placówki wychowania przedszkolnego, w tym jedna prowadzona przez jednostkę samorządu gminnego. Przedszkola oferowały 8 oddziałów, po 4 każda placówka. Liczba dzieci objęta wychowaniem przedszkolnym wyniosła 169 osób.

Tabela 11 Podstawowe informacje o przedszkolach w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba przedszkoli	2	2	2	1	2
Liczba oddziałów	6	6	6	4	8
Liczba dzieci	138	106	135	89	169

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Kapitał społeczny i kulturalny w Gminie Michałowo

W gminie Michałowo do 2020 r. funkcjonowały 3 oddziały biblioteki publicznej, mieszczące się w miejscowościach Bondary, Szymki oraz Michałowo. Od 2022 r. w gminie funkcjonuje tylko 1 biblioteka publiczna licząca prawie 33 tys. pozycji księgozbioru. Budynek biblioteki jest obiektem przystosowanym do potrzeb osób z niepełnosprawnością (zarówno wejście do budynku, jak również wewnętrzne udogodnienia w budynku). Pomimo wzrostu czytelników w ciągu roku, na przestrzeni lat 2018-2022 obserwuje się wyraźny spadek wypożyczeń.

Tabela 12 Podstawowe informacje o bibliotekach i korzystających w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
biblioteki i filie	3	3	3	1	1
księgozbiór	51 066	51 964	52 307	31 986	32 900
czytelnicy w ciągu roku	719	732	1 420	768	1 450
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	25 095	27 207	11 647	9 398	8 735

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Istotnym aspektem świadczącym o zaangażowaniu w życie publiczne w gminie jest wysoka aktywność w organizacji i uczestnictwie w imprezach artystyczno-rozrywkowych. Analizując liczbę imprez oraz liczbę uczestników wyraźnie zauważalny jest wpływ pandemii COVID-19 w 2020 r., w którym zaobserwowano znaczące odchylenie od wartości kształtujących się w pozostałych latach. W gminie Michałowo funkcjonuje jeden dom kultury, przystosowany do osób z niepełnosprawnością.

Tabela 13 Liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
imprezy, w tym m.in..	20	73	5	57	58
seanse filmowe	5	3	0	2	4
wystawy ogółem	3	3	1	6	2
koncerty	6	22	3	15	15
konkursy	1	11	0	9	9
pokazy teatralne	1	1	0	4	4

warsztaty	0	30	0	20	21
-----------	---	----	---	----	----

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 14 Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych organizowanych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
uczestnicy, w tym m.in.	11 600	14 875	677	1 741	5 280
seanse filmowe	720	220	0	100	300
wystawy ogółem	250	65	221	126	320
koncerty	10 000	14 000	336	685	3 590
warsztaty	0	140	0	460	150

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 15 Liczba grup artystycznych i jej członków w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
ogółem	1	1	1	1	1
grupy artystyczne	12	15	8	3	3
członkowie grup artystycznych	111	135	69	22	20

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W 2022 r. w gminie funkcjonowało 30 organizacji pozarządowych, w tym 8 fundacji oraz 22 stowarzyszeń i organizacji społecznych.

Sfera gospodarcza w Gminie Michałowo

W gminie Michałowo w latach 2018-2022 obserwuje się rosnący trend w zakresie liczby podmiotów gospodarczych. Liczba podmiotów w rejestrze REGON na przełomie lat 2018 - 2022 wzrosła o 91 podmioty. Trend rosnący obserwowany jest zarówno w mieście Michałowo, jak również na obszarach wiejskich gminy. Siedzibą prawie 60% podmiotów gospodarczych jest miasto Michałowo.

Tabela 16 Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON	2018	2019	2020	2021	2022
Michałowo gmina	403	433	456	475	494
Michałowo – miasto	240	251	261	275	285
Michałowo - obszar wiejski	163	182	195	200	209

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na przestrzeni lat 2018 - 2022 liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wyniosła 187, przy czym najwięcej podmiotów zostało zarejestrowanych w 2019 r., najmniej zaś w roku 2022. W tym samym okresie, najwięcej (42) podmioty gospodarcze zostały wyrejestrowane z rejestru w 2018 r., a najmniej w roku 2020. Nie zmienia to faktu, że saldo liczby podmiotów gospodarczych, które w latach 2018 - 2022 rozpoczęły swoją działalność z liczbą podmiotów gospodarczych, które w tożsamym okresie zostały wyrejestrowane z rejestru REGON przybiera wartość dodatnią, choć z roku na rok jego wartość maleje.

Gospodarka lokalna oparta jest na dominującej działalności mikro i małych przedsiębiorstw, przy czym mikroprzedsiębiorstw jest ok. 95%. Średnie przedsiębiorstwa działające w gminie Michałowo to ok. 0,5% wszystkich podmiotów gospodarczych.

Tabela 17 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	2018	2019	2020	2021	2022
Michałowo gmina	40	47	32	38	30
Michałowo – miasto	21	25	18	24	16
Michałowo - obszar wiejski	19	22	14	14	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 18 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

WYREJESTROWANE Z REJESTRU REGON PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	2018	2019	2020	2021	2022
Michałowo gmina	42	19	13	23	19
Michałowo – miasto	21	14	9	14	12
Michałowo - obszar wiejski	21	5	4	9	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 19 Saldo podmiotów gospodarczych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

SALDO PODMIOTÓW	2018	2019	2020	2021	2022
Michałowo gmina	-2	28	19	15	11
Michałowo – miasto	0	11	9	10	4
Michałowo - obszar wiejski	-2	17	10	5	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 20 Liczba podmiotów gospodarczych w podziale na zatrudnionych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Pomioty wg klas wielkości - podmioty klasyfikowane według kryterium liczby pracujących	Michałowo gmina	Michałowo - miasto	Michałowo - obszar wiejski	Michałowo gmina	Michałowo - miasto	Michałowo - obszar wiejski	Michałowo gmina	Michałowo - miasto	Michałowo - obszar wiejski	Michałowo gmina	Michałowo - miasto	Michałowo - obszar wiejski	Michałowo gmina	Michałowo - miasto	Michałowo - obszar wiejski
	2018			2019			2020			2021			2022		
	ogółem	403	240	163	433	251	182	456	261	195	475	275	200	494	285
0-9	378	225	153	405	235	170	431	248	183	452	262	190	473	272	201
10-49	21	14	7	24	15	9	22	13	9	20	13	7	19	13	6
50-249	4	1	3	4	1	3	3	0	3	3	0	3	2	0	2

250 i więcej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
--------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Sfera środowiskowa w Gminie Michałowo

Obszarem niezwykle ważnym z punktu widzenia życia mieszkańców jest sfera środowiskowa. Jakość środowiska odnosi się do jego stanu. Atrakcyjność przyrodnicza przekłada się na zainteresowanie gminą, zarówno ze strony mieszkańców, jak i turystów czy osób szukających miejsca do zamieszkania. Jakość środowiska jest również miarą stanu zdrowia mieszkańców gminy, ale również roślin i zwierząt. W tym też kontekście termin środowisko obejmuje zarówno środowisko przyrodnicze, jak również zbudowane struktury przestrzenne miasta i wsi.

Odpady niebezpieczne

Jednym z odpadów, stanowiącym szczególne zagrożenie dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska naturalnego są wyroby azbestowe. Ich unieszkodliwianie odbywać się może jedynie w specjalnie do tego przystosowanych zakładach oraz pod restrykcyjną kontrolą. Azbest jest szkodliwy dla zdrowia, może być przyczyną licznych chorób. Niebezpieczeństwo pojawia się na skutek rozpylania w powietrzu włókien azbestowych, uwalnianych w procesie produkcji, obróbki i eksploatacji wyrobów zawierających azbest, a także podczas ich uszkodzenia lub korozji. Warto zaznaczyć, że eternit, który nie jest eksploatowany, nie zagraża zdrowiu i życiu człowieka. Azbest dobrze zabezpieczony i nieuszkodzony nie stanowi zagrożenia dla zdrowia. Jednak te wyroby azbestowe, które zostały zakwalifikowane do wymiany trzeba natychmiast usunąć. Wszystkie wyroby azbestowe muszą być usunięte do 2032 roku. Według stanu na koniec 2023 r. w Gminie Michałowo zutylizowano łącznie 458 215 kg wyrobów azbestowych. Na terenie gminy pozostaje jednak ponad 2,1 miliona wyrobów azbestowych do unieszkodliwienia. Łącznie na 1076 budynków, na których stwierdzono występowanie azbestu, do ich usunięcia pozostało 909, czyli ok. 85%.

Tabela 21 Ilość wyrobów azbestowych w Gminie Michałowo

Gmina Michałowo	ilość zinventaryzowana (Mg)	ilość usunięta (Mg)	pozostało do unieszkodliwienia (Mg)
Wyroby azbestowe zinventaryzowane oraz usunięte	2 634,848	458,215	2 176,633
Michałowo - miasto	481,009	128,369	352,640
Michałowo - obszar wiejski	2 153,839	329,846	1 823,993

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 22 Ilość wyrobów azbestowych wg stopnia pilności do usunięcia w Gminie Michałowo

Gmina Michałowo	RAZEM (Mg)	I stopień (Mg)	II stopień (Mg)	III stopień (Mg)
wyroby azbestowe do unieszkodliwienia wg stopnia pilności ich usunięcia	2 176,633	9,165	112,800	2 054,668

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 23 Ilość wyrobów azbestowych wg rodzaju obiektu w Gminie Michałowo

Gmina Michałowo	Łącznie (szt.)	Budynki mieszkalne (szt.)	Budynki mieszkalno-gospodarcze (szt.)	Budynki gospodarcze (szt.)	Budynki przemysłowe (szt.)	Budynki użyteczności publicznej (szt.)	Budynki inne (szt.)	Azbest zmagazynowany (szt.)
Liczba zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych wg rodzaju obiektu	1076	84	0	74	0	2	916	0
Liczba wyrobów azbestowych do usunięcia wg rodzaju obiektu	909	4	0	10	0	2	893	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminnych

Jakość środowiska

Aktualnym zagrożeniem, bezpośrednio oddziałującym na jakość środowiska, jest zanieczyszczenie powietrza spowodowane emitowaniem do atmosfery w wyniku spalania paliw stałych w piecach przydomowych (w tym głównie węgla) szkodliwych pyłów i gazów. Należą one do grupy do tzw. źródeł niskiej emisji, czyli emisji pyłów i szkodliwych gazów na niskiej wysokości (o wysokości ok. 10 m w domach jednorodzinnych), pochodzących głównie z domowych pieców i lokalnych kotłowni, w których spalanie węgla lub innych paliw stałych odbywa się w nieefektywny sposób, często wykorzystując odpady (m.in. gumy, plastik, zużyte oleje). Zjawisko niskiej emisji związane jest również z transportem i występuje w miejscach, gdzie na niewielkim obszarze jest duży ruch pojazdów (problem ten dotyczy szczególnie miejskiego ruchu ulicznego). Niska emisja jest przyczyną pojawienia się w powietrzu wielu szkodliwych substancji np. pyłu zawieszonego, dwutlenku siarki, tlenków azotu, metali ciężkich, czy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych. Substancje te powodują różne schorzenia układów krążenia i oddechowego oraz alergię. Podwyższają również ryzyko zachorowań na nowotwory. Na obszarze dotkniętym problemem niskiej emisji może występować zatrucie gleby, skażenie roślin, korozja elementów metalowych i budowlanych.

W gminie Michałowo za monitorowanie jakości powietrza na terenie miasta odpowiada system 5 czujników pomiarowych, zlokalizowanych w Parku w Michałowie, na ulicy Szkolnej, ulicy Fabrycznej, ulicy Sienkiewicza oraz ulicy Białostockiej.

Rozkłady stężeń zanieczyszczeń pyłami PM10 oraz PM 2.5 w gminie Michałowo, na przestrzeni ostatnich lat wykazują dobrą jakość powietrza. Nie oznacza to jednak braku występowania w gminie pieców i innych urządzeń grzewczych o złym stanie technicznym powodujących zanieczyszczenie powietrza, tym samym wpływ na jakość życia mieszkańców.

Tabela 24 Liczba urządzeń grzewczych w Gminie Michałowo

	Mieszkaniowy ogrzewacz pomieszczeń (kominiek, koza, ogrzewacz powietrza na paliwo stałe, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa, piec kaflowy)	Kocioł na paliwo stałe
Michałowo gmina	3267	971
Michałowo - miasto	791	492
Michałowo - obszar wiejski	2476	479

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminnych

Sfera przestrzenno-funkcjonalna w Gminie Michałowo

Rozwiązania urbanistyczne

Sieć osadniczą miejsko-wiejskiej gminy Michałowo tworzy 74 miejscowości, w tym miasto Michałowo oraz 73 wsie w ramach 22 sołectw. Z punktu widzenia wielkości zaludnienia, położenia w obszarze gminy, infrastruktury technicznej oraz wyposażenia w urządzenia obsługi ludności, turystyki i produkcyjne głównym ośrodkiem gminy jest miasto Michałowo. Program usług miasta obejmuje m.in. usługi z zakresu: oświaty, administracji publicznej i gospodarczej, zdrowia i opieki społecznej, kultury, sportu i innymi komunalnymi, sakralnymi i kościelnymi, obsługi rolnictwa, handlu, gastronomii i rzemiosła usługowego oraz lokalnym przemysłem i rzemiosłem produkcyjnym. Układ urbanistyczny miasta wpisany jest do rejestru zabytków (rozplanowanie przestrzenne XIX).

Infrastruktura Społeczna

Sieć urządzeń i obiektów usług podstawowych w zakresie kultury tworzą przede wszystkim placówki biblioteczne i kulturalne. Gminna Biblioteka w Michałowie to samorządowa, gminna instytucja kultury o charakterze publicznym, działająca na terenie Gminy Michałowo. Została powołana w celu rozwijania i zaspokajania potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców gminy oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwoju kultury. Wśród założeń programowych biblioteki oprócz korzystania ze zgromadzonego księgozbioru można znaleźć okolicznościowe zajęcia artystyczne oraz konkursy dla dzieci i młodzieży, cykle spotkań autorskich, organizację odczytów i seminariów oraz spotkań z mieszkańcami.

W skład Gminnej Biblioteki w Michałowie wchodzi:

- wypożyczalnia dla dzieci i młodzieży,
- wypożyczalnia dla dorosłych,
- czytelnia naukowa i czytelnia prasy,
- dział gromadzenia i opracowywania zbiorów,
- pracownia komputerowa.

Gminny Ośrodek Kultury w Michałowie jest miejsko-gminną instytucją kultury, której podstawowym celem działalności jest przygotowanie mieszkańców do aktywnego uczestnictwa oraz rozwijania kultury na terenie gminy. Podstawowym zadaniem GOK jest szeroko rozumiana edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę, realizowane poprzez m.in. tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz kultywowanie tradycji

wielokulturowości oraz działania na rzecz zachowania folkloru i rękodzieła ludowego. W skład Gminnego Ośrodka Kultury wchodzi:

- Centrum Młodzieży w Michałowie;
- Centrum Wsi w Sokolu,
- Centrum Wsi w Hieronimowie,
- Centrum Wsi w Nowej Woli,
- Centrum Wsi w Juszkowym Grodzie,
- Centrum Wsi w Bondarach,
- Centrum Wsi w Szymkach,
- Centrum Wsi w Jałówce,
- Centrum Produktu Lokalnego w Sokolu,
- Studia nagrań „GOK RECORDS”.

Tereny Publiczne

Z uwagi na warunki przyrodnicze: faunę, florę, ukształtowanie terenu oraz zabytki, gmina jest atrakcyjna turystycznie. Najbardziej znanym obiektem przyrodniczym na terenie gminy jest rezerwat przyrody "Gorbacz", który chroni jedno z ostatnich na Niżu Wschodnim jezioro z okresu zlodowacenia.

Wielbiciele leśnych wypraw mogą poznać bogactwo Puszczy Knyszyńskiej (w granicach Gminy znajduje się fragment Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej). Jest to wyjątkowy obszar przyrodniczy. Szata roślinna jest odmienna aniżeli gdziekolwiek w naszym kraju. Wynika to z odrębności klimatycznej północno-wschodniej Polski. Unikalną cechą Puszczy jest również występowanie na tym terenie specyficznego ekotypu sosny zwyczajnej – zwanej sosną „supraską” lub „masztową”. Są to obecnie najpiękniejsze i najbardziej okazałe egzemplarze tego gatunku drzewa w kraju, a być może już nawet i w Europie.

Miłośnicy sportów wodnych i wędkowania miło spędzą czas nad rzekami Supraśl i Narew oraz Zalewem Siemianówka. Zalew Siemianówka jest to sztuczny zaporowy zbiornik wodny zlokalizowany w Dolinie Górnej Narwi, bezpośrednio na północ od Puszczy Białowieskiej. Jest to jeden z największych zbiorników w Polsce. Powstał w latach 1977-1990 w wyniku spiętrzenia wody zaporą ziemną zbudowaną w przewężeniu doliny w 367,38 kilometrze biegu rzeki w rejonie miejscowości Łuka i Rybaki. Jest to raj dla wędkarzy – występuje tu około 28 gatunków ryb, jak również dla miłośników sportów wodnych oraz ornitologów. Dzięki dużej ilości trzcinowisk zalew jest atrakcyjnym miejscem dla ptaków wodno-błotnych. Obserwować je można z wież widokowych w Cisówce oraz Rybakach. Wielbiciele ptaków będą mieli też okazję posłuchać tam puchaczy, które koncertują wieczorem. Z kolei plaże przyciągają amatorów kąpeli oraz żeglarzy. Chętnie biorą oni udział w Regatach o Puchar Żubra. Jest to największa żeglarska impreza w województwie.

Najważniejsze zabytki na terenie gminy to m.in.: ruiny pałacu i park krajobrazowy w Hieronimowie, pozostałość zespołu dworsko ogrodowego w Stanku, uroczysko Świniobród, kapliczka w Nowej Woli z 1867 roku oraz ruiny kościoła w Jałównie z 1862 roku.

Przez gminę przebiegają różne szlaki turystyczne: zielony szlak rowerowy o długości 75 km oraz pieszy szlak Narewka - Waliły Stacja, liczący 67 km łączący Puszcę Białowieską z Puszcą Knyszyńską. Na uwagę zasługuje pieszy "Szlak Prawosławnych Świątyń", przebiegający przez: Tylwicę - Majątek - Topolany - Hieronimowo - Kazimierowo – Michałowo. Podróżując nim, dzięki licznym drewnianym cerkwiom można poznać kulturę prawosławia na Północnym Podlasiu. Najstarsza ze znajdujących się na szlaku cerkwi, pw. Przemienienia Pańskiego, pochodzi najprawdopodobniej z końca XVII w. i znajduje się w Topolanach.

W mieście funkcjonuje również basen, boisko sportowe, zalew wraz z infrastrukturą towarzyszącą (m.in. plaża, siłownia, wiata, plac zabaw, ławeczki). Dodatkowo miasto posiada amfiteatr mogący pomieścić ponad 5 tysięcy osób. W pobliżu amfiteatru znajduje się plac targowy.

Gmina Michałowo jest bardzo atrakcyjna turystycznie pod względem warunków przyrodniczych oraz zabytków historycznych. W gminie funkcjonuje jeden turystyczny obiekt noclegowy liczący 14 pokoi oraz 36 miejsc noclegowych.

Dodatkowo 19 gospodarstw agroturystycznych oferuje 64 pokoje oraz 150 miejsc noclegowych.

Obsługa Komunikacyjna

Transport publiczny na terenie gminy obsługuje komunikacja publiczna oraz prywatni przewoźnicy. Na terenie gminy, wg stanu z 2022 r., zlokalizowanych jest 150 przystanków autobusowych. Według danych GUS, długość ścieżek rowerowych w gminie Michałowo wynosiła w 2022 r. 10,1 km.

Tabela 25 Liczba przystanków autobusowych w Gminie Michałowo

przystanki autobusowe	2018	2019	2020	2021	2022
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
Gmina Michałowo	83	138	138	147	150
właściciel lub zarządzający - gmina	83	45	45	47	48
właściciel lub zarządzający - inna jednostka samorządowa	0	93	93	100	102

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Sfera techniczna w Gminie Michałowo

Zasoby mieszkaniowe i ich stan

Liczba dostępnych budynków mieszkalnych w gminie Michałowo systematycznie wzrasta. Według stanu z 2022 r. łącznie budynków mieszkalnych w gminie było 2685, w tym 685 w mieście Michałowo oraz 2000 na obszarze wiejskim. Wzrost liczby mieszkań wiąże się również ze stale wzrastającą liczą wydawanych pozwoleń na budowę. Według danych GUS w 2022 r. liczba wydanych pozwoleń na budowę w gminie wyniosła 71, co stanowi wzrost o 45 pozwoleń w stosunku do roku 2021. W samym tylko mieście Michałowo, liczba ta wzrosła w 2022 w stosunku do 2021 r. wzrosła o 41 pozwoleń. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1

mieszkania oddanego do użytkowania w 2022 r. wyniosła ponad 127 m². Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu oddanym do użytkowania wyniosła 5,9.

Tabela 26 Liczba budynków mieszkalnych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Nazwa	Liczba budynków mieszkalnych				
	2018	2019	2020	2021	2022
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Michałowo gmina	2 630	2 674	2 658	2 668	2 685
Michałowo – miasto	663	673	673	676	685
Michałowo - obszar wiejski	1 967	2 001	1 985	1 992	2 000

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Mieszkania niezamieszkałe liczba i powierzchnia

Tabela 27 Liczba niezamieszkałych mieszkań w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Nazwa	Mieszkania niezamieszkałe					
	liczba			powierzchnia użytkowa mieszkań		
	2018	2020	2022	2018	2020	2022
	[-]	[-]	[-]	[m ²]	[m ²]	[m ²]
Michałowo gmina	17	18	5	-	833	241
Michałowo – miasto	5	6	0	-	341	0
Michałowo - obszar wiejski	12	12	5	-	492	241

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Pozwolenia na budowę

Tabela 28 Liczba wydanych pozwoleń na budowę w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Nazwa	Liczba pozwoleń na budowę				
	ogółem				
	2018	2019	2020	2021	2022
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Michałowo gmina	26	20	12	26	71
Michałowo – miasto	8	5	6	7	48
Michałowo - obszar wiejski	18	15	6	19	23

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 29 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Nazwa	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania				
	2018	2019	2020	2021	2022
	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]
Michałowo gmina	111,6	129,9	145,1	107,4	127,1
Michałowo – miasto	127,6	132,3	158,0	126,0	134,3
Michałowo - obszar wiejski	106,9	127,9	139,2	104,3	121,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 30 Przeciętna liczba izb w mieszkaniu w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Nazwa	Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu oddanym do użytkowania				
	2018	2019	2020	2021	2022
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Michałowo gmina	5,0	5,5	5,5	5,1	5,9
Michałowo – miasto	6,0	5,5	6,0	6,0	5,8
Michałowo - obszar wiejski	4,8	5,6	5,3	5,0	5,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Z roku na rok obserwowany jest wzrost zaległości czynszowych. O ile zmniejsza się ogólnie liczba mieszkań zalegających z zapłatą czynszu, o tyle wartości zaległości rosną. Dodatkowo w gminie Michałowo obserwuje się tendencję wzrostową liczby i kwot wypłacanych dodatków mieszkaniowych użytkownikom lokali. Według danych GUS w 2022 r. liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych wyniosła 520 na łączną kwotę ponad 117 tys. zł.

Zaległości czynszowe mieszkania komunalne

Tabela 31 Liczba mieszkań zalegających z opłatą czynszową oraz wysokość zaległości w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Nazwa	liczba mieszkań			wysokość zaległości		
	ogółem			ogółem		
	2018	2020	2022	2018	2020	2022
	[-]	[-]	[-]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]
Michałowo gmina	25	19	18	36,1	32,2	57,9
Michałowo – miasto	9	8	11	10,3	10,7	23,6
Michałowo - obszar wiejski	16	11	7	25,8	21,5	34,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Liczba i kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych użytkownikom lokali

Tabela 32 Liczba dodatków mieszkaniowych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Nazwa	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych				
	2018	2019	2020	2021	2022
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
Michałowo gmina	690	552	500	515	520
Michałowo – miasto	460	381	336	354	352
Michałowo - obszar wiejski	230	171	164	161	168

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 33 Kwota dodatków mieszkaniowych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Nazwa	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych				
	2018	2019	2020	2021	2022
	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]
Michałowo gmina	139 241	111 040	114 861	112 318	117 832
Michałowo – miasto	99 989	78 959	81 353	75 309	75 362
Michałowo - obszar wiejski	39 252	32 081	33 508	37 009	42 470

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 34 Przeciętna wysokość dodatku mieszkaniowego w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Nazwa	Przeciętna wysokość dodatku mieszkaniowego				
	2018	2019	2020	2021	2022
	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]
Michałowo gmina	-	-	229,7	218,1	226,6
Michałowo – miasto	-	-	242,1	212,7	214,1
Michałowo - obszar wiejski	-	-	204,3	229,9	252,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych

Prawie 94% mieszkańców gminy korzysta z sieci wodociągowej. W samym mieście Michałowo, z sieci wodociągowej, jak również i kanalizacji, korzysta blisko 100% mieszkańców. Natomiast na obszarach wiejskich, z uwagi na ich specyfikę, z wodociągów korzysta blisko 90% mieszkańców, natomiast z sieci kanalizacyjnej korzysta tylko 7% mieszkańców.

Korzystający z instalacji w % ogółu ludności

Tabela 35 Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Nazwa	Wodociąg				
	2018	2019	2020	2021	2022
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Michałowo gmina	94,0	94,0	93,6	93,5	93,7
Michałowo – miasto	99,6	99,6	99,6	99,7	99,7
Michałowo - obszar wiejski	89,1	89,1	88,4	88,2	88,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tabela 36 Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022

Nazwa	Kanalizacja				
	2018	2019	2020	2021	2022
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Michałowo gmina	53,1	53,0	52,2	49,6	50,0
Michałowo – miasto	99,6	99,6	99,6	99,6	99,6
Michałowo - obszar wiejski	13,5	13,5	11,4	7,0	6,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Stan dróg o statusie drogi gminnej

W gminie Michałowo, zgodnie ze stanem na koniec 2023 r. było łącznie ponad 82 km dróg o statusie drogi gminnej. Stan dróg w ponad 86% określa się jako dobry. Jedynie 13% dróg znajdujących się na obszarze wiejskim gminy określa się jako 'dostateczny'. Na 27 dróg gminnych na obszarze wiejskim, tylko w jednej stan pobocza określa się jako dobry/dostateczny. Pozostałe mają stan dobry.

Tabela 37 Liczba i stan dróg w Gminie Michałowo w roku 2023

Nazwa	Liczba km i stan dróg gminnych w 2023 r.				
	ogółem	stan			
	km	dobry	%	dostateczny	%
Michałowo gmina	82,829	64,778	86,77%	18,055	13,24%
Michałowo – miasto	14,629	14,629	100,00%	0,000	0,00%
Michałowo - obszar wiejski	68,200	50,149	73,53%	18,055	26,47%

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na taki stan dróg znacząco wpływa coroczny nabór wniosków na remont dróg gminnych dojazdowych ze środków budżety Gminy, prowadzony od 2020 r., którego celem jest poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na drogach gminnych dojazdowych, podniesienie standardów technicznych dróg dojazdowych, a tym samym ich parametrów użytkowych oraz rozwój spójnej sieci dróg dojazdowych w skali lokalnej, w szczególności poprzez poprawę połączeń dróg dojazdowych z drogami wyższej kategorii.

Diagnoza czynników i zjawisk służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Wyznaczenie jednostek analitycznych

Podstawą analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jest podział terytorium gminy na odpowiedniej wielkości jednostki. Głównym centrum administracyjnym, edukacyjnym, gospodarczym i usługowym gminy jest miasto Michałowo. Jednocześnie w poszczególnych sołectwach zlokalizowane są obiekty kulturalne, mogące być miejscem rozwoju usług publicznych. Często miejsca te, mające charakter wielofunkcyjny, stanowią małe centra lokalnej aktywności o oddziaływaniu nie wykraczającym najczęściej poza granice miejscowości. Tym samym w celu umożliwienia identyfikacji obszarów skupiających problemy społeczne, konieczny był podział gminy na mniejsze jednostki, przy zastosowaniu których były prowadzone następnie badania.

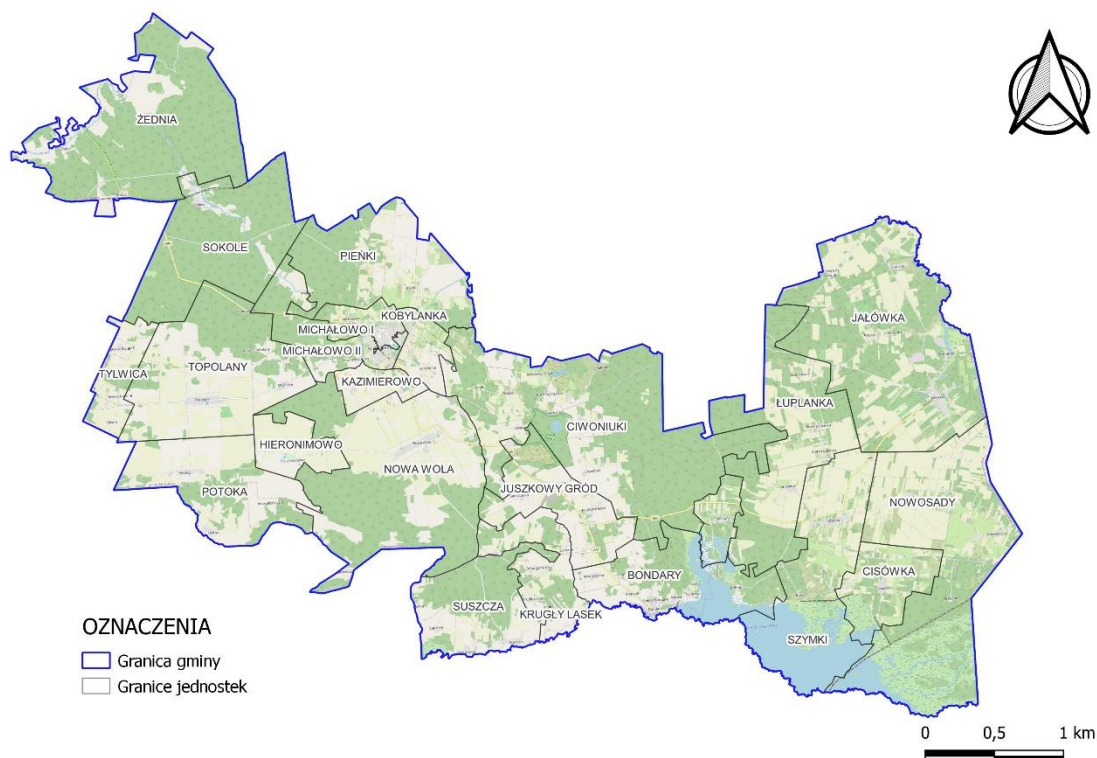
Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wójt prowadzi analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań. Podejście takie zapewnia możliwość sprawniejszego gromadzenia danych statystycznych i późniejszych ich analiz. Dodatkowo podział gminy na mniejsze, adekwatne to lokalnych uwarunkowań, jednostki analityczne, gwarantuje zaangażowanie lokalnej społeczności w proces rewitalizacji oraz unika problemów interpretacyjnych.

Na potrzeby niniejszej diagnozy przyjęto, że jednostki analityczne są to obszary dające się wyodrębnić jako pewne spójne całości pod względem społecznym, morfologicznym, funkcjonalnym i przestrzennym, stanowiące obszary gminy, dla których możliwe jest pozyskanie danych niezbędnych do przeprowadzenia analiz w określonych ustawowo sferach zagadnień.

Mając na uwadze powyższe, podział gminy Michałowo, dokonany został w sposób racjonalny, oparty na funkcjonujących w gminie jednostkach pomocniczych – sołectwach jako najmniejszych jednostkach analitycznych gromadzenia danych statystycznych i analiz diagnostycznych. Podział taki umożliwił precyzyjną analizę skupisk problemów społecznych.

Przyjęcie wynikających z ustawy o rewitalizacji zapisów w zakresie struktury opracowania pozwoliło w sposób logiczny i przejrzysty przeanalizować poszczególne zjawiska na obszarze całej gminy pod kątem ich natężenia oraz koncentracji. Tym samym, na potrzeby niniejszego opracowania na terenie gminy wydzielono łącznie dwadzieścia dwie jednostki referencyjne. Każda z jednostek była zamieszkała, a analiza została przeprowadzona w układzie terytorialnym, jak poniżej.

Mapa 1 Podział gminy na jednostki referencyjne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 38 Wykaz miejscowości i ulic w ramach poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Michałowo

L.p.	Sołectwo	Miejscowości	Ulice
1	Bondary	Bondary, Osiedle Bondary, Rybaki, Bagniki, Tanica Górka, Tanica Dolna, Rudnia, Bołtryki, Garbary	-
2	Cisówka	Cisówka	-
3	Ciwoniuki	Ciwoniuki, Lewsze, Oziabły, Kuryły, Nowe Kuchmy, Stare Kuchmy, Gorbacze, Kalitnik, Kowalowy Gród, Kuchmy - Kuce, Kuchmy - Pietruki	-
4	Hieronimowo	Hieronimowo	-
5	Jałówka	Jałówka, Kondratki, Kituryki, Mostowlany - Kolnia, Dublany, Gonczary	-
6	Juskowy Gród	Juskowy Gród, Barszczewo, Julianka	-
7	Kazimierowo	Kazimierowo	-
8	Kobylanka	Kobylanka	-

9	Krugły Lasek	Planty, Odnoga - Kuźmy, Sacharki, Krugły Lasek, Maciejowa Góra, Pólko	-
10	Łuplanka	Łuplanka, Nowa Łuplanka, Stara Łuplanka, Leonowicze, Romanowo	-
11	Michałowo I	Michałowo Kolonia	Akacyjowa, Fabryczna, Górna, Gródecka, Kościelna, Leśna, Młynowa, Sienkiewicza, Jana Pawła II, Szkolna, Topolowa, Seweryna Michałowskiego, Wierzbowa, Żwirki i Wigury, 3 Maja
12	Michałowo II	Majdan, Krynica, Kamienny Bród	Białostocka, Hiernimowska, Kamiennobrodzka, Klonowa, Łąkowa, Nowy Świat, Plac 11 Listopada, Ogrodowa, Piaskowa, Podgórna, Polna, Projektowana, Rolnicza, Słoneczna, Sosnowa, Strzelecka, Świętojańska, Jaworowa, Wyręby
13	Nowa Wola	Nowa Wola, Tokarowszczyzna	-
14	Nowosady	Nowosady, Zaleszany, Brzezina	-
15	Pieńki	Pieńki, Kopce	-
16	Potoka	Potoka, Hożna, Krukowszczyzna	-
17	Sokole	Sokole	-
18	Suszcza	Suszcza, Bieńdziuga, Koleśne, Supruny, Marynka	-
19	Szymki	Szymki, Budy, Bachury	-
20	Topolany	Topolany, Mościska	-
21	Tylwica	Tylwica, Tylwica - Kolnia, Tylwica - Majątek	-
22	Żednia	Zajma, Żednia	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminnych

Tak wyznaczone obszary zostały przyjęte za jednostki odniesienia dla gromadzenia i przetwarzania danych na potrzeby niniejsze analizy. Następnie wykorzystano je do wielowskaźnikowej, kompleksowej analizy porównawczej zróżnicowania wewnątrzgminnego. W konsekwencji, możliwe stało się precyzyjne określenie granic obszarów o wyraźnie gorszej kondycji w zakresie zjawisk społecznych, gospodarczych, technicznych, środowiskowych oraz przestrzenno – funkcjonalnych.

Granice występowania zjawisk negatywnych przyjęto w odniesieniu do poziomu zjawiska dla całej gminy. W sytuacji, gdy w danej jednostce urbanistycznej dane zjawisko przekracza średnią referencyjną dla całej gminy, uznano, iż w tej jednostce występuje negatywne zjawisko określonego typu. Od tej generalnej zasady przyjęto odstępstwa - wtedy, jednak tylko w ściśle uzasadnionych przypadkach służących w lepszym stopniu oddającym występujące zjawisko kryzysowe. Takie przypadki zostały wyraźnie odnotowane w części opisowej.

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji opiera się na danych ilościowych z okresu 2020 - 2023. Do analizy porównawczej poszczególnych

wskaźników, wzięto pod uwagę dane według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. oraz w przypadku analizy kondycji przedsiębiorstw w latach 2020 - 2023.

Jednocześnie, w sytuacji, gdy zakres danych uniemożliwił dokonanie analizy porównawczej, w celu przedstawienia problemu lub zakresu występującego zjawiska, podczas analizy posłużono się analizą opisową niektórych zjawisk, których wyniki miały charakter poglądowy rozkładu negatywnych zjawisk w poszczególnych jednostkach.

Dane na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji pozyskano od następujących jednostek:

- Urząd Gminy w Michałowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku,
- Komisariat Policji w Zabłudowie/Posterunek Policji w Michałowie,
- Zespół Szkół w Michałowie,
- Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego,
- inne dostępne źródła danych.

W ramach prowadzonych prac diagnostycznych uznano, iż za obszar koncentracji negatywnych zjawisk należy uznać te jednostki, które charakteryzują się gorszymi niż średnia dla gminy wartościami przyjętych wskaźników ze szczególną i nadrzędną rolą zjawisk społecznych. Tym samym, mając na uwadze zapisy ustawy o rewitalizacji przyjęto, że podstawowym warunkiem, aby dana jednostka mogła zostać uznana za obszar zdegradowany, jest występowanie na niej negatywnych zjawisk w sferze społecznej przy jednoczesnym występowaniu negatywnych zjawisk w pozostałych sferach.

W ramach procesu diagnostycznego, w celu zobrazowania zjawisk kryzysowych pozwalających na wyznaczenie obszaru zdegradowanego wybrano adekwatne, umożliwiające porównanie i uchwycenie zjawisk wewnątrzgminnych, zjawiska problemowe. Na podstawie dostępnych danych, zdecydowano o wykorzystaniu 35 wskaźników, w tym 22 odnoszących się do sfery społecznej, 5 do sfery gospodarczej, 2 do sfery środowiskowej, 3 do sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz 3 do sfery technicznej. W przypadku, gdy nie było możliwości dokonania rzetelnego porównania zjawisk między jednostkami analitycznymi, np. ze względu na specyfikę gminy, w której w większości przypadków czynniki i zjawiska skupiają się na mieście Michałowo, dla zobrazowania występujących zjawisk zdecydowano się przedstawić występujące czynniki w sposób opisowy. W taki sposób przedstawiono jedno zjawisko w sferze społecznej, 3 w sferze środowiskowej oraz po 5 w sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Zjawiska przedstawione w sposób opisowy nie miały wpływu na diagnozowany poziom stanu kryzysowego, a miały wyłącznie charakter poglądowy.

Zestawienie wskaźników wykorzystanych do oceny sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej wraz z ich definicją na potrzeby dokonanej analizy przedstawiono poniżej.

Tabela 39 Zestawienie wskaźników wykorzystanych do oceny sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej wraz z ich definicją

L.p.	Nazwa wskaźnika	Analiza opisowa + przestrzenna	Definicja	Źródło danych
Sfera społeczna				
1.	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	-	Wskaźnik obrazuje udział osób w wieku nieprodukcyjnym, w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w danej jednostce	Urząd Miejski w Michałowie
2.	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	-	Wskaźnik obrazuje udział osób w wieku poprodukcyjnym, w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w danej jednostce	Urząd Miejski w Michałowie
3.	Liczba mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje udział osób w wieku senioralnym, w przeliczeniu na 100 mieszkańców w danej jednostce	Urząd Miejski w Michałowie
4.	Stosunek salda liczby urodzeń i zgonów na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje stosunek różnicy między liczbą urodzeń i liczby zgonów, w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki	Urząd Miejski w Michałowie
5.	Stosunek salda liczby zameldowań i wymeldowań na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje stosunek różnicy między liczbą osób zameldowanych i liczbą osób wymeldowanych, w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki	Urząd Miejski w Michałowie
6.	Liczba mieszkańców w wieku 18 - 30 roku życia na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje udział osób o największej mobilności w strukturze społecznej, w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki	Urząd Miejski w Michałowie
7.	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym	-	Wskaźnik obrazuje udział liczby osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku/ Urząd Miejski w Michałowie
8.	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych poniżej 30 roku życia w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	-	Wskaźnik obrazuje udział liczby osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia w przeliczeniu na 100 osób bezrobotnych w danej jednostce	Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku
9.	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych pow. 50 roku życia w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	-	Wskaźnik obrazuje udział liczby osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w przeliczeniu na 100 osób bezrobotnych w danej jednostce	Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku
10.	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do	-	Wskaźnik obrazuje udział liczby osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w przeliczeniu na 100 osób bezrobotnych w danej jednostce	Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku

	liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem			
11.	Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy w stosunku liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	-	Wskaźnik obrazuje udział liczby osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób bezrobotnych w danej jednostce	Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku
12.	Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje sytuację społeczną w gminie, w tym skalę występującego ubóstwa w rodzinach, wyrażoną liczbą rodzin pobierających świadczenia pieniężne z pomocy społecznej, w przeliczeniu na 100 mieszkańców w danej jednostce.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie
13.	Liczba osób korzystająca ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje sytuację społeczną w gminie, w tym skalę występującego ubóstwa, wyrażoną liczbą osób pobierających świadczenia pieniężne z pomocy społecznej, w przeliczeniu na 100 mieszkańców w danej jednostce.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie
14.	Odsetek osób pow. 65 r.ż. w stosunku do ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje sytuację społeczną gminy osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności, wyrażoną liczbą osób powyżej 65 roku życia pobierających świadczenia społeczne, w przeliczeniu na 100 mieszkańców w danej jednostce.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie
15.	Liczba przyznanych świadczeń ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje sytuację społeczną w gminie, w tym skalę występującego ubóstwa, wyrażoną liczbą przyznanych świadczeń z pomocy społecznej ogółem, w przeliczeniu na 100 mieszkańców w danej jednostce.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie
16.	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje sytuację społeczną w gminie, w tym skalę występującego ubóstwa, wyrażoną liczbą osób w rodzinach pobierających świadczenia pieniężne ze środowiskowej pomocy społecznej z powodu ubóstwa, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w danej jednostce.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie
17.	Liczba dzieci i młodzieży do lat 17 korzystających z dożywiania w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje sytuację społeczną w gminie, w tym rozkład problemu ubóstwa wśród dzieci i młodzieży, wyrażonego przez liczbę dzieci i młodzieży do lat 17 korzystających z dożywiania, w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie

18.	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje sytuację społeczną gminy osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności, wyrażoną liczbą osób pobierających świadczenia społeczne z tytułu niepełnosprawności, w przeliczeniu na 100 mieszkańców w danej jednostce.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie
19.	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje sytuację społeczną gminy osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności, wyrażoną liczbą osób pobierających świadczenia społeczne z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby, w przeliczeniu na 100 mieszkańców w danej jednostce.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie
20.	Natężenie interwencji policji w danej jednostce w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje rozkład problemu bezpieczeństwa publicznego, wyrażony liczbą przestępstw tj. interwencje porządku publicznego, wykroczenia i przestępstwa, kradzieże, naruszenia nietykalności osobistej, naruszenie mienia, zdarzenia drogowe, interwencje przemocy domowej oraz liczba niebieskich kart oraz liczbą świadczeń pomocy społecznej ze względu na przemoc w rodzinie, mających miejsce w 2023 r., w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki.	Komisariat Policji w Zabłudowie Posterunek Policji w Michałowie
21.	Frekwencja wyborcza w latach 2018-2023 w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje potencjał lokalnego kapitału społecznego, wyrażony wskaźnikiem uczestnictwa w wyborach samorządowych, parlamentarnych, prezydenckich oraz do parlamentu europejskiego w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki	Opracowanie własne na podstawie www.wybory.gov.pl
22.	Liczba funkcjonujących NGO wg siedziby w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje potencjał lokalnego kapitału społecznego, wyrażony liczbą organizacji pozarządowych (fundacji, stowarzyszeń), w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki	Urząd Miejski w Michałowie
23.	-	Wyniki egzaminu ośmioklasisty oraz egzaminu maturalnego	Analiza opisowa obrazu niskiego poziomu kapitału społecznego i problemów edukacyjnych w gminie	Opracowanie własne na podstawie www.oke.lomza.pl/ Zespół Szkół w Michałowie
Sfera gospodarcza				
1.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w CEIDG oraz KRS w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	-	Wskaźnik obrazuje potencjał lokalnej gospodarki, wyrażony poziomem aktywności gospodarczej mieszkańców, odnoszącym się do łącznej liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w stosunku do 100 osób w wieku produkcyjnym	Opracowanie własne na podstawie danych CEIDG oraz KRS

2.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w CEIDG oraz KRS oraz działalności rolniczej w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	-	Wskaźnik obrazuje potencjał lokalnej gospodarki, wyrażony poziomem aktywności gospodarczej mieszkańców (łącznie z działalnością rolniczą), odnoszącym się do łącznej liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w stosunku do 100 osób w wieku produkcyjnym	Opracowanie własne na podstawie danych CEIDG oraz KRS
3.	Liczba nowych zarejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020-2023 w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	-	Wskaźnik obrazuje kondycję lokalnej gospodarki, wyrażoną liczbą podmiotów gospodarczych nowo rejestrowanych w CEIDG oraz KRS w latach 2020-2023 na 100 mieszkańców danej jednostki	Opracowanie własne na podstawie danych CEIDG oraz KRS
4.	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020-2023 w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym	-	Wskaźnik obrazuje kondycję lokalnej gospodarki, wyrażoną liczbą podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z CEIDG oraz KRS w latach 2020-2023 na 100 mieszkańców danej jednostki	Opracowanie własne na podstawie danych CEIDG oraz KRS
5.	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	-	Wskaźnik obrazuje kondycję lokalnej gospodarki, wyrażoną zdolnością osób bezrobotnych do podejmowania ryzyka gospodarczego i prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek	Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku
Sfera środowiskowa				
1.	Masa zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest [kg] / na jednostkę powierzchni	-	Wskaźnik obrazuje problem przekroczenia standardów jakości środowiska, mierzone występowaniem odpadów niebezpiecznych, wyrażonych ilością wyrobów zawierających azbest do unieszkodliwienia w kg, w przeliczeniu na 1 km ² powierzchni	Urząd Miejski w Michałowie
2.	Liczba urządzeń obniżających jakość powietrza w przeliczeniu na 1 km ² powierzchni	-	Wskaźnik obrazuje problem przekroczenia standardów jakości środowiska, mierzone występowaniem urządzeń obniżających jakość powietrza, m.in. kotłów czy pieców na paliwo stałe, w przeliczeniu na 1 km ² powierzchni	Urząd Miejski w Michałowie
3.	-	Poziom stężenia pyłów PM10 oraz PM 2.5 w danej jednostce w latach 2019-2022	Wskaźnik obrazuje problem przekroczenia standardów jakości środowiska, mierzone występowaniem ponadprzeciętnego poziomu stężenia pyłów PM 10 oraz PM 2.5 w danej jednostce	Opracowanie własne na podstawie danych https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/maps/modeling
4.	-	Występowanie obszarów narażonych zagrożeniem powodziowym	Wskaźnik obrazuje niebezpieczeństwo powodzi wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego w danej jednostce	Opracowanie własne na podstawie danych geoportal.gov.pl
5.	-	Występowanie obszarów ochrony środowiska	Analiza opisowa występowania obszarów ochrony środowiska w danej jednostce, mający wpływ m.in. na rodzaj podejmowanej czy prowadzonej działalności gospodarczej	Opracowanie własne na podstawie danych geoportal.gov.pl

Sfera przestrzenno-funkcjonalna				
1.	Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje poziom pobudzający działalność inwestycyjną w gminie, wyrażoną liczbą wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki	Urząd Miejski w Michałowie
2.	-	Powierzchnia parków urządzonych	Analiza opisowa obrazująca stopień dostępności do ogólnodostępnych terenów publicznych: zieleni urządzonej (parki, skwery, zieleńce) w gminie	Urząd Miejski w Michałowie
3.	-	Dostępność i stan techniczny mieszkań komunalnych	Analiza opisowa obrazująca stopień dostępność i stan techniczny mieszkań komunalnych w gminie	Urząd Miejski w Michałowie
4.	-	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych będących w dyspozycji gminy [m ²]	Analiza opisowa obrazująca przeciętną powierzchnię użytkową lokali mieszkalnych będących w dyspozycji gminy	Urząd Miejski w Michałowie
5.	-	Występowanie pustostanów	Analiza opisowa obrazująca liczbę pustostanów będących w dyspozycji gminy w zakresie możliwości ich przeznaczenia na inne cele	Urząd Miejski w Michałowie
6.	Liczba zdarzeń komunikacyjnych zagrażających życiu i zdrowiu mieszkańców w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje stopień dostępności infrastruktury komunikacyjnej, wyrażony liczbą wypadków komunikacyjnych w danej jednostce w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki	Urząd Miejski w Michałowie
7.	Stan techniczny dróg gminnych w poszczególnych jednostkach	-	Wskaźnik obrazuje stopień dostępności infrastruktury komunikacyjnej, wyrażony stanem technicznym dróg gminnych w danej jednostce	Urząd Miejski w Michałowie
8.	-	Liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych dla osób ze szczególnymi potrzebami na 100 mieszkańców	Analiza opisowa obrazująca liczbę budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb ze szczególnymi potrzebami w danej jednostce	Urząd Miejski w Michałowie
Sfera techniczna				
1.	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje rozkład zasobu kulturowego, który narażony jest na degradację stanu technicznego oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie, mierzony liczbą obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki.	Urząd Miejski w Michałowie

2.	Liczba budynków mieszkalnych nieużywanych i w złym stanie technicznym w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje skalę degradacji gminnego zasobu mieszkaniowego, mierzoną liczbą budynków nieużywanych lub których stan techniczny wymaga przeprowadzenia remontu, w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki.	Urząd Miejski w Michałowie
3.	Liczba budynków - budynki produkcyjne, usługowe i gospodarcze dla rolnictwa (budynki gospodarcze) nieużywanych i w złym stanie w przeliczeniu na 100 mieszkańców	-	Wskaźnik obrazuje skalę degradacji zasobu produkcyjno-usługowego, mierzonego liczbą budynków produkcyjnych, usługowych lub gospodarczych dla rolnictwa, nieużywanych lub których stan techniczny wymaga przeprowadzenia remontu, w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki.	Urząd Miejski w Michałowie
4.	-	Analiza dostępności do sieci wodociągowej	Analiza opisowa zapotrzebowania na rozwój sieci wodociągowej w gminie.	Urząd Miejski w Michałowie
5.	-	Analiza dostępności do sieci kanalizacyjnej	Analiza opisowa zapotrzebowania na rozwój sieci kanalizacyjnej w gminie.	Urząd Miejski w Michałowie
6.	-	Analiza dostępności do sieci ciepłowniczej	Analiza opisowa zapotrzebowania na rozwój sieci ciepłowniczej w gminie.	Urząd Miejski w Michałowie
7.	-	Liczba docieplonych nieruchomości komunalnych	Analiza opisowa podejmowanych inwestycji w zakresie termomodernizacji nieruchomości komunalnych w gminie	Urząd Miejski w Michałowie
8.	-	Liczba niedocieplonych nieruchomości publicznych	Analiza opisowa podejmowanych inwestycji w zakresie termomodernizacji nieruchomości publicznych w gminie	Urząd Miejski w Michałowie

Źródło: opracowanie własne

Na potrzeby przeprowadzonej diagnozy ustalono, że sytuację kryzysową w gminie stanowić będzie odchylenie od wartości analizowanego wskaźnika w danej jednostce w odniesieniu do wartości referencyjnej dla całego obszaru gminy.

W przypadku analizy sfery społecznej, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji analizie poddano występowanie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2022 r. poz. 2240), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. W celu wychwycenia występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej posłużono się analizą ilościową 22 wskaźników. Przyjęto, że występowanie co najmniej 11 negatywnych zjawisk świadczy o występowaniu stanu kryzysowego w danej jednostce w analizowanej sferze. Natomiast w celu występowania koncentracji kryzysu w danej jednostce, koniecznym jest współwystępowanie co najmniej jednego negatywnego zjawiska w co najmniej 3 pozostałych sferach.

W przypadku analizy sfery gospodarczej, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji analizie poddano występowanie koncentracji negatywnych zjawisk gospodarczych, w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości oraz słabej kondycja lokalnych przedsiębiorstw. W celu wychwycenia występowania stanu kryzysowego w sferze gospodarczej posłużono się analizą ilościową 5 wskaźników. Przyjęto, że występowanie co najmniej 1 negatywnego zjawiska świadczy o występowaniu stanu kryzysowego w danej jednostce w analizowanej sferze z jednoczesnym współwystępowaniem co najmniej 11 negatywnych zjawisk w sferze społecznej.

W przypadku analizy sfery środowiskowej, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji analizie poddano występowanie koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych, w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska. W celu wychwycenia występowania stanu kryzysowego w sferze środowiskowej posłużono się analizą ilościową 2 wskaźników. Przyjęto, że występowanie co najmniej 1 negatywnego zjawiska świadczy o występowaniu stanu kryzysowego w danej jednostce w analizowanej sferze środowiskowej z jednoczesnym współwystępowaniem co najmniej 11 negatywnych zjawisk w sferze społecznej.

W przypadku analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji analizie poddano występowanie koncentracji negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych, w szczególności niewystarczającego wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych. W celu wychwycenia występowania stanu kryzysowego w sferze przestrzenno-funkcjonalnej posłużono się analizą ilościową 3 wskaźników. Przyjęto, że występowanie co najmniej 1 negatywnego zjawiska świadczy o występowaniu stanu kryzysowego w danej jednostce w analizowanej sferze z jednoczesnym współwystępowaniem co najmniej 11 negatywnych zjawisk w sferze społecznej.

W przypadku analizy sfery technicznej, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji analizie poddano występowanie koncentracji negatywnych zjawisk technicznych, w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. W celu wychycenia występowania stanu kryzysowego w sferze technicznej posłużono się analizą ilościową 3 wskaźników. Przyjęto, że występowanie co najmniej 1 negatywnego zjawiska świadczy o występowaniu stanu kryzysowego w danej jednostce w analizowanej sferze z jednoczesnym współwystępowaniem co najmniej 11 negatywnych zjawisk w sferze społecznej.

Mając na uwadze powyższe uznaje się, że przyjęte założenia metodologiczne spełniają wymogi zapisów ustawy o rewitalizacji.

Analiza zjawisk w sferze społecznej

Demografia

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w Gminie Michałowo w roku 2022 roku zamieszkiwało 5 986 osób. W przeciągu lat 2018 - 2022 liczba ludności gminy Michałowo spadła o prawie 10%. Liczba ta stanowi odzwierciedlenie trendu zmniejszającej się liczby ludności wśród bezpośrednich sąsiadów gminy, w których oprócz gminy Zabłudów odnotowującej blisko 8% wzrost, obserwuje się spadek liczby mieszkańców.

Tabela 40 Liczba ludności w Gminie Michałowo i gminach ościennych w latach 2018 - 2022

Nazwa	ogółem					Zmiana liczby ludności	
	2018	2019	2020	2021	2022		
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]		
PODLASKIE	1 181 533	1 178 353	1 156 591	1 148 720	1 143 355	-38 178	96,77
Powiat białostocki	148 145	149 611	153 874	155 073	156 370	8 225	105,55
Gmina Gródek	5 210	5 141	4 992	4 987	4 910	-300	94,24
Gmina Michałowo	6 623	6 565	6 142	6 046	5 986	-637	90,38
Gmina Zabłudów	9 264	9 331	9 737	9 831	9 920	656	107,08
Gmina Narew	3 505	3 454	3 398	3 302	3 261	-244	93,04
Gmina Narewka	3 666	3 609	3 293	3 241	3 178	-488	86,69

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Według danych Urzędu Miasta liczba mieszkańców Gminy Michałowo w 2023 roku wynosiła 5 958 osób. Poniższa tabela prezentuje zestawienie liczby mieszkańców w poszczególnych jednostkach. Wynika z niej, że największy odsetek mieszkańców stanowiący blisko 49% mieszka w mieście Michałowo (odpowiednio jednostka Michałowo II 26,72% oraz Michałowo I 22,19%). Natomiast jednostkami o najmniejszym odsetku mieszkańców są sołectwa Cisówka (0,96%) oraz Suszcza (0,87%).

Tabela 41 Liczba ludności w podziale na sołectwa w Gminie Michałowo w roku 2023

Sołectwo	Liczba mieszkańców	Udział procentowy
Bondary	289	4,85%
Cisówka	57	0,96%
Ciwoniuki	207	3,47%
Hieronimowo	126	2,11%
Jałówka	283	4,75%
Juszkowy Gród	151	2,53%
Kazimierowo	138	2,32%
Kobylanka	174	2,92%
Krugły Lasek	105	1,76%
Łuplanka	75	1,26%
Michałowo I	1322	22,19%
Michałowo II	1592	26,72%
Nowa Wola	257	4,31%

Nowosady	152	2,55%
Pieńki	122	2,05%
Potoka	81	1,36%
Sokole	131	2,20%
Suszcza	52	0,87%
Szymki	219	3,68%
Topolany	205	3,44%
Tylwica	84	1,41%
Żednia	136	2,28%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Michałowie

Najwięcej osób w wieku przedprodukcyjnym w odniesieniu do wartości średniej dla gminy (16,06) zamieszkuje w 10 jednostkach, wśród których największa liczba mieszka w jednostce Kobylanka (29,89), Tylwica (25,0), Hieronimowo (23,02) oraz Juszkowy Gród (21,85). Najmniej osób w wieku przedprodukcyjnym mieszka w Nowosadach (9,21) oraz Suszczy (3,85).

Z kolei największy procent osób w wieku poprodukcyjnym, przy średniej w gminie wynoszącej 27,76 odnotowano w jednostkach Suszcza (48,08), Łuplanka (40,00), Nowosady (34,21) oraz Jałówka (32,51). Proporcjonalnie najmniej osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkuje natomiast jednostki Hieronimowo (10,32), Kobylanka (17,82) oraz Tylwica (20,24).

Tabela 42 Odsetek mieszkańców w wielu przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym w sołectwach Gminy Michałowo w roku 2023

Sołectwo	Odsetek mieszkańców w wieku		
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
Bondary	13,49	55,02	31,49
Cisówka	14,04	56,14	29,82
Ciwoniuki	15,94	55,07	28,99
Hieronimowo	23,02	66,67	10,32
Jałówka	14,49	53,00	32,51
Juszkowy Gród	21,85	54,30	23,84
Kazimierowo	20,29	59,42	20,29
Kobylanka	29,89	52,30	17,82
Krugły Lasek	19,05	53,33	27,62
Łuplanka	10,67	49,33	40,00
Michałowo I	14,22	55,98	29,80
Michałowo II	15,89	59,36	24,81
Nowa Wola	14,79	57,98	27,24
Nowosady	9,21	56,58	34,21
Pieńki	17,21	58,20	24,59
Potoka	17,28	50,62	32,10
Sokole	12,21	56,49	31,30
Suszcza	3,85	48,08	48,08
Szymki	15,07	47,03	37,90

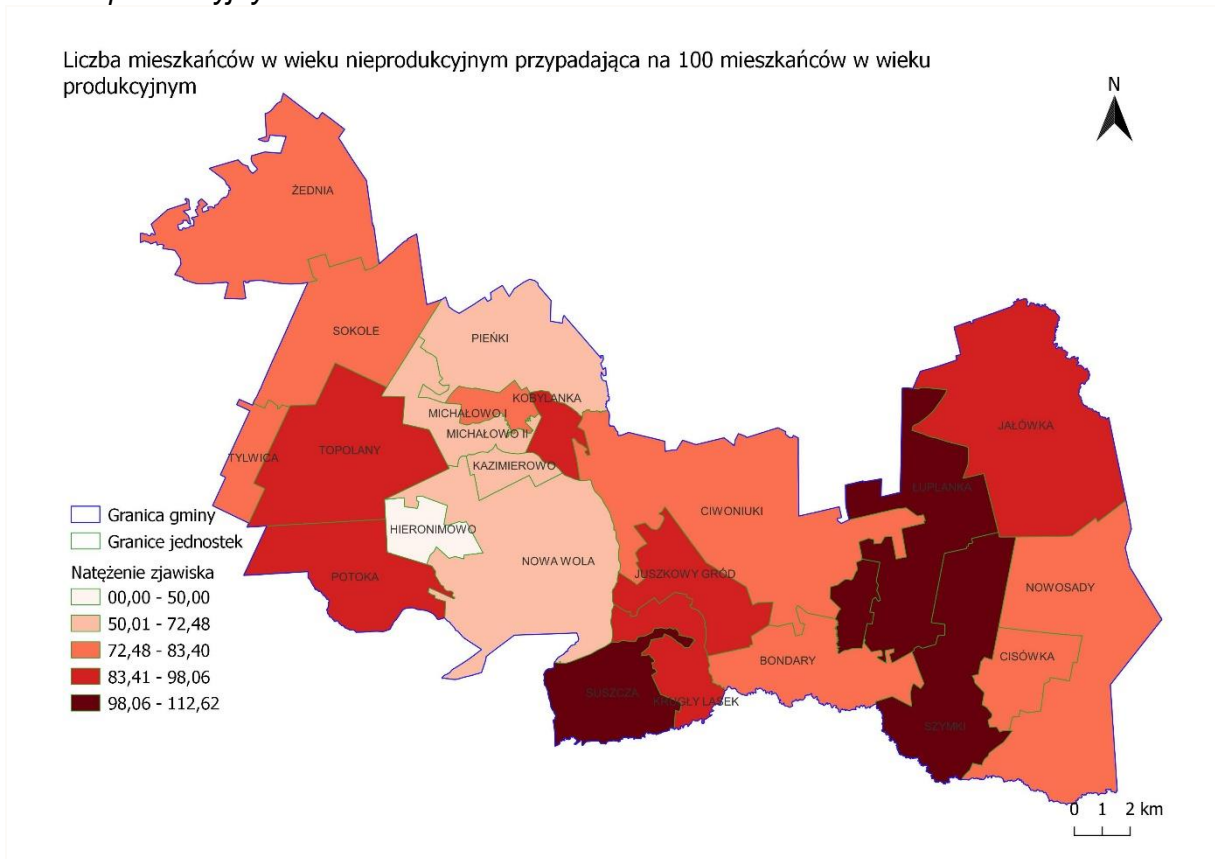
Topolany	21,46	50,24	27,80
Tylwica	25,00	54,76	20,24
Żednia	16,18	56,62	27,21
GMINA	16,06	56,18	27,76

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Michałowie

Wskaźnik obciążenia demograficznego mierzony jest stosunkiem liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. Jako nieprodukcyjny przyjęto wiek 0-17 (wiek przedprodukcyjny) oraz 60 lat i więcej dla kobiet i 65 lat i więcej dla mężczyzn (wiek poprodukcyjny).

Wartość referencyjna dla gminy w 2023 r. wyniosła 45,14 i została przekroczona w 10 analizowanych jednostkach. Największe wartości zostały osiągnięte w sołectwach Szymki, Suszcza i Łuplanka. Najkorzystniejsze wartości zostały osiągnięte w jednostkach Hieronimowo, Kazimierowo oraz Michałowo II.

Mapa 2 Liczba mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie Michałowo w roku 2023

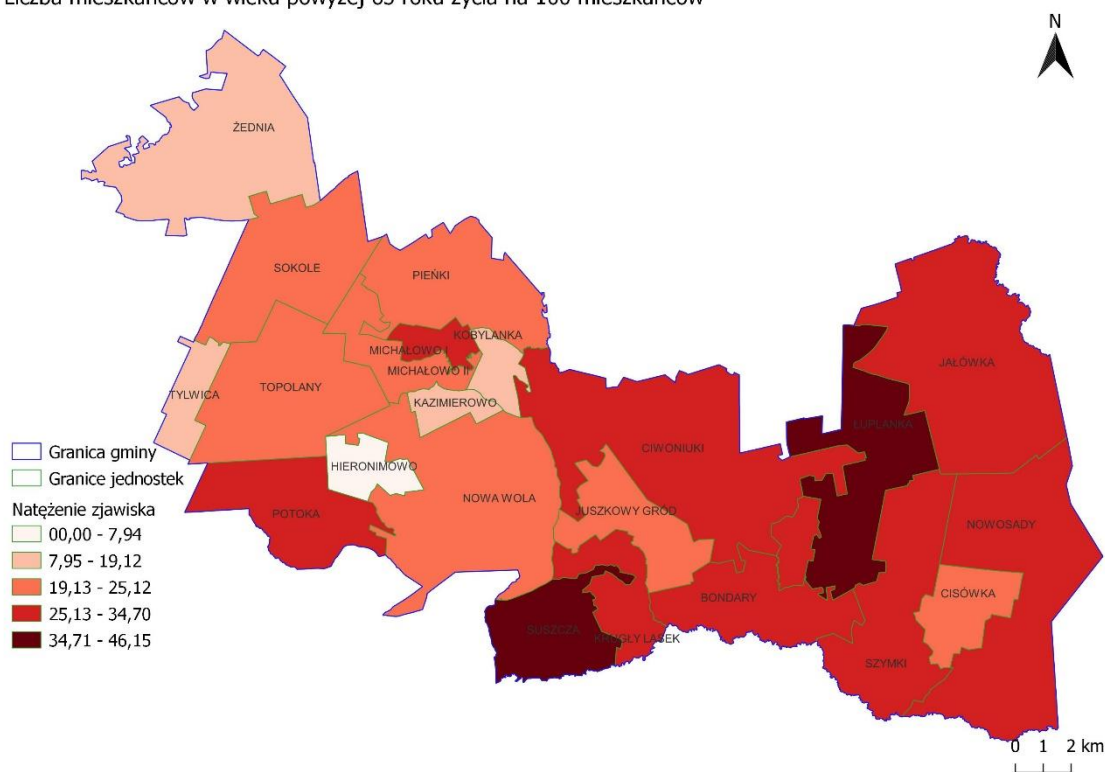

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Michałowie

Analizując proces obciążenia demograficznego przyjrano się zjawisku starzenia się społeczeństwa. Tym samym badaniu poddano odsetek osób powyżej 65 roku życia w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców. Najczęściej przyjmujemy, że wiek senioralny zaczyna się po 60 - 65 roku życia, co wiąże się ze zmianą statusu społecznego – w tym wieku osoby najczęściej przechodzą na emeryturę i wycofują się z życia zawodowego. Dla celów niniejszej analizy liczby osób w wieku senioralnym uwzględniono wiek 65 lat dla kobiet i mężczyzn. Starzenie się ludności obserwowane jest z różnym natężeniem w poszczególnych jednostkach. Średni wskaźnik w 2023 r. wynosił 25,12. Największe wartości, czyli duży odsetek ludzi ‘starszych’ odnotowuje się w sołectwach Suszcza, Łuplanka, Szymki i Nowosady. Najmniej osób starszych występuje w Hieronimowie, Kobylance, Kazimierowie oraz Tylwicy. Liczba osób w wieku senioralnym jest istotnie zróżnicowana przestrzennie. W gminie Michałowo prawie 48% osób w wieku senioralnym mieszka w mieście.

Mapa 3 Liczba mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia na 100 mieszkańców

Liczba mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia na 100 mieszkańców

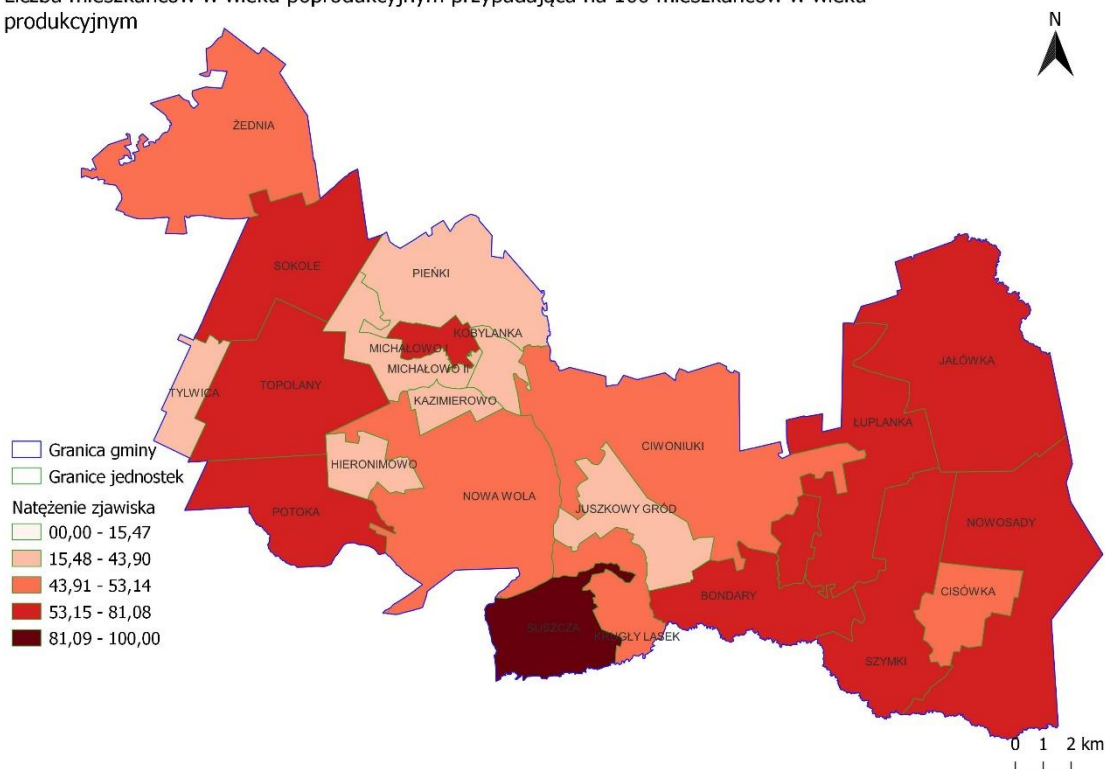
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Michałowie

Spadek liczby ludności ogółem i wzrost liczby ludności w wieku senioralnym skutkuje wzrostem wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszymi. Wyższa wartość wskaźnika wskazuje na starzejące się społeczeństwo, a tym samym może oznaczać zmianę sposobu funkcjonowania danej przestrzeni gminy oraz konieczność rozwijania specyficznych dla starzejącego się społeczeństwa usług. Trwający proces starzenia się ludności przejawia się zwłaszcza we wskaźnikach obrazujących współczynnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym, który opisuje, ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten ukształtował się w 2023 r. na poziomie 53,15. Największe wartości zostały osiągnięte w sołectwach Szymki, Suszcza oraz Łuplanka. Najkorzystniejsze wartości zostały osiągnięte w jednostkach Hieronimowo, Kazimierowo oraz Kobylanka. Te trendy demograficzne mogą mieć istotny wpływ na politykę społeczną – zwłaszcza w zakresie usług dla osób starszych.

Wskaźnik stosunku liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym nie został przekroczony w 11 jednostkach (50% zamieszkałych jednostek).

Mapa 4 Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców w wielu produkcyjnym

Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

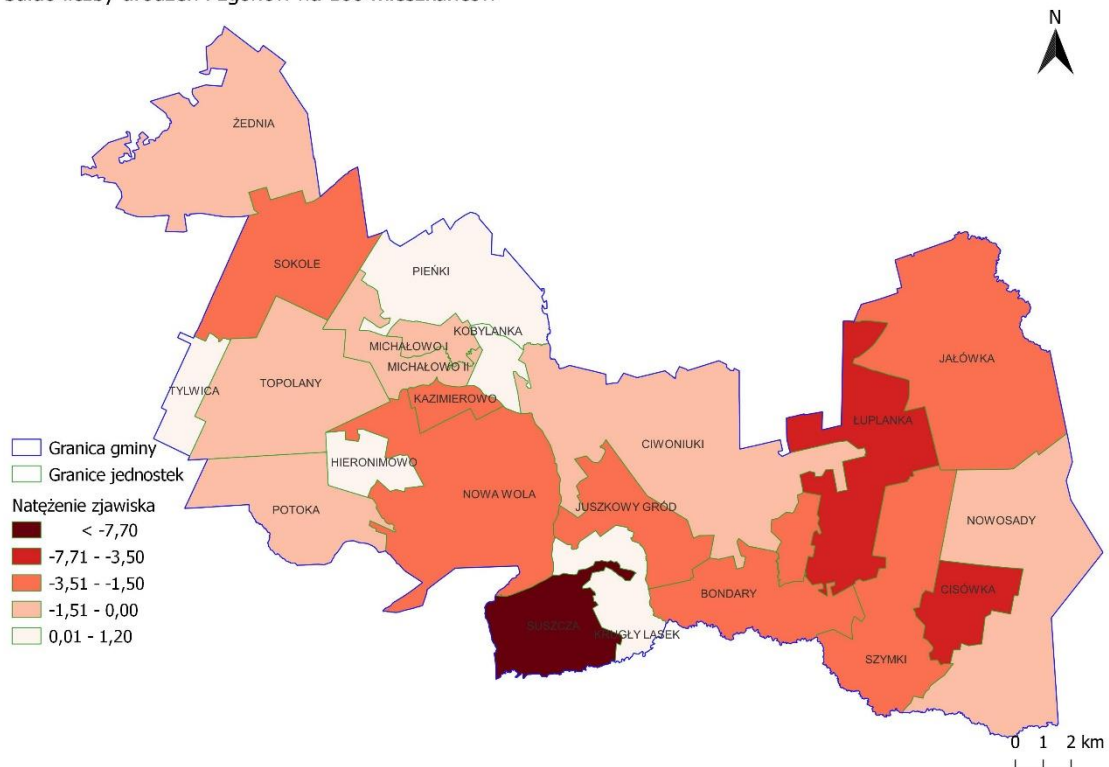
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Michałowie

Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów na 100 mieszkańców w gminie Michałowo wynosi -1,51. Najkorzystniej, czyli gdy liczba urodzeń przewyższa liczbę zgonów, sytuacja kształtuje się w jednostce Tyłowica oraz Kobylanka, Krugły Lasek, Pieńki oraz Hieronimowo. Najmniej korzystnie, czyli gdy liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń, odnotowano wartości w jednostkach: Suszcza, Łuplanka, Cisówka oraz Jałówka.

Wskaźnik stosunku liczby urodzeń do liczby zgonów nie został przekroczony w 17 jednostkach (ponad 77% zamieszkałych jednostek).

Mapa 5 Saldo liczby urodzeń i zgonów na 100 mieszkańców

Saldo liczby urodzeń i zgonów na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Michałowie

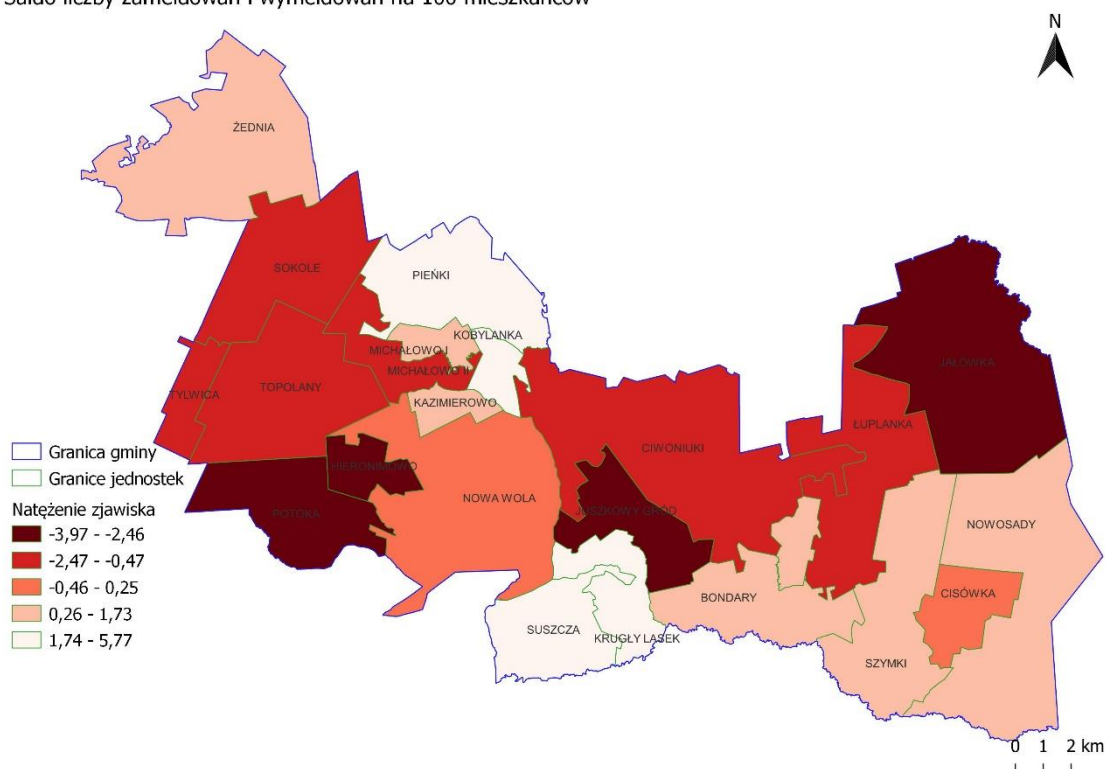
Stosunek liczby osób zameldowanych do liczby osób wymeldowanych, a więc zmiana liczby ludności wskazuje m. in. na postępujący proces wyludniania się danej przestrzeni lub na dynamiczny napływ ludności. Wyludnianie się niesie za sobą szereg dalszych problemów, m.in. związanych z rosnącymi kosztami utrzymania istniejącej infrastruktury społecznej i technicznej, czy też spadek konkurencyjności usług gospodarczych zlokalizowanych w danej przestrzeni. Istotne jest też ubożenie danej przestrzeni w kapitał ludzki, zmniejszanie potencjału kapitału społecznego. Z kolei zbyt szybki przyrost liczby mieszkańców z reguły współwystępuje z niedoinwestowaniem danej przestrzeni w infrastrukturę techniczną lub zbytne obciążenie infrastruktury społecznej.

Analiza salda migracji wskazuje, że największe wartości przyrostu liczby mieszkańców wskutek migracji, obserwuje się w jednostkach Suszcza, Pieńki, Kobylanka oraz Krugły Lasek. Analogicznie, największe saldo wymeldowań w stosunku do zameldowań obserwuje się w jednostkach Juskowy Gród, Jałówka, Potoka oraz Hieronimowo.

Wśród 22 jednostek, w 12 bilans osób zameldowanych i wymeldowanych jest dodatni.

Mapa 6 Saldo liczby zameldowań i wymeldowań na 100 mieszkańców

Saldo liczby zameldowań i wymeldowań na 100 mieszkańców

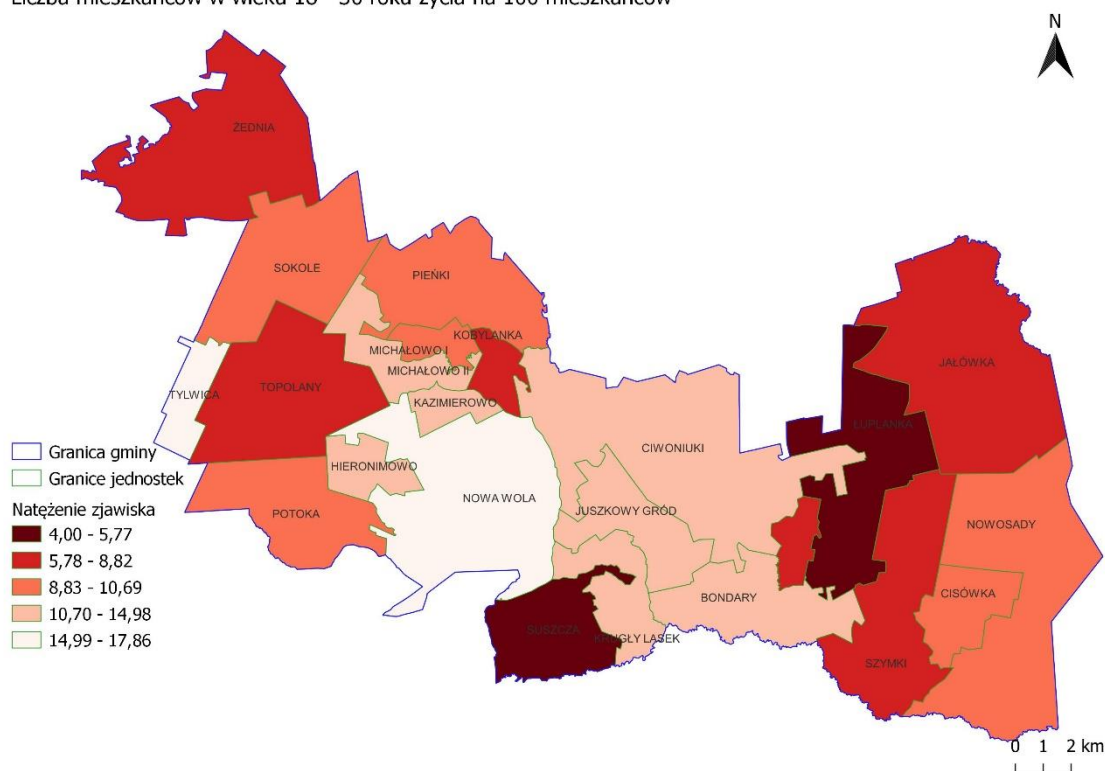
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Michałowie

Kolejnym omawianym zjawiskiem w sferze społecznej jest liczba osób w przedziale wieku 18 - 30, który charakteryzuje się największą mobilnością w strukturze społecznej. Osoby w wieku 18 - 30 lat po zakończeniu etapu edukacji rozpoczynają pracę zawodową i stają się ważną częścią lokalnego rynku pracy. Generują przepływy kapitałowe związane z zakupem nieruchomości i intensywnym rozwojem osobistym. Aby ograniczyć odpływ tych mieszkańców, należy tworzyć realne zachęty do pozostania dla osób młodych, np. w postaci atrakcyjnej przestrzeni życiowej. Do działań tych zaliczyć należy zarówno liczne inwestycje w obszarze edukacji najmłodszych dzieci oraz opieki nad nimi, jak również tworzenie oraz wspieranie funkcjonowania przestrzeni mieszkalnej dostosowanej do potrzeb rodzin. Najkorzystniejsze wartości przedstawiają się w sołectwie Tylwica, Nowa Wola, Ciwoniuki, Kazimierowo oraz Hieronimowo. Sołectwami o najmniejszej licznie mieszkańców w wieku 18 - 30 lat są Łuplanka, Suszcza, Topolany oraz Kobyłanka.

Wskaźnik stosunku liczby osób w wieku 18 - 30 lat nie został przekroczony w 13 jednostkach (ponad 60% zamieszkanyc jednostek).

Mapa 7 Liczba mieszkańców w wieku 18 – 30 roku życia na 100 mieszkańców

Liczba mieszkańców w wieku 18 - 30 roku życia na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Michałowie

Tabela 43 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze DEMOGRAFIA

L.p.	Sołectwo	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku 18- 30 r.ż. lat na 100 mieszkańców	Stosunek salda liczby urodzeń i zgonów na 100 mieszkańców	Odsetek osób powyżej 65 roku życia w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców	Stosunek salda liczby zameldowań i wymeldowań na 100 mieszkańców
1	Bondary	57,23	81,76	11,76	-1,73	28,37	1,73
2	Cisówka	53,13	78,13	10,53	-3,51	24,56	0,00
3	Ciwoniuki	52,63	81,58	14,98	-0,97	26,09	-0,48
4	Hieronimowo	15,48	50,00	14,29	0,79	7,94	-3,17
5	Jałówka	61,33	88,67	8,13	-3,18	28,98	-3,18
6	Juszkowy Gród	43,90	84,15	11,26	-2,65	21,85	-3,97
7	Kazimierowo	34,15	68,29	14,49	-2,90	16,67	1,45
8	Kobylanka	34,07	91,21	6,90	1,15	12,64	4,02
9	Krugły Lasek	51,79	87,50	11,43	0,95	27,62	3,81
10	Łuplanka	81,08	102,70	4,00	-4,00	40,00	-1,33
11	Michałowo I	53,24	78,65	10,06	-1,06	26,78	0,38
12	Michałowo II	41,80	68,57	13,57	-0,57	21,04	-1,19
13	Nowa Wola	46,98	72,48	16,34	-1,56	24,51	0,00
14	Nowosady	60,47	76,74	9,87	-1,32	31,58	0,66
15	Pieńki	42,25	71,83	10,66	0,82	22,13	4,10
16	Potoka	63,41	97,56	9,88	-1,23	27,16	-2,47
17	Sokole	55,41	77,03	9,92	-1,53	24,43	-0,76
18	Suszcza	100,00	108,00	5,77	-7,69	46,15	5,77
19	Szymki	80,58	112,62	7,76	-2,28	34,70	0,46
20	Topolany	55,34	98,06	6,83	-0,49	24,88	-0,49
21	Tylwica	36,96	82,61	17,86	1,19	15,48	-1,19
22	Żednia	48,05	76,62	8,82	-1,47	19,12	1,47
	Wartość referencyjna	53,15	83,40	10,69	-1,51	25,12	0,25

Źródło: opracowanie własne

Bezrobocie

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w Gminie Michałowo w roku 2022 liczba osób bezrobotnych wynosiła 187 osób. W przeciągu lat 2018 - 2022 liczba osób pozostających bez pracy spadła o prawie 25%. Liczba ta stanowi odzwierciedlenie trendu zmniejszania się bezrobocia w województwie podlaskim oraz jest jedną z najwyższych wartości w całym powiecie białostockim. Wśród bezpośrednich sąsiadów gminy, jedynie w gminie Narew oraz gminie Michałowo odnotowują wartość wyższą od średniej wartości w powiecie białostockim.

Tabela 44 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Michałowo oraz gminach sąsiednich w latach 2018 - 2020

Nazwa	ogółem					Zmiana liczby osób bezrobotnych	
	2018	2019	2020	2021	2022		
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]		
PODLASKIE	36 786	33 277	37 830	33 374	31 185	-5 601	84,77
Powiat białostocki	4 419	3 961	5 002	4 485	3 753	-666	84,93
Gmina Gródek	246	202	255	236	212	-34	86,18
Gmina Michałowo	247	213	268	233	187	-60	75,71
Gmina Zabłudów	257	211	321	273	242	-15	94,16
Gmina Narew	138	107	121	110	92	-46	66,67
Gmina Narewka	104	108	111	96	103	-1	99,04

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Białymstoku liczba osób bezrobotnych w gminie Michałowo w 2023 roku wynosiła 203 osoby. Oznacza to wzrost liczby osób bezrobotnych w stosunku do roku 2022. Poniższa tabela prezentuje zestawienie odsetka liczby osób bezrobotnych w poszczególnych jednostkach, z uwzględnieniem płci w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych. Wynika z niej, że ponad 45% osób bezrobotnych mieszka w mieście Michałowo (odpowiednio jednostka Michałowo II 23,65% oraz Michałowo I 22,17%). Natomiast jednostkami, w których nie stwierdza się osób bezrobotnych są Cisówka oraz Topolany.

Tabela 45 Odsetek liczby osób bezrobotnych z uwzględnieniem płci w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych w poszczególnych sołectwach w Gminie Michałowo w roku 2023

Sołectwo	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych		
	ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Bondary	5,42%	4,88%	5,79%
Cisówka	0,00%	0,00%	0,00%
Ciwoniuki	3,94%	3,66%	4,13%
Hieronimowo	6,90%	7,32%	6,61%
Jałówka	7,88%	7,32%	8,26%
Juszkowy Gród	1,97%	2,44%	1,65%
Kazimierowo	0,99%	2,44%	0,00%
Kobylanka	1,97%	1,22%	2,48%
Krugły Lasek	0,49%	0,00%	0,83%

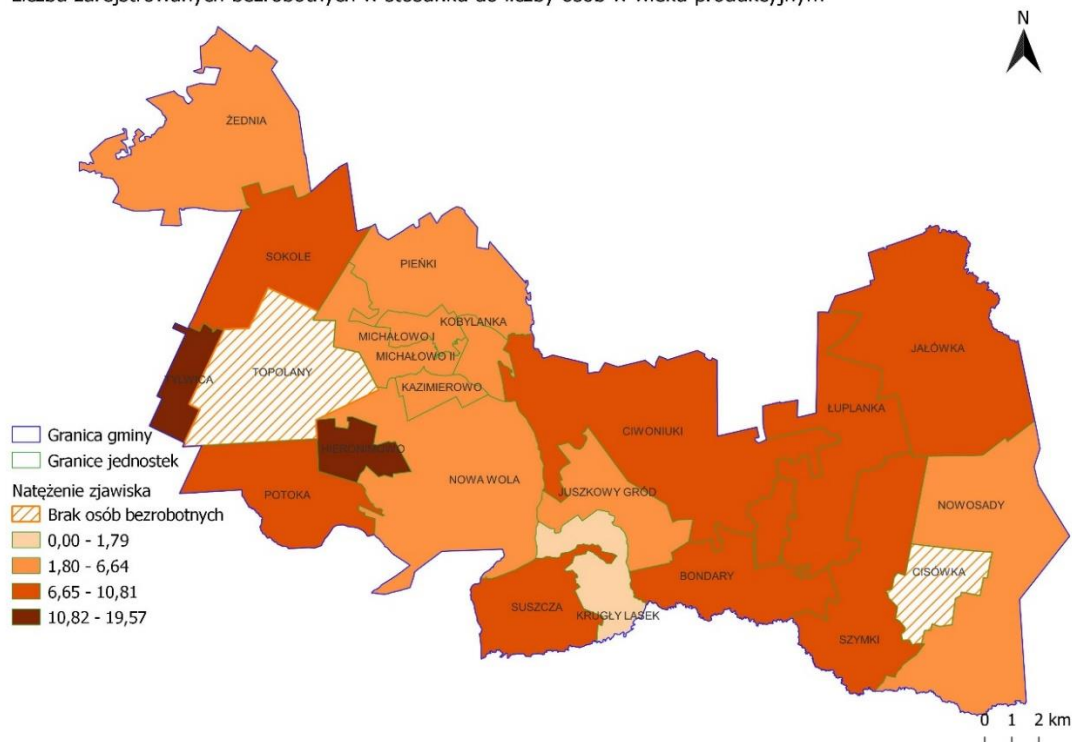
Łuplanka	1,97%	2,44%	1,65%
Michałowo I	22,17%	18,29%	24,79%
Michałowo II	23,65%	26,83%	21,49%
Nowa Wola	3,45%	3,66%	3,31%
Nowosady	1,48%	2,44%	0,83%
Pieńki	0,99%	1,22%	0,83%
Potoka	1,48%	0,00%	2,48%
Sokole	3,94%	3,66%	4,13%
Suszcza	0,99%	1,22%	0,83%
Szymki	4,43%	6,10%	3,31%
Topolany	0,00%	0,00%	0,00%
Tylwica	4,43%	4,88%	4,13%
Żednia	1,48%	0,00%	2,48%
Liczba osób bezrobotnych w gminie	203	82	121

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jednym z istotnych czynników odzwierciedlających stan sytuacji społecznej w gminie jest poziom bezrobocia. Brak możliwości podjęcia zatrudnienia doprowadza do pogorszenia sytuacji materialnej rodziny. Skutki bezrobocia w postaci braku środków finansowych na podstawowe potrzeby mają bezpośredni wpływ na pogorszenie jakości życia mieszkańców. Pierwszym wskaźnikiem analizowanym w ramach zjawiska bezrobocia jest liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym zamieszkujących daną jednostkę. Wartość referencyjna dla gminy w 2023 r. wyniosła 6,64 i została przekroczona w 10 analizowanych jednostkach. Najwyższy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym odnotowano w sołectwie Tylwica oraz Hieronimowo. Natomiast najmniejszy odsetek osób bezrobotnych (wyłączając jednostki, w których nie ma osób bezrobotnych) występuje w jednostce Krugły Lasek.

Mapa 8 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym w Gminie Michałowo w roku 2023

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne

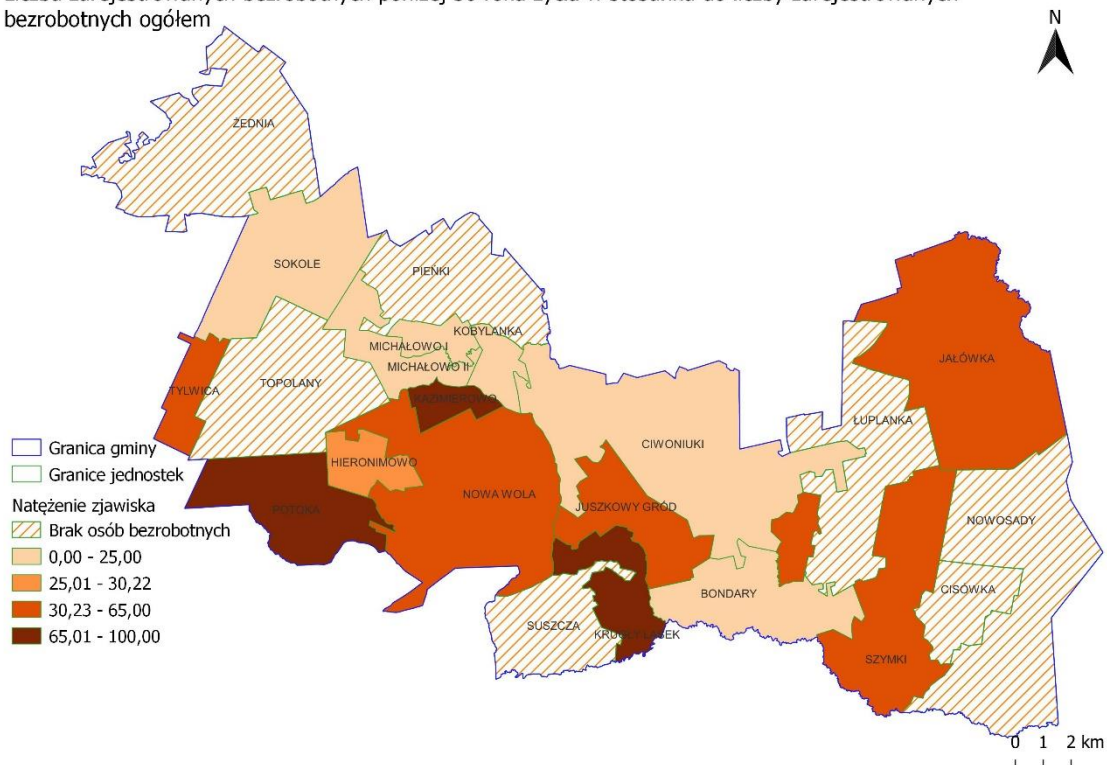
Pod względem struktury wieku osób bezrobotnych, analizie poddano liczbę osób pozostających bez pracy w wieku poniżej 30 lat oraz liczbę osób pozostających bez pracy powyżej 50 roku życia. Osobom wchodzącym na rynek pracy trudniej jest rozpocząć karierę, stąd też koniecznym jest, aby publiczne służby zatrudnienia dostrzegając problemy osób młodych, prowadziły działania na rzecz ich aktywizacji i wsparcia przy wchodzeniu na rynek pracy. Z kolei kategoria osób powyżej 50 roku życia należy do grupy bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Do głównych przyczyn bezrobocia wśród osób w wieku powyżej 50 roku życia należą: bieżąca sytuacja na rynku pracy (wzrost lub spadek bezrobocia ogółem) oraz powszechnie panujące stereotypy na temat starszych pracowników, często postrzeganych jako osoby, które są mniej elastyczne, mniej mobilne oraz mają niższą motywację do szkoleń i podnoszenia kwalifikacji. Atutami takich pracowników jest ich doświadczenie, posiadane umiejętności i wiedza oraz znajomość branży.

Na koniec 2023 r. młodzi bezrobotni w wieku poniżej 30 roku życia stanowili prawie 25% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w gminie. Wskaźnikiem analizowanym w ramach zjawiska bezrobocia jest liczba osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia w przeliczeniu na 100 osób bezrobotnych w danej jednostce. Wartość referencyjna dla gminy w 2023 r. wyniosła 30,22 i została przekroczona w 8 analizowanych jednostkach. Najwyższy udział młodych bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem odnotowano w sołectwie Kazimierowo, Krugły Lasek oraz Potoka. Natomiast (wyłączając jednostki, w których nie ma osób bezrobotnych)

w jednostkach Łuplanka, Nowosady, Pieńki, Suszcza oraz Żednia nie stwierdza się występowania osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia.

Mapa 9 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych poniżej 30 roku życia w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem w sołectwach Gminy Michałowo w roku 2023

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych poniżej 30 roku życia w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem

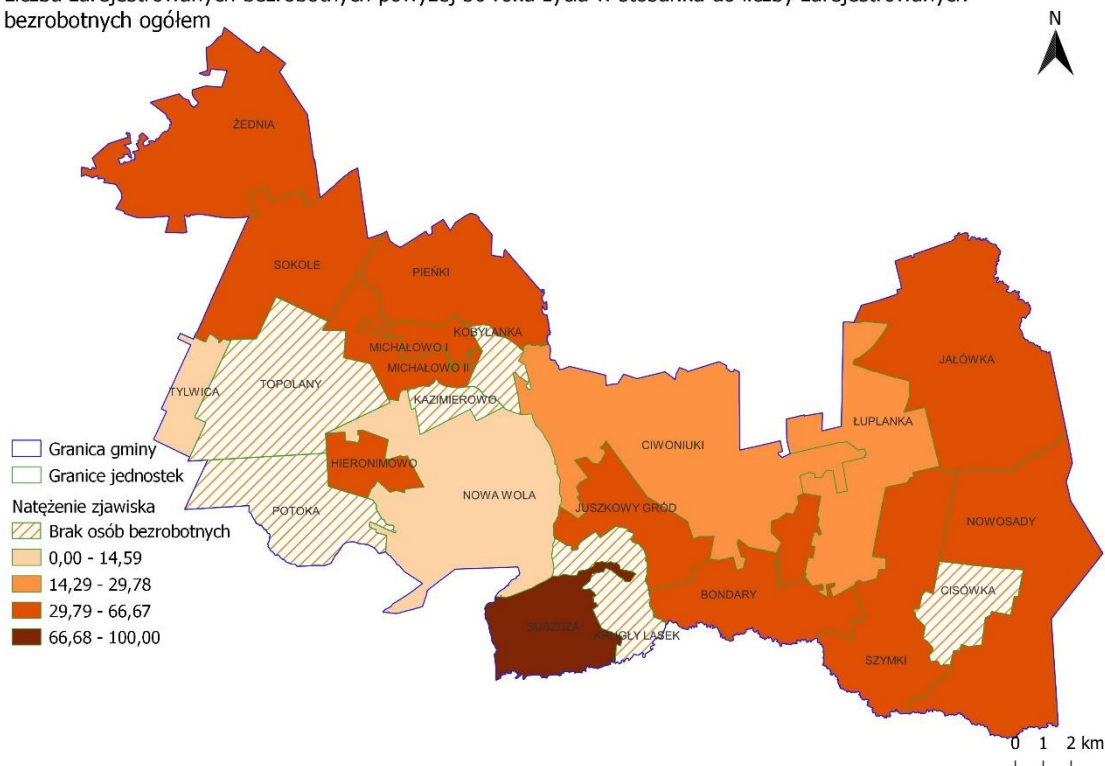

Źródło: Opracowanie własne

Na koniec 2023 r. ponad 33% ogółu bezrobotnych w gminie stanowiły osoby powyżej 50 roku życia. Wartość referencyjna wskaźnika liczby osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych w 2023 r. wyniosła 29,78 i została przekroczona w 12 analizowanych jednostkach. Najwyższe wartości osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia odnotowano w sołectwie Suszcza oraz Nowosady. Wyłączając jednostki, w których nie ma osób bezrobotnych, nie stwierdza się występowania osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w jednostce Kazimierowo, Kobylanka, Krugły Lasek oraz Potoka.

Mapa 10 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem

Źródło: Opracowanie własne

Jedną z przyczyn bezrobocia jest brak kwalifikacji umożliwiających podjęcie pracy w zawodzie. Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹, przez osobę bezrobotną bez kwalifikacji zawodowych, rozumie się bezrobotnego nieposiadającego kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonych dyplomem, świadectwem lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu. Sytuacja ta dotyczy zarówno osób, które mają doświadczenie zawodowe, ale nie mają odpowiedniego dokumentu potwierdzającego posiadanie umiejętności i kwalifikacji, jak również sytuację gdy posiadane przez daną osobę kwalifikacje formalne mogły ulec dezaktualizacji na wskutek dłuższej przerwy w zatrudnieniu lub zostały utracone, a wykonywanie zawodu bez aktualnych i ważnych uprawnień jest niemożliwe.

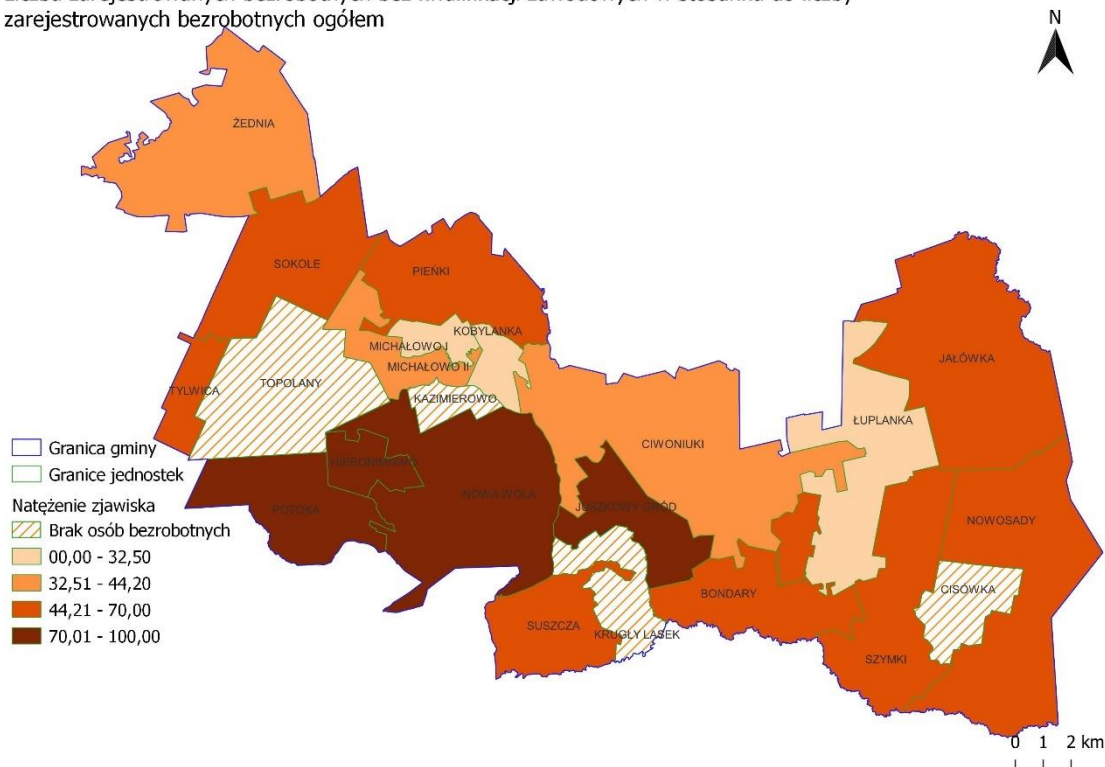
Na koniec 2023 r. blisko 46,8% ogółu bezrobotnych w gminie, stanowiły osoby bez kwalifikacji zawodowych. Wartość referencyjna wskaźnika liczby osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych w 2023 r. wyniosła 44,20 i została przekroczona w 12 analizowanych jednostkach. Najkorzystniej pod tym względem (wyluczając jednostki, w których nie ma osób bezrobotnych) wypadają sołectwa Krugły Lasek

¹ Art. 2 ust. 1 pkt 6) ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U.2023.0.735 t.j.)

oraz Kazimierowo, w których nie odnotowano osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych. Natomiast największe niekorzystne wartości odnotowują jednostki Potoka, Nowa Wola, Juskowy Gród oraz Hieronimowo.

Mapa 11 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem

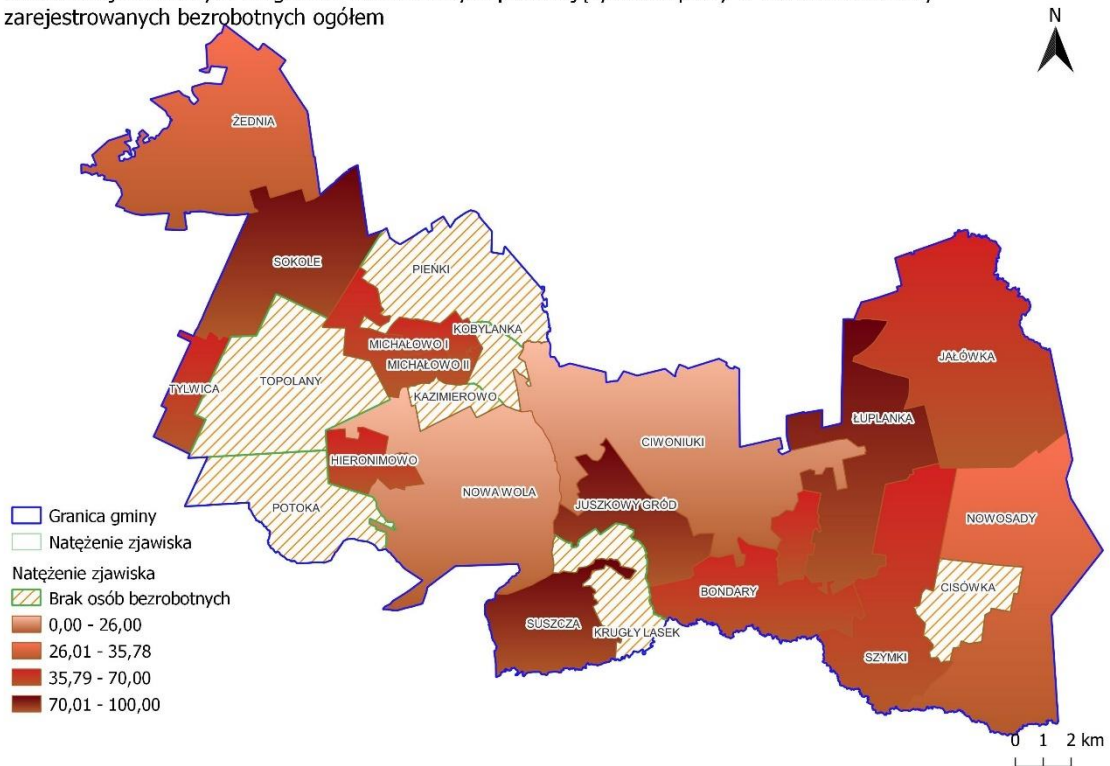

Źródło: Opracowanie własne

Kolejnym omawianym zjawiskiem jest liczba osób długotrwale bezrobotnych. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt. 5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy za osobę długotrwale bezrobotną uznaje się bezrobotnego zarejestrowanego w powiatowym urzędzie pracy łącznie przez ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. W przypadku osób długotrwale bezrobotnych najistotniejszym problemem jest postępująca dewaluacja kompetencji i kwalifikacji oraz dezaktualizacja wiedzy, co przekłada się na trudności powodujące sytuację, że „wartość” takiego pracownika na rynku maleje, a pracodawcy są zainteresowani zatrudnianiem np. osób młodych. Średnia wartość wskaźnika liczby osób długotrwale bezrobotnych na 100 osób bezrobotnych ogółem wyniosła w gminie Michałowo 35,78 i została przekoczona w 11 analizowanych jednostkach. Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w sołectwie Suszcza, Sokole, Łuplanka oraz Juskowy Gród. Nie wyłączając jednostek, w których nie ma osób bezrobotnych, w 5 jednostkach nie odnotowano kryzysu związanego z występowaniem długotrwale bezrobocia.

Mapa 12 Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem

Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 46 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze BEZROBOCIE

L.p.	Sołectwo	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych do 30 roku życia w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem
1	Bondary	6,92	18,18	45,45	63,64	54,55
2	Cisówka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3	Ciwoniuki	7,02	25,00	25,00	37,50	25,00
4	Hieronimowo	16,67	28,57	42,86	71,43	57,14
5	Jałówka	10,67	31,25	43,75	62,50	50,00
6	Juszkowy Gród	4,88	50,00	50,00	75,00	75,00
7	Kazimierowo	2,44	100,00	0,00	0,00	0,00
8	Kobylanka	4,40	25,00	0,00	25,00	0,00
9	Krugły Lasek	1,79	100,00	0,00	0,00	0,00
10	Łuplanka	10,81	0,00	25,00	25,00	75,00
11	Michałowo I	6,08	15,56	31,11	31,11	44,44
12	Michałowo II	5,08	14,58	33,33	37,50	37,50
13	Nowa Wola	4,70	42,86	14,29	71,43	14,29
14	Nowosady	3,49	0,00	66,67	66,67	33,33
15	Pieńki	2,82	0,00	50,00	50,00	0,00
16	Potoka	7,32	100,00	0,00	100,00	0,00
17	Sokole	10,81	25,00	50,00	50,00	87,50
18	Suszcza	8,00	0,00	100,00	50,00	100,00
19	Szymki	8,74	44,44	33,33	66,67	44,44
20	Topolany	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
21	Tylwica	19,57	44,44	11,11	55,56	55,56
22	Żednia	3,90	0,00	33,33	33,33	33,33
	Wartość referencyjna	6,64	30,22	29,78	44,20	35,78

Źródło: opracowanie własne

UBÓSTWO

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w Gminie Michałowo w roku 2022 roku liczba osób korzystająca z pomocy społecznej wynosiła 304 osoby. W przeciągu lat 2018 - 2022 liczba osób pozostających bez pracy spadła o prawie 45%, co nie oznacza, że w gminie nie ma beneficjentów ośrodka pomocy społecznej. Liczba ta stanowi odzwierciedlenie trendu zmniejszającej się liczby osób korzystających z pomocy społecznej wśród bezpośrednich sąsiadów gminy.

Tabela 47 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Michałowo i gminach ościennych w latach 2018 - 2022

Nazwa	ogółem					Zmiana liczby osób korzystających z MOPS	
	2018	2019	2020	2021	2022		
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]		
PODLASKIE	78 669	71 795	64 313	57 168	52 582	-26 087	66,84
Powiat białostocki	9 609	8 656	7 579	6 747	6 234	-3 375	64,88
Gmina Gródek	489	471	465	426	382	-107	78,12
Gmina Michałowo	551	522	432	366	304	-247	55,17
Gmina Zabłudów	437	375	301	243	230	-207	52,63
Gmina Narew	442	377	303	249	207	-235	46,83
Gmina Narewka	330	309	233	184	153	-177	46,36

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W 2023 r. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie objął wsparciem łącznie 318 osób w 207 rodzinach. Prawie 53% rodzin oraz ponad 54% osób korzystających z pomocy społecznej mieszka w mieście Michałowo. Natomiast jednostkami, w których nie stwierdza się występowania osób korzystających z MGOPS są Kazimierowo, Pieńki oraz Żednia.

Tabela 48 Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Michałowo w roku 2023

L.p.	Sołectwo	Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej w danej jednostce w ogólnej liczbie rodzin korzystającej z pomocy społecznej	Odsetek osób korzystających ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej w danej jednostce w ogólnej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej
1	Bondary	11,59%	12,26%
2	Cisówka	0,48%	0,31%
3	Ciwoniuki	1,93%	1,57%
4	Hieronimowo	1,45%	2,20%
5	Jałówka	4,35%	3,14%
6	Juszkowy Gród	2,42%	2,52%
7	Kazimierowo	0,00%	0,00%
8	Kobylanka	0,97%	1,57%
9	Krugły Lasek	0,48%	0,31%
10	Łuplanka	2,42%	2,83%
11	Michałowo I	26,57%	26,42%
12	Michałowo II	25,60%	25,16%
13	Nowa Wola	3,86%	3,14%

14	Nowosady	4,83%	3,77%
15	Pieńki	0,00%	0,00%
16	Potoka	0,97%	0,63%
17	Sokole	1,45%	1,57%
18	Suszcza	0,48%	0,94%
19	Szymki	8,21%	6,92%
20	Topolany	0,48%	0,63%
21	Tylwica	1,45%	4,09%
22	Żednia	0,00%	0,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

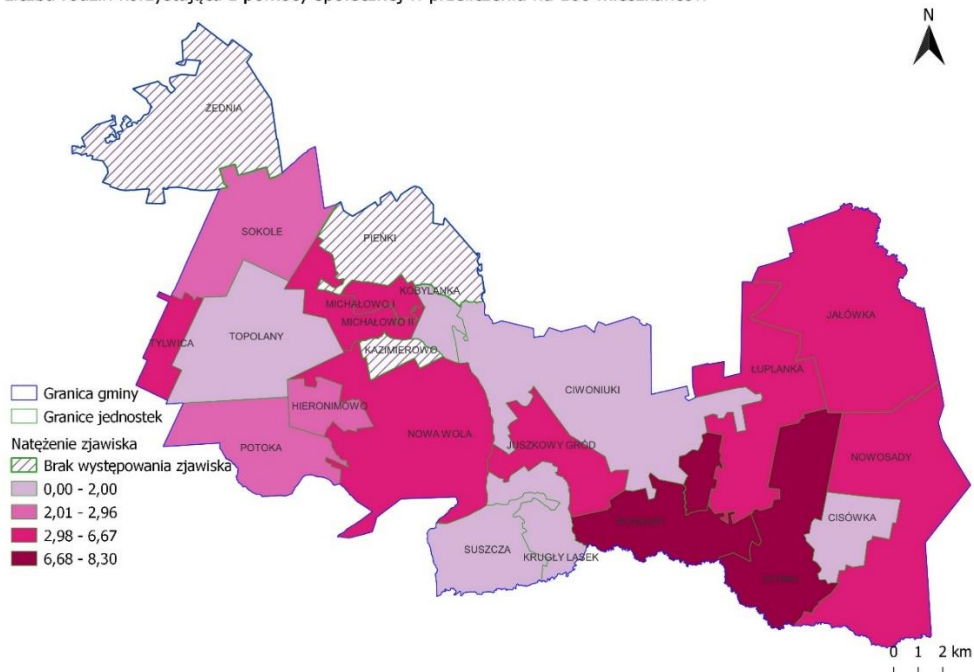
Kolejnym zjawiskiem poddanym analizie był odsetek liczby rodzin oraz liczby osób korzystających ze wsparcia Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowie. Uznano, iż wskaźnik ten może mówić o złej sytuacji społecznej w rodzinach mieszkających na terenie gminy, w tym także może obrazować problem związany z ubóstwem. Ograniczenie spójności społecznej jest występująca marginalizacja i wykluczenie społeczne, generowane skalą problemów społecznych lokalnej społeczności, obejmujących m.in. zjawiska ubóstwa, braku aktywności zawodowej, niepełnosprawności, uzależnień, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocy w rodzinach.

Wartość referencyjna wskaźnika liczby osób korzystającej ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej na 100 mieszkańców danej jednostki dla gminy Michałowo wynosiła 4,98. Została ona przekroczona w 10 analizowanych jednostkach.

Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w jednostce Tylwica, Bondary oraz Łuplanka, których wartość przekraczała 2,4-3,1-krotności wartości referencyjnej. Najniższe wartości (wyłączając jednostki, w których nikt nie korzysta z pomocy społecznej) występują w jednostkach Krugły Lasek oraz Topolany.

Mapa 13 Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023

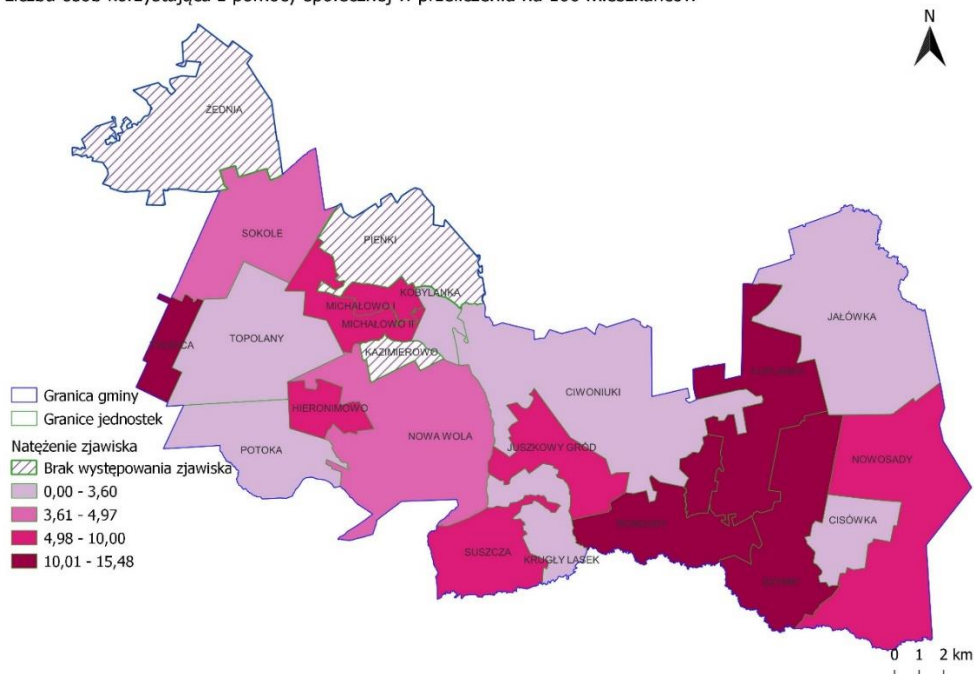
Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Mapa 14 Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023

Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców

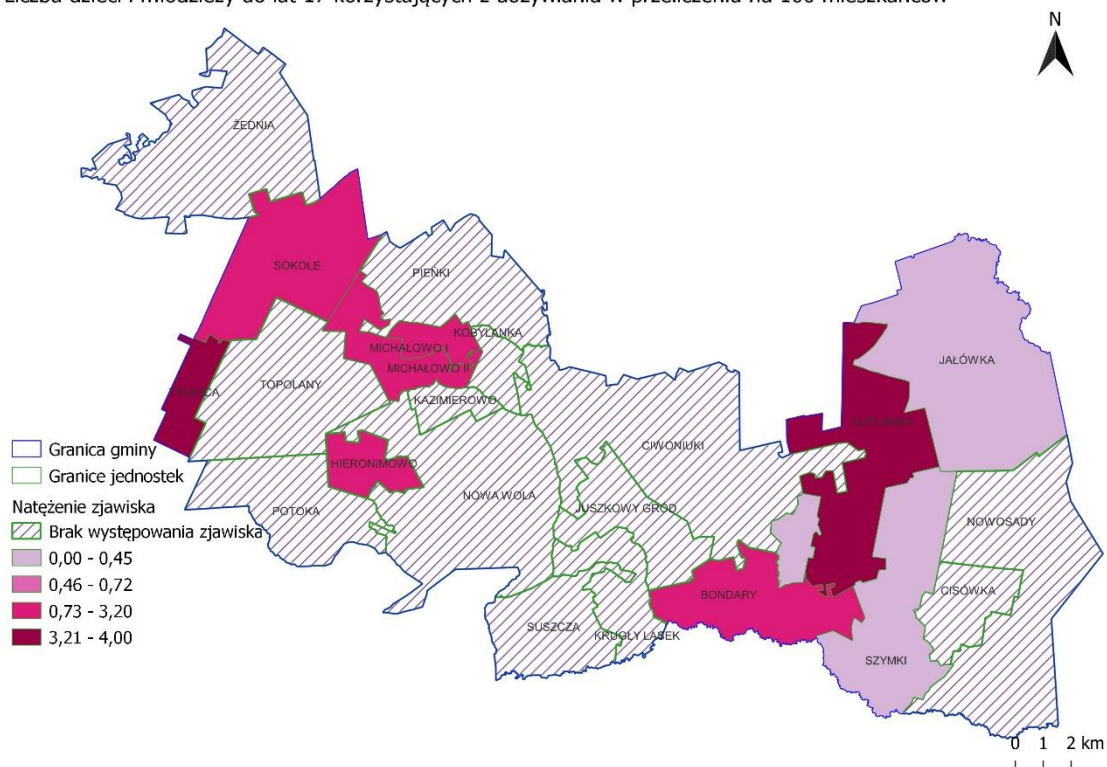
Źródło: opracowanie własne

Kolejnym wskaźnikiem poddanym analizie jest liczba osób do 17 roku życia korzystających z dożywiania w odniesieniu do 100 osób w wieku do 17 roku życia w danej jednostce. Liczba sołectw, w których zamieszkują dzieci i młodzież korzystająca z dożywiania wynosi 9. Oznacza to, że w 13 jednostkach nie odnotowano zjawiska ubóstwa żywieniowego dzieci i młodzieży. Zdecydowano poddać analizie w/w zjawisko, ponieważ prezentuje ono skalę problemów finansowych, występujących w rodzinach, w których wychowują się dzieci.

Wartość referencyjna wskaźnika dla gminy wynosi 4,79 i została przekroczona w 7 z 9 analizowanych jednostek. Największe nasilenie zjawiska obserwuje się w sołectwie Łuplanka. Najniższe wartości (wyłączając jednostki, w których nikt nie korzysta z pomocy społecznej) występują w jednostkach Jałówka oraz Szymki.

Mapa 15 Liczba dzieci i młodzieży do lat 17 korzystających z dożywiania w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023

Liczba dzieci i młodzieży do lat 17 korzystających z dożywiania w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

W gminie Michałowo w 2023 r. łączna podstawa przyznawania świadczeń wyniosła 705 przypadków. Do najczęstszych podstaw przyznawania świadczeń pomocy społecznej należą: długotrwała i ciężka choroba (212), ubóstwo (148), niepełnosprawność (125) oraz bezrobocie (106). W dalszej kolejności są to potrzeba ochrony macierzyństwa (53), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (46), alkoholizm (9) oraz przemoc w rodzinie (5).

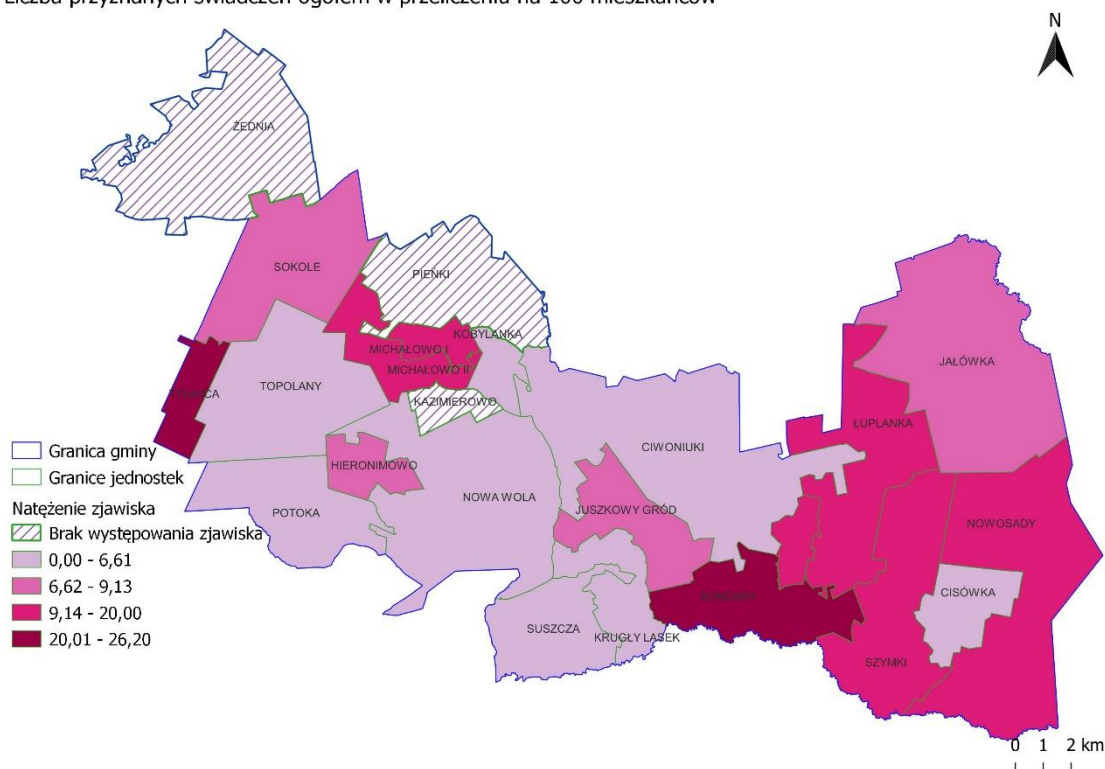
Z uwagi na zróżnicowanie przestrzenne oraz skalę zjawiska zdecydowano, że analiza przyczyn przyznawania świadczeń obejmować będzie ubóstwo, niepełnosprawność oraz długotrwałą i ciężką chorobę.

Wartość referencyjna podstawy przyznawania świadczeń pomocy społecznej wyniosła 9,14 została przekroczona w 7 analizowanych jednostkach.

Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w jednostce Tylwica oraz Bondary. Najniższa wartość (wyłączając jednostki, w których nikt nie korzysta z pomocy społecznej) występuje w jednostkach Topolany oraz Krugły Lasek.

Mapa 16 przyznanych świadczeń ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023

Liczba przyznanych świadczeń ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

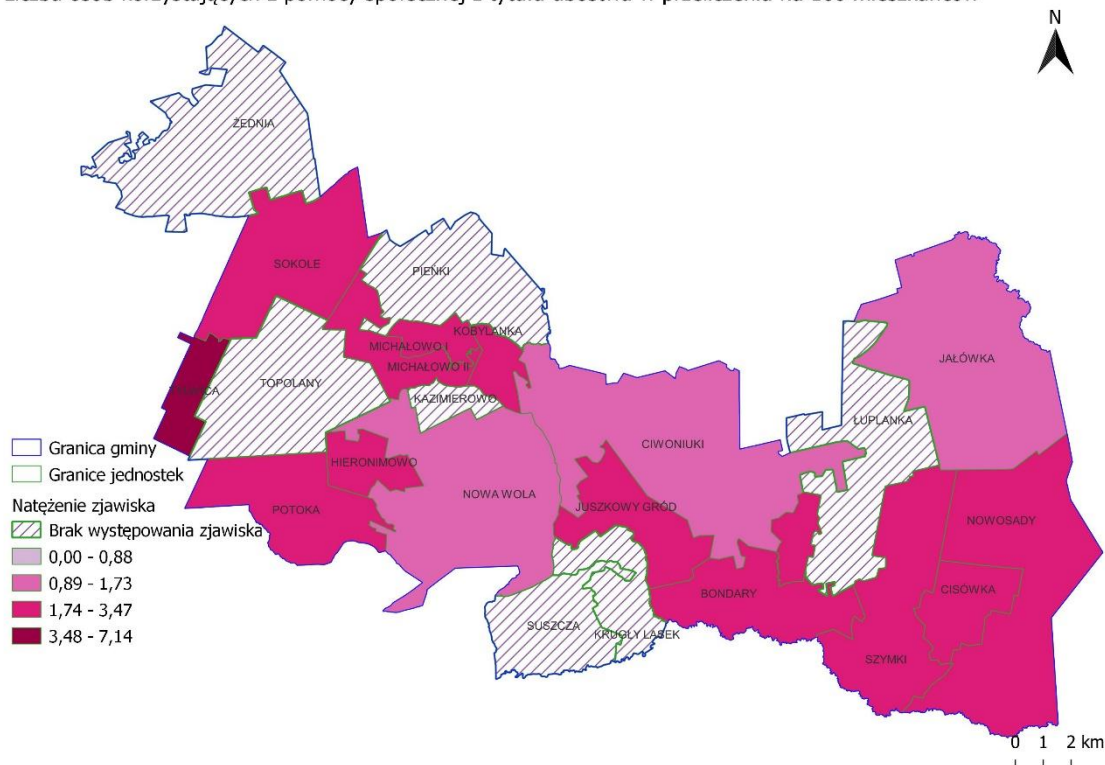
Ubóstwo, to pojęcie, które z jednej strony określa warunki życia jednostki, a z drugiej strony wskazuje na nierówności i sprzeczności występujące w społeczeństwie. Odnosi się ono do osób, rodzin lub grup osób, których środki materialne, socjalne i kulturalne, są ograniczone w takim stopniu, że ich poziom życia obniża się poza akceptowane minimum.

Wartość referencyjna podstawy przyznawania świadczeń w tytułu ubóstwa wyniosła 36,41 została przekroczona w 12 analizowanych jednostkach.

Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w jednostce Cisówka, Kobylanka oraz Potoka. Najniższa wartość (wyłączając jednostki, w których nikt nie korzysta z pomocy społecznej) występuje w jednostkach Łuplanka oraz Krugły Lasek.

Mapa 17 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, w ramach analizy sfery społecznej analizie należy poddać liczbę mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Zgodnie z Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 1062, ze zm.), za osobę ze szczególnymi potrzebami uznaje się osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Natomiast z zakresem dostępności wskazanym w Programie rządowym Dostępność Plus 2018-2025², „dostępność dotyczy nas wszystkich, ale w codziennym życiu jej brak jest dostrzegany głównie przez osoby

² https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/62311/Program_Dostepnosc_Plus.pdf

o szczególnych potrzebach, w tym indywidualnych, wynikających z braku pełnej sprawności”. Dostępność dotyczy w szczególności:

- osoby na wózkach inwalidzkich, poruszające się o kulach, o ograniczonej możliwości poruszania się, osoby niewidome i słabowidzące, osoby z niepełnosprawnością słuchu, osoby głuchoniewidome;
- osoby z niepełnosprawnością psychiczną i intelektualną, osoby starsze i osłabione chorobami, kobiety w ciąży, osoby z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi, osoby mające trudności w komunikowaniu się z otoczeniem (także z rozumieniem języka pisanego albo mówionego), osoby o nietypowym wzroście (w tym również dzieci) oraz osoby z ciężkim lub nieporęcznym bagażem, towarem.

Analizując pod tym kątem gminę Michałowo uznano, że osoby ze szczególnymi potrzebami w gminie są to osoby powyżej 65 roku życia oraz osoby korzystające ze wsparcia środowiskowej pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby.

Analiza osób powyżej 65 roku życia w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców została zaprezentowana w ramach analizy sytuacji demograficznej w gminie.

Natomiast wśród osób korzystających z pomocy społecznej 30% z nich są to osoby powyżej 65 roku życia. Wartość referencyjna dla gminy w 2023 r. wyniosła 1,60 i została przekroczona w 8 analizowanych jednostkach. Największe nasilenie zjawiska obserwuje się w sołectwach Łuplanka, Szymki, Bondary, Juszkowy Gród oraz Nowa Wola. Brak osób powyżej 65 roku życia korzystających z pomocy społecznej (wyłączając jednostki, w których nikt nie korzysta z pomocy społecznej) występuje w jednostkach Cisówka, Kobylanka oraz Suszcza.

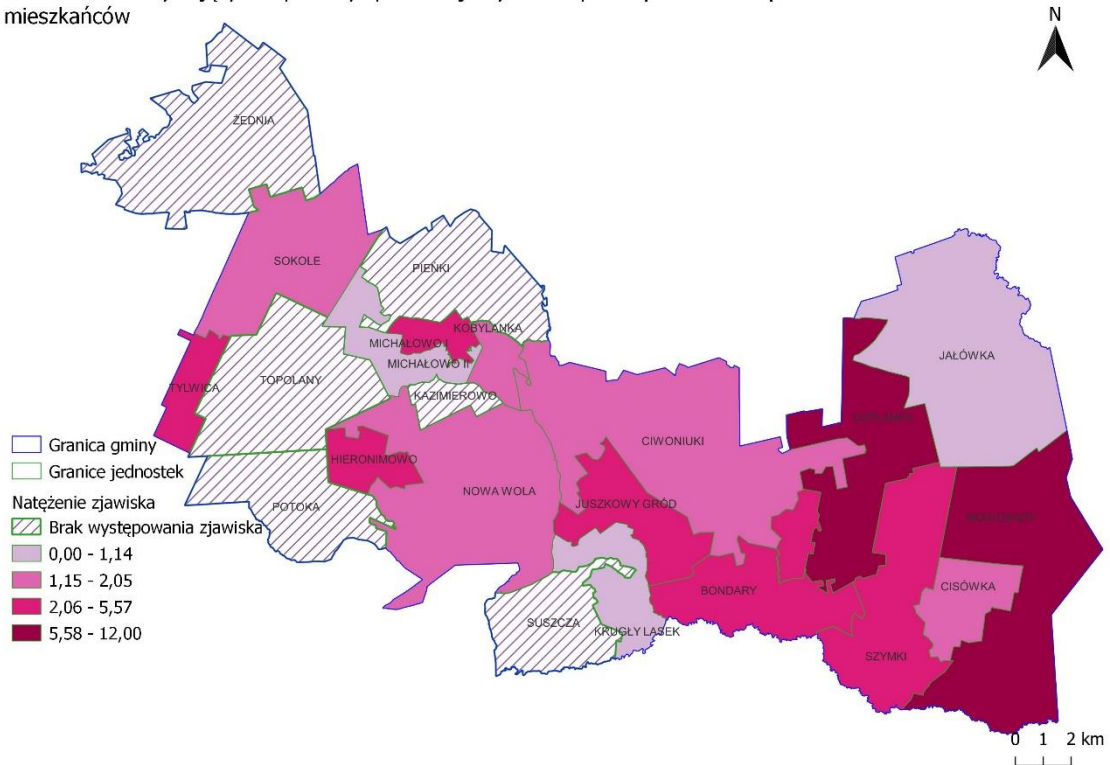
Kolejnym zjawiskiem poddanym badaniu jest liczba osób korzystająca ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności. Niepełnosprawność lub przewlekła choroba, obok pobierania nauki, jest jedną z częstszych przyczyn bierności zawodowej, dotyczy to głównie osób samotnie gospodarujących.

Wartość referencyjna podstawy przyznawania świadczeń w tytułu niepełnosprawności wyniosła 2,05 została przekroczona w 8 analizowanych jednostkach.

Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w jednostce Łuplanka oraz Nowosady. Brak osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności (wyłączając jednostki, w których nikt nie korzysta z pomocy społecznej) występuje w jednostkach Topolany oraz Potoka.

Mapa 18 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

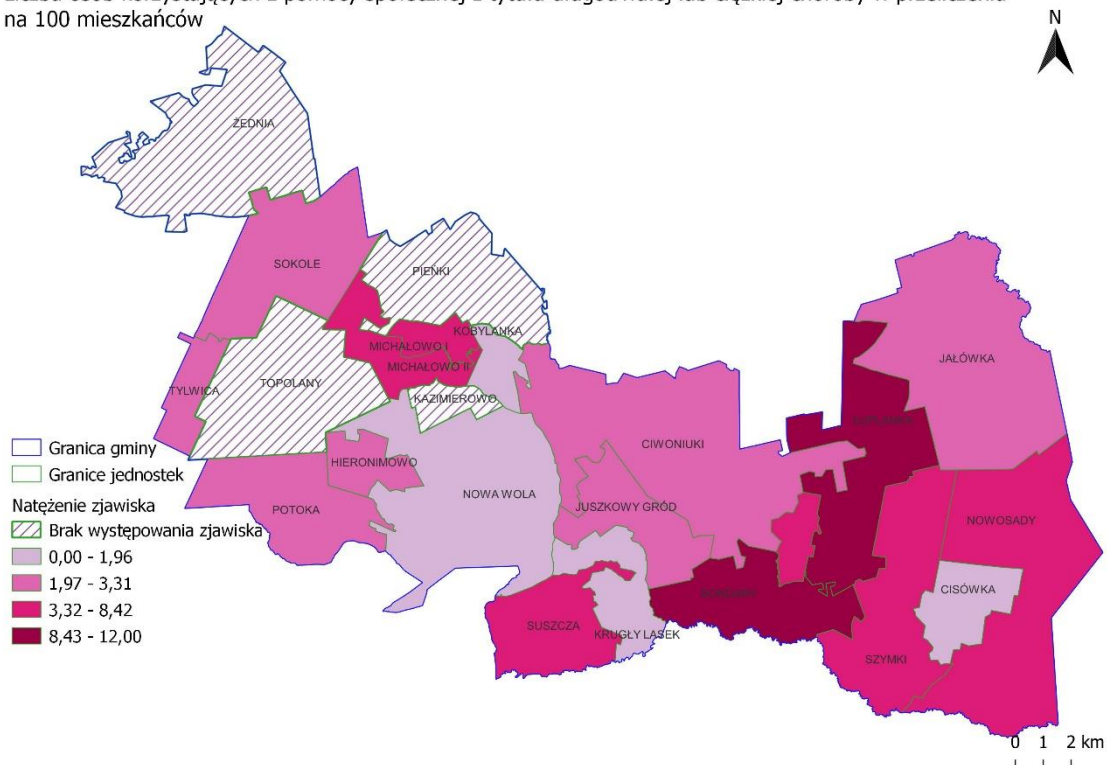
Długotrwała i ciężka choroba powoduje wzrost kosztów utrzymania na skutek konieczności stosowania leków, których koszt stanowi znaczny uszczerbek w budżecie domowym, kosztów dojazdów do placówek zdrowia czy też zabiegów medyczno – rehabilitacyjnych. W 2023 roku, w gminie Michałowo ponad 30% świadczeń przyznawanych było z tytułu długotrwałej i ciężkiej choroby.

Wartość referencyjna podstawy przyznawania świadczeń w tego tytułu wyniosła 3,32 została przekroczona w 7 analizowanych jednostkach.

Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w jednostce Nowosady oraz Łuplanka. Najniższa wartość (wyłączając jednostki, w których nikt nie korzysta z pomocy społecznej) występuje w jednostce Topolany.

Mapa 19 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 49 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze UBÓSTWO

	Sołectwo	Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej/100 mieszkańców	Liczba osób korzystająca ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej / 100 mieszkańców	Odsetek osób pow 65 r.ż. do ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej/100 mieszkańców	Liczba dzieci i młodzieży do lat 17 korzystających z dożywiania/100 mieszkańców	Łącznie podstawa przyznawania świadczeń UBÓSTWO/100 mieszkańców	Łącznie podstawa przyznawania świadczeń NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ /100 mieszkańców	Łącznie podstawa przyznawania świadczeń DŁUGOTRWALĄ lub CIĘŻKA CHOROBA/100 mieszkańców	Łącznie podstawa przyznawania świadczeń/100 mieszkańców
1	Bondary	8,30	13,49	3,46	2,42	2,08	5,19	9,34	23,88
2	Cisówka	1,75	1,75	0,00	0,00	1,75	1,75	1,75	5,26
3	Ciwoniuki	1,93	2,42	1,93	0,00	0,97	1,45	2,42	4,83
4	Hieronimowo	2,38	5,56	0,79	2,38	2,38	2,38	3,17	7,94
5	Jałówka	3,18	3,53	0,71	0,35	1,41	1,06	2,12	7,42
6	Juszkowy Gród	3,31	5,30	3,31	0,00	2,65	2,65	2,65	7,95
7	Kazimierowo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	Kobylanka	1,15	2,87	0,00	0,00	2,87	1,72	1,72	6,32
9	Krugły Lasek	0,95	0,95	0,95	0,00	0,00	0,95	0,95	1,90
10	Łuplanka	6,67	12,00	4,00	4,00	0,00	8,00	12,00	20,00
11	Michałowo I	4,16	6,35	1,44	0,98	3,48	3,18	4,16	16,79
12	Michałowo II	3,33	5,03	1,19	1,07	3,45	1,13	3,52	13,32
13	Nowa Wola	3,11	3,89	2,72	0,00	1,56	1,95	1,95	6,61
14	Nowosady	6,58	7,89	5,26	0,00	1,97	6,58	7,89	17,11
15	Pieńki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16	Potoka	2,47	2,47	1,23	0,00	2,47	0,00	2,47	6,17
17	Sokole	2,29	3,82	2,29	0,76	2,29	1,53	2,29	7,63
18	Suszcza	1,92	5,77	0,00	0,00	0,00	0,00	5,77	5,77
19	Szymki	7,76	10,05	3,65	0,46	1,83	3,20	6,39	15,07
20	Topolany	0,49	0,98	0,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,98
21	Tylwica	3,57	15,48	1,19	3,57	7,14	2,38	2,38	26,19
22	Żednia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	wartość referencyjna	2,97	4,98	1,60	0,73	1,74	2,05	3,32	9,14

Źródło: opracowanie własne

Bezpieczeństwo – przestępczość

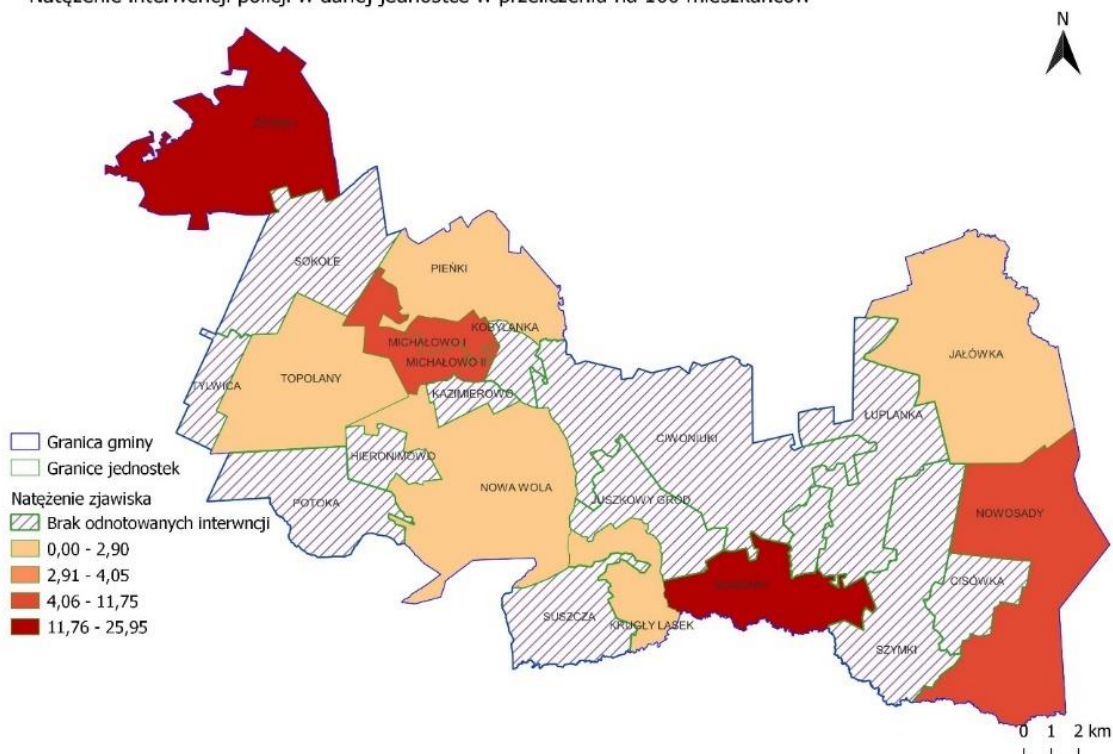
Na potrzeby analizy uwarunkowań społecznych pozyskano dane o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie Michałowo. Według danych przekazanych przez Komendę Miejską Policji w Białymstoku, Komisariat Policji w Zabłudowie, Posterunek Policji w Michałowie w 2023 r. na terenie gminy popełniono 260 przestępstw. Na potrzeby analizy wskaźnikowej, wykorzystano dane dotyczące liczby zgłoszonych interwencji porządku publicznego (64), liczby wykroczeń i przestępstw (m.in. zakłócenia spokoju i porządku publicznego) (62), liczba kradzieży oraz naruszeń nietykalności osobistej (4), liczby zdarzeń niszczenia mienia (5), liczby zdarzeń komunikacyjnych (41) oraz liczbę interwencji policji odnoszących się do przemocy domowej (84). Dodatkowo w gminie w 2023 r. liczba osób w rodzinach objętych procedurą „Niebieskiej Karty”, tj. doznające przemocy i podejrzane o stosowanie przemocy domowej wyniosła 48, natomiast liczba prowadzonych procedur "Niebieska karta" wyniosła 15. Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z tytułu przemocy w rodzinie wynosi 5.

Z uwagi na fakt, iż często w danej jednostce występuje po jednym zdarzeniu, w celu anonimizacji danych, posłużono się wskaźnikiem sumarycznym dla wszystkich popełnionych wykroczeń i przestępstw. Występowanie zjawiska przestępczości świadczy o niskim stanie bezpieczeństwa publicznego w jednostce i obrazuje jej degradację pod kątem społecznym. Jednocześnie wysoka liczba zarejestrowanych „niebieskich kart” świadczy o występowaniu problemu przemocy w rodzinach, które wymagają wsparcia w zakresie ochrony życia i zdrowia.

Średnia wartość wskaźnika liczby przestępstw w gminie Michałowo w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2023 r. wyniosła 2,91. Przestępstwa zostały odnotowane w 10 analizowanych jednostkach, co oznacza, że w 12 sołectwach nie odnotowano występowania tego zjawiska. Spośród 10 analizowanych jednostek, wartości referencyjne zostały przekroczone w 5 jednostkach. Najwyższe wartości przestępczości odnotowano w jednostce Bondary (szczególnie wykroczenia i przestępstwa m.in. zakłócenia spokoju i porządku publicznego) oraz Żednia (komunikacyjne) których wartość przekraczała nawet 9-krotność wartości referencyjnej. W przypadku przemocy domowej, w tym liczbie wydanych „Niebieskich Kart”, największe wartości odnotowuje się w mieście Michałowo.

Mapa 20 Natężenie interwencji policji w danej jednostce w przeliczeniu na 100 mieszkańców w roku 2023

Natężenie interwencji policji w danej jednostce w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

OŚWIATA I WYCHOWANIE

Na terenie gminy Michałowo działa jeden Zespół Szkół w Michałowie, w skład którego wchodzi:

- Szkoła Podstawowa im. Władysława Syrokomli (obejmuje klasy I – VIII),
- Liceum Ogólnokształcące w Michałowie,
- Technikum w Michałowie.

Dodatkowo, zgodnie z wykazem Systemu Informacji Oświatowej w skład Zespołu Szkół wchodzi Szkoła Policealna w Michałowie, II Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Michałowie oraz Branżowa Szkoła I Stopnia, w których nie jest prowadzony nabór.

Według stanu na koniec 2023 r. liczba miejsc oraz liczba uczniów w Zespole Szkół przedstawiała się następująco:

Tabela 50 Liczba miejsc i uczniów w Zespole Szkół w Michałowie w roku 2023

Nazwa	Liczba miejsc w placówce	Liczba uczniów
Zespół Szkół w Michałowie	565	406
Szkoła Podstawowa	385	319
Liceum Ogólnokształcące	120	70
Technikum	60	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

Ponad 54% uczniów uczęszczających do szkoły podstawowej oraz ponad 41% uczniów szkół ponadpodstawowych mieszka w mieście Michałowo. Liczba uczniów spoza gminy, w przypadku szkoły podstawowej wynosi 4 (1,25%), oraz 25 (28,74%) w przypadku szkół ponadpodstawowych.

Liczba uczniów z problemami wychowawczymi oraz specjalnymi potrzebami edukacyjnymi przedstawia się następująco:

Tabela 51 Liczba uczniów z problemami wychowawczymi i specjalnymi potrzebami w Gminie Michałowo w roku 2023

	szkoła podstawowa		szkoła ponadpodstawowa	
uczniowie sprawiający problemy wychowawcze	44	13,79%	36	41,38%
uczniowie nie otrzymujący promocji do następnej klasy	0	0,00%	5	5,75%
specjalne potrzeby edukacyjne, w tym:	60	18,81%	11	12,64%
uczniowie posiadający opinie	37	11,60%	7	8,05%
uczniowie zakwalifikowani do kształcenia specjalnego na podstawie orzeczenia	23	7,21%	4	4,60%

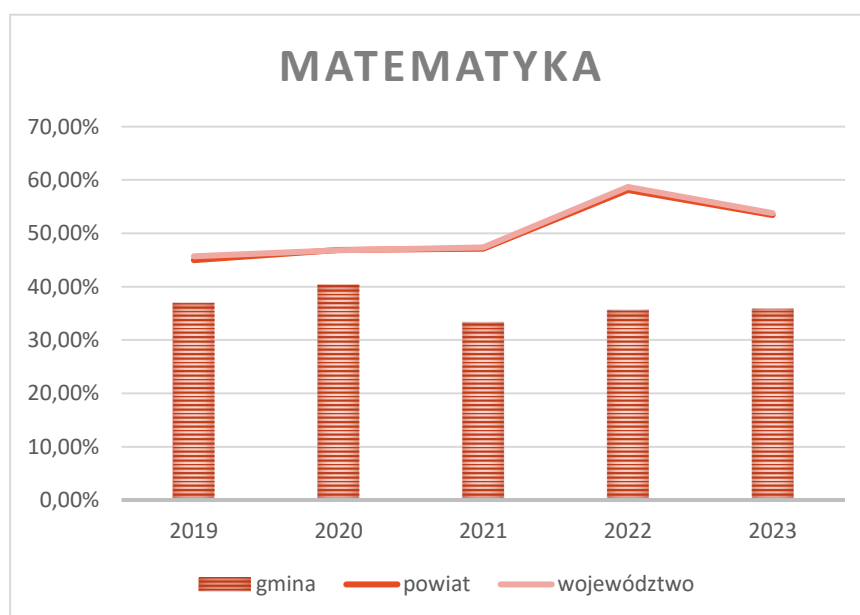
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

O poziomie edukacji świadczą m.in. wyniki egzaminów końcowych oraz umiejętności zdobyte przez uczniów. Na poniższych rycinach zaprezentowano wykres przedstawiający wyniki egzaminu ósmoklasisty na przestrzeni ostatnich 5 lat, tj. 2019 - 2023, zestawiające średnie wyniki uczniów z gminy ze średnią powiatu i województwa. Ich analiza wskazuje, że średnia gminna wyników egzaminów z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego zdecydowanie odbiega od średniej powiatowej i średniej wojewódzkiej. Najslabiej wypadają egzaminy z matematyki, gdzie wartości dla gminy były o ponad 20% niższe niż dla powiatu i województwa w 2022 r. oraz o ponad 17% dla roku 2023. Zdecydowanie najniższe wyniki uczniowie osiągnęli w 2021 r., czyli roku, w którym w Polsce panowała pandemia koronawirusa oraz obowiązywała nauka zdalna. Niemniej jednak na przestrzeni ostatnich 5 lat widać systematyczny spadek poziomu edukacji w gminie Michałowo.

Wykres 5 Średni wynik egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego w Gminie Michałowo w latach 2019 – 2023

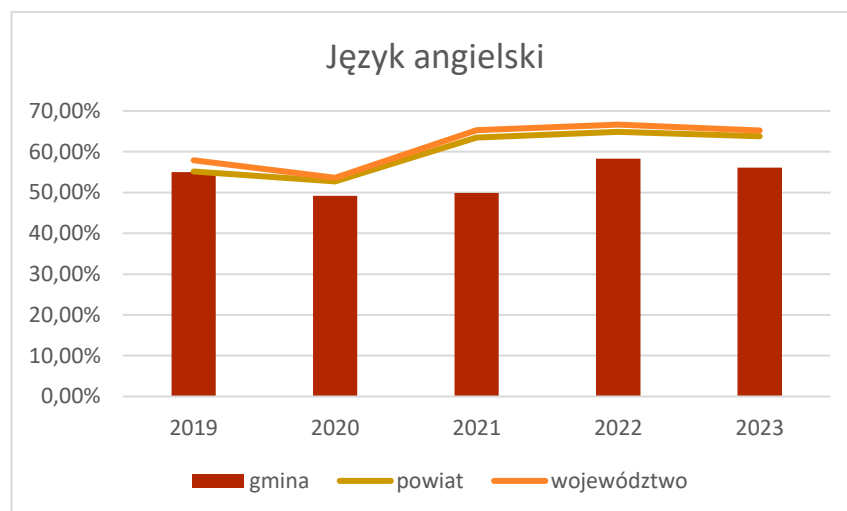

język polski			
rok	gmina	powiat	województwo
2019	55,72%	59,00%	60,37%
2020	51,06%	56,22%	57,58%
2021	45,70%	56,00%	57,97%
2022	52,66%	55,82%	57,18%
2023	52,57%	62,49%	62,77%

matematyka			
rok	gmina	powiat	województwo
2019	36,90%	44,97%	45,70%
2020	40,34%	46,88%	46,81%

2021	33,27%	47,15%	47,36%
2022	35,60%	58,12%	58,69%
2023	35,83%	53,43%	53,77%

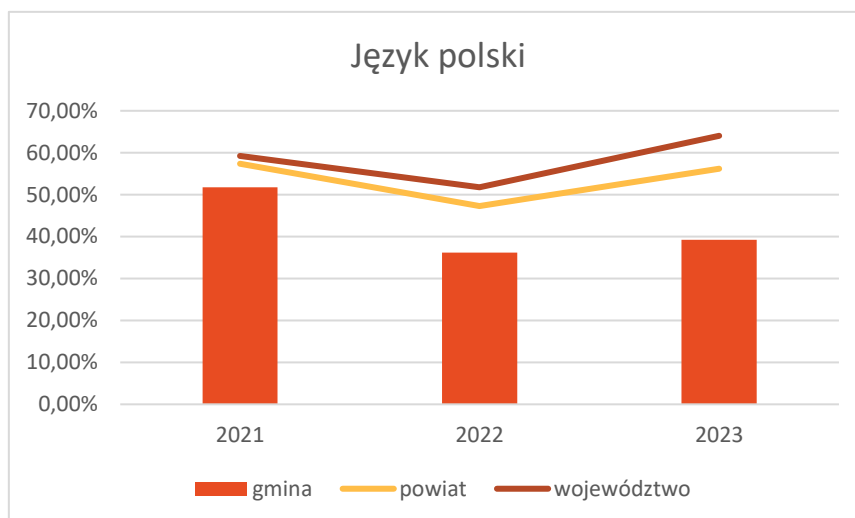

język angielski			
rok	gmina	powiat	województwo
2019	55,04%	55,19%	57,88%
2020	49,18%	52,73%	53,62%
2021	49,93%	63,45%	65,32%
2022	58,30%	64,88%	66,65%
2023	56,09%	63,81%	65,21%

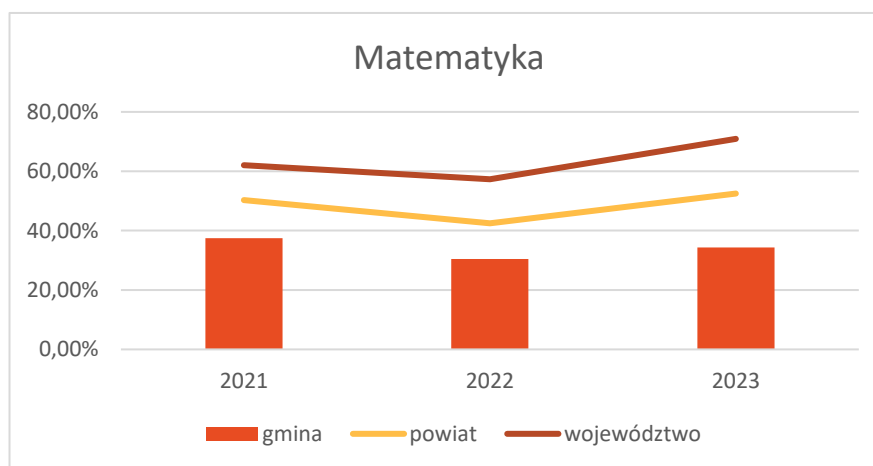
Źródło: opracowanie własne na podstawie cke.gov.pl oraz mapa.wyniki.edu.pl

Podobnie niepokojąco wyglądają wyniki egzaminów maturalnych. W tym przypadku gmina Michałowo wypada zdecydowanie niekorzystnie, szczególnie na tle wyników średniej wojewódzkiej. Wyniki egzaminów maturalnych w 2023 r. w gminie są od 24% do ponad 36% niższe niż w województwie oraz o prawie 20% niższe niż w powiecie. Sytuacja ta na przestrzeni lat 2021 – 2023 stale się pogarsza. Liczba uczniów, która przystąpiła w 2023 r. do egzaminu maturalnego wyniosła 20, przy czym tylko 9 uczniów zdało egzamin maturalny.

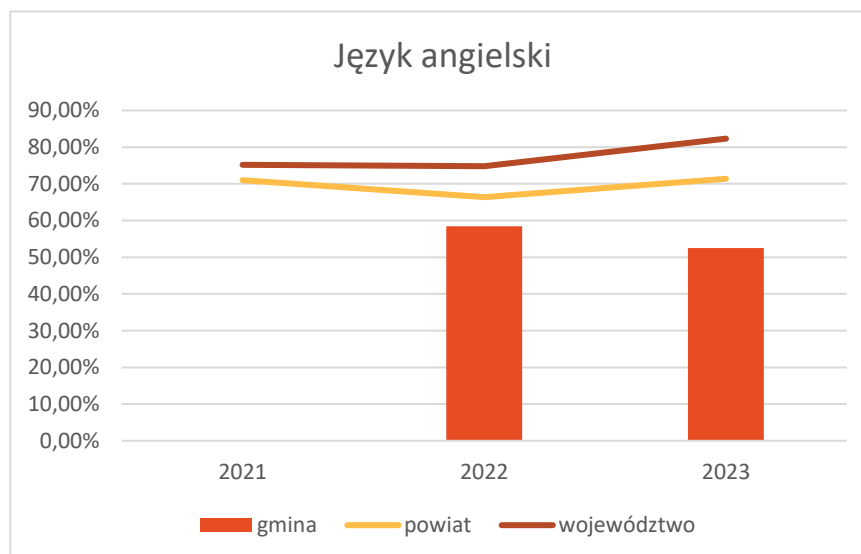
Wykres 6 Średnie wyniki egzaminów maturalnych z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego w Gminie Michałowo w latach 2021 - 2023

język polski			
rok	gmina	powiat	województwo
2021	51,75%	57,37%	59,24%
2022	36,21%	47,28%	51,76%
2023	39,25%	56,19%	64,03%

matematyka			
rok	gmina	powiat	województwo
2021	37,50%	50,34%	62,01%
2022	30,43%	42,47%	57,31%
2023	34,30%	52,49%	70,91%

język angielski			
rok	gmina	powiat	województwo
2021	b/d	71,00%	75,18%
2022	58,43%	66,37%	74,80%
2023	52,50%	71,38%	82,32%

Źródło: opracowanie własne na podstawie cke.gov.pl oraz mapa.wyniki.edu.pl

Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2023 wyniosła 98, co oznacza, że w 98% zapełniono dostępność miejsc w placówce przedszkolnej. Wśród 98 dzieci, jedynie 2 z nich było spoza gminy Michałowo. Liczba dzieci, które mieszkają w mieście Michałowo stanowiła 50% dzieci uczęszczających do przedszkola.

KAPITAŁ SPOŁECZNY

Kapitał społeczny z reguły odnosi się do sfery codziennych interakcji międzyludzkich oraz aktywności społecznej i obywatelskiej. Istotną składową kapitału społecznego jest zaangażowanie, partycypacja oraz zaufanie.

Jako podstawowe wskaźniki partycypacji społecznej, analizie statystycznej poddane zostały wskaźniki frekwencji wyborczej w:

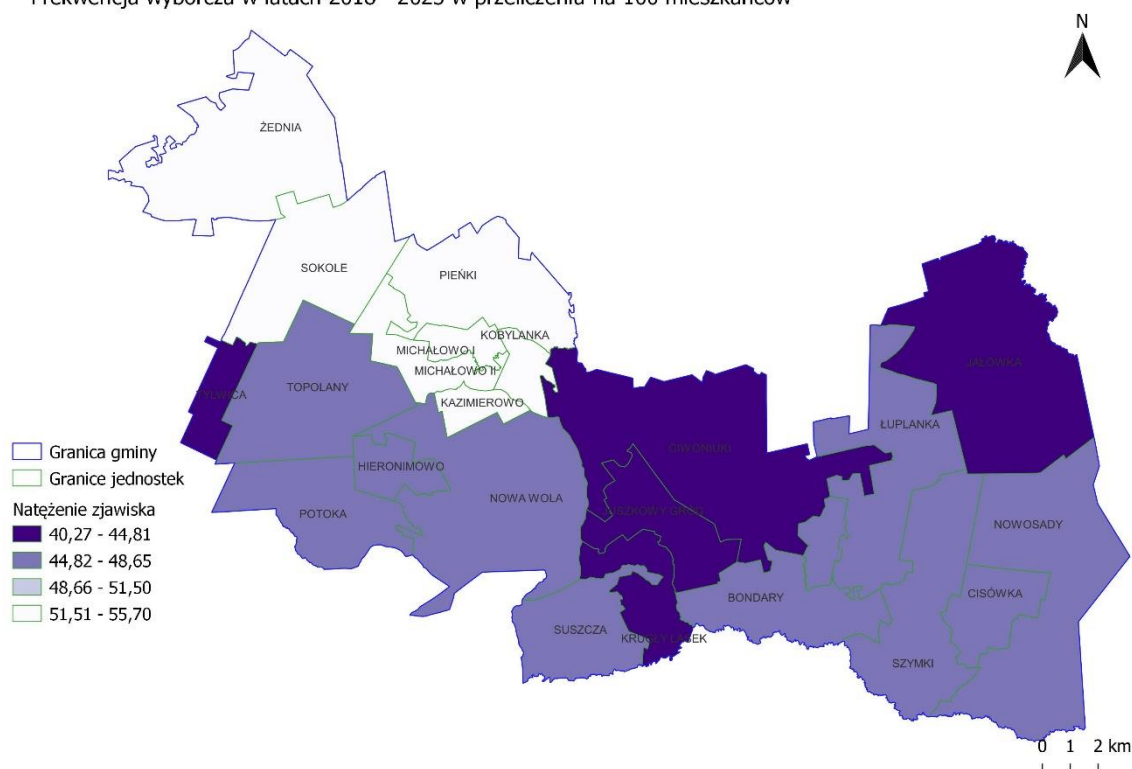
- wyborach samorządowych w roku 2018,
- wyborach do Parlamentu Europejskiego w roku 2019,
- wyborach do Sejmu i Senatu w 2019 roku,
- wyborach prezydenckich (I oraz II tura) w roku 2020;
- wyborach do Sejmu i Senatu w roku 2023.

Wartość referencyjna wskaźnika frekwencji wyborczej w latach 2018 - 2023 na 100 mieszkańców danej jednostki dla gminy Michałowo wynosiła 48,66. Nie została ona przekroczona w 14 analizowanych jednostkach.

Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w jednostce Pieńki (55,57), Kobylanka (55,57) oraz Kazimierowo (55,57). Najniższe wartości frekwencji wyborczej występują w jednostkach Jałówka (40,27), Ciwoniuki (43,95), Juskowy Gród (43,95), Krugły Lasek (44,82) oraz Tylwica (44,26).

Mapa 21 Frekwencja wyborcza w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2023

Frekwencja wyborcza w latach 2018 - 2023 w przeliczeniu na 100 mieszkańców

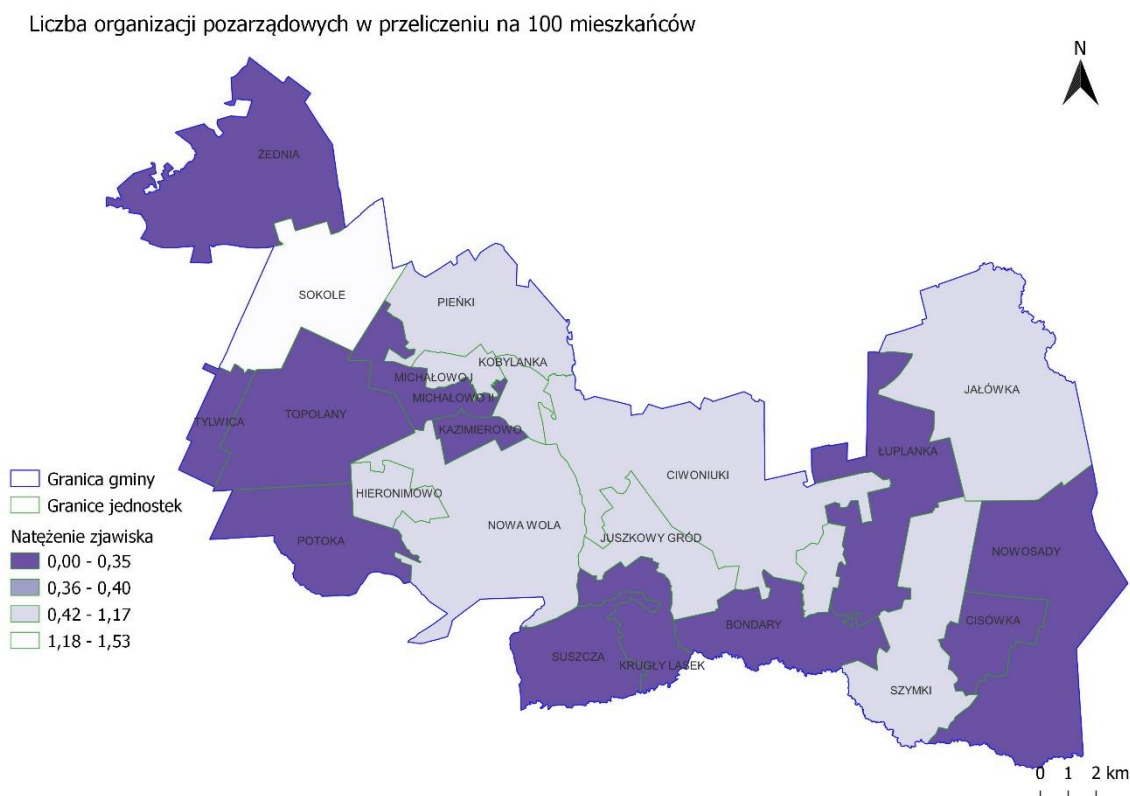
Źródło: opracowanie własne

Kolejnym krokiem analizy kapitału społecznego w gminie jest analiza wskaźnika organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Organizacje pozarządowe stanowią przejaw sprawnego funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego, a ich funkcjonowanie przyczynia się do wspierania mieszkańców, dzieci i młodzieży oraz osób narażonych na marginalizację w ich aktywizacji oraz włączeniu społecznym.

W gminie Michałowo, w 2023 roku stwierdzono obecność 28 organizacji pozarządowych. Najwięcej, bo 13 organizacji funkcjonuje w mieście Michałowo. Z kolei w 10 jednostkach nie stwierdzono istnienia podmiotów pozarządowych. Liczba członków NGO wynosi 196, co daje średnio 7 członków na jedną organizację. Natomiast w przeliczeniu na 100 mieszkańców

liczba członków NGO waha się od 0,79 (Hieronimowo) do 10,69 (Sokole). Jednocześnie w latach 2020 - 2023 w gminie powstały dwie nowe organizacje.

Mapa 22 Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023

Źródło: opracowanie własne

Analiza zjawisk w sferze gospodarczej

Na potrzeby analizy uwarunkowań gospodarczych dokonano weryfikacji liczby zarejestrowanych w gminie przedsiębiorców w stosunku do liczby mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym. W tym celu analizie poddano zarówno przedsiębiorców zarejestrowanych w CEiDG, KRS, jak również osoby prowadzące działalność rolniczą. Uznano, że czym większa liczba firm działających na obszarze gminy tym lepiej dla jej rozwoju, z kolei – czym mniej działających na terenie danej miejscowości przedsiębiorców, tym sytuacja problemowa będzie identyfikowana w większym stopniu, a podejmowane działania rewitalizacyjne powinny doprowadzić do zwiększenia liczby działających na tych terenach firm. Z uwagi również na to, iż w analizowanym okresie, tj. latach 2020 - 2023 nie odnotowano likwidacji gospodarstw rolnych, oceny dokonano poprzez analizę przedsiębiorstw zarejestrowanych w CEiDG oraz KRS oraz analizę przedsiębiorstw zarejestrowanych w CEiDG, KRS oraz prowadzących działalność rolniczą.

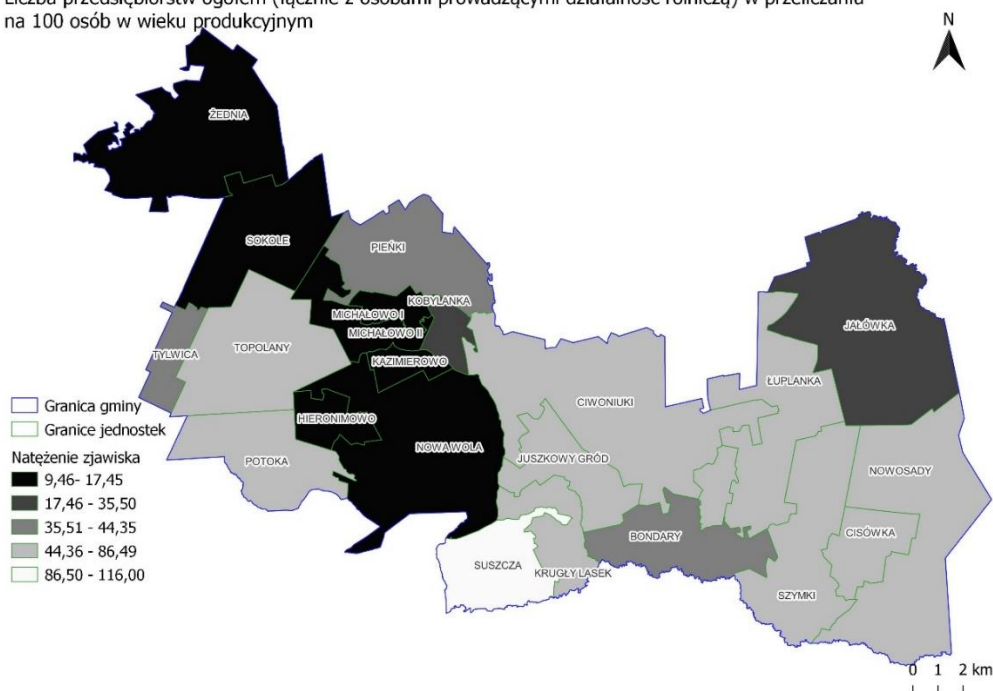
Pierwszym krokiem analizy sfery gospodarczej była ocena wskaźnika przedsiębiorczości ogółem w gminie, tj. zestawienie liczby przedsiębiorstw (łącznie z działalnością rolniczą) w odniesieniu do 100 osób w wieku produkcyjnym.

Wartość referencyjna wskaźnika liczby przedsiębiorstw ogółem (łącznie z osobami prowadzącymi działalność rolniczą) w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym danej jednostki dla gminy Michałowo wynosiła 44,36. Nie została ona przekroczona w 12 analizowanych jednostkach.

Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w jednostce Suszcza. Natomiast najniższe wartości występują w jednostkach Żednia, Sokole, Michałowo I, Michałowo II, Kazimierowo, Hieronimowo oraz Nowa Wola.

Mapa 23 Liczba przedsiębiorstw ogółem (łącznie z osobami prowadzącymi działalność rolniczą) w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w Gminie Michałowo w latach 2020-2023

Liczba przedsiębiorstw ogółem (łącznie z osobami prowadzącymi działalność rolniczą) w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym

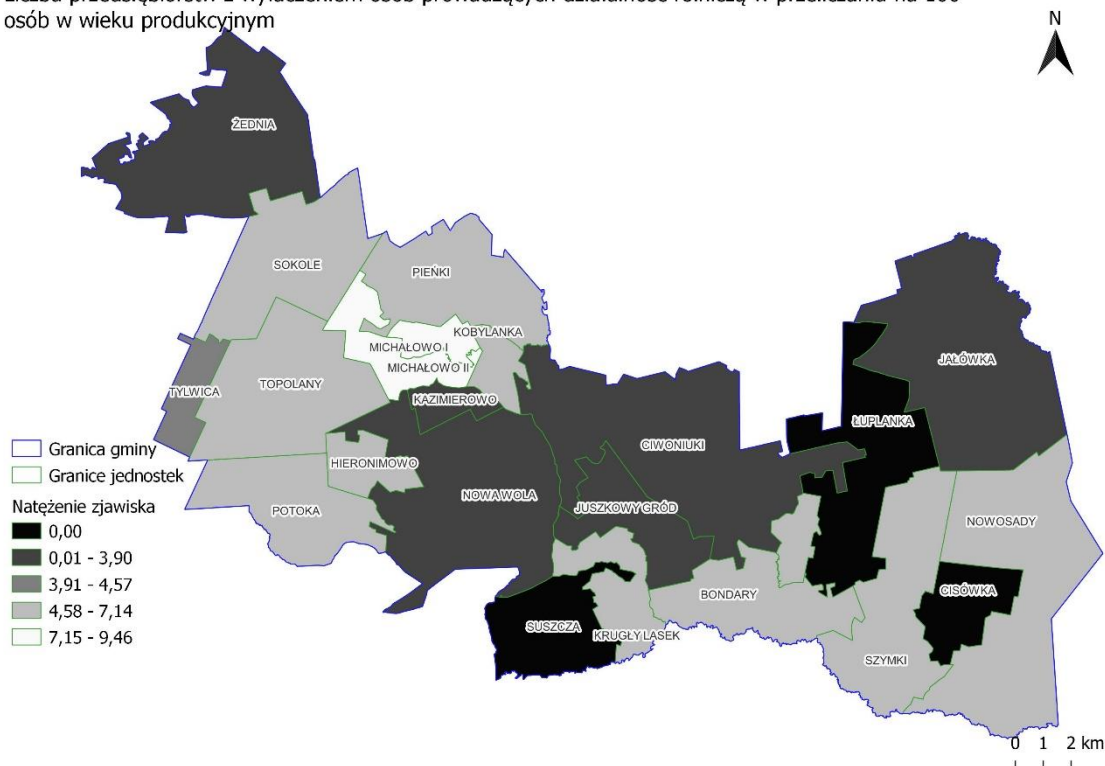
Źródło: opracowanie własne

Nieco inaczej wygląda analiza sytuacji gospodarczej wyłącznie na podstawie liczby przedsiębiorstw wpisanych wyłącznie do CEiDG oraz KRS (bez działalności rolniczej) w odniesieniu do 100 osób w wieku produkcyjnym. Wartość referencyjna wskaźnika dla gminy Michałowo wynosiła 4,58 i nie została przekroczona w 10 analizowanych jednostkach.

Najwyższe wartości wskaźnika przedsiębiorczości odnotowano w jednostce Michałowo I oraz Michałowo II. Brak przedsiębiorstw (poza tymi osobami prowadzącymi działalność rolniczą) odnotowano w sołectwie Suszcza, Łuplanka oraz Cisówka. Oznacza to, że w tych miejscowościach jedyną formą przedsiębiorczości jest działalność rolnicza.

Mapa 24 Liczba przedsiębiorstw ogółem (z wyłączeniem osób prowadzących działalność rolniczą) w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w Gminie Michałowo w latach 2020 -2023

Liczba przedsiębiorstw z wyłączeniem osób prowadzących działalność rolniczą w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne

W celu zbadania kondycji lokalnych przedsiębiorstw, analizie poddano liczbę nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020 - 2023 w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym oraz liczbę wyrejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020 - 2023 w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Wartość referencyjna wskaźnika nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020-2023 w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym danej jednostki dla gminy Michałowo wynosiła 1,76 i nie została ona przekroczona w 10 analizowanych jednostkach.

Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w jednostkach Michałowo I, Michałowo II, Topolany, Hieronimowo, Kazimierowo oraz Bondary. Natomiast poza jednostkami Suszcza, Łuplanka oraz Cisówka, w których prowadzona jest wyłącznie działalność rolnicza, w jednostkach Kobylanka oraz Nowosady nie odnotowano nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw.

Mapa 25 Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w Gminie Michałowo w latach 2020 - 2023

Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020-2023 w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne

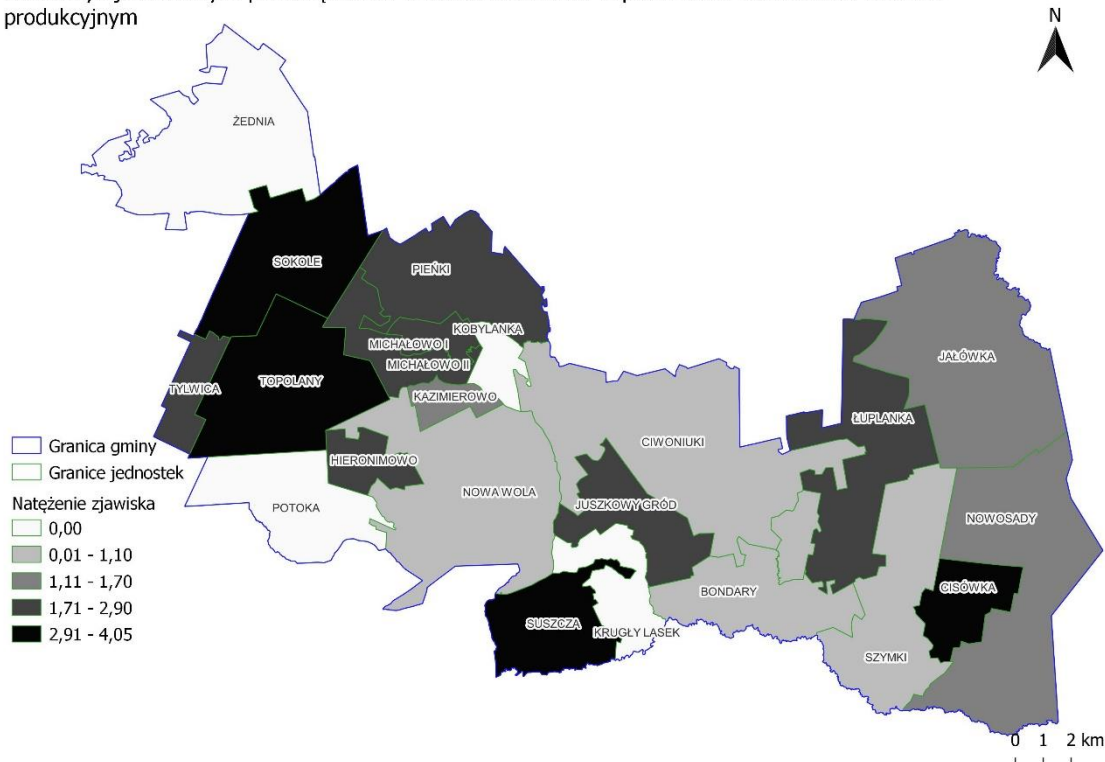
Wartość referencyjna wskaźnika liczby wyrejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020 - 2023 w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym danej jednostki dla gminy Michałowo wynosiła 1,71. Została ona przekoczona w 11 analizowanych jednostkach.

Nie odnotowano wyrejestrowania żadnego przedsiębiorstwa w sołectwach Kobyłanka, Krugły Lasek, Potoka oraz Żednia. Natomiast najwięcej przedsiębiorców w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym, zostało wyrejestrowanych w jednostkach Sokole, Topolany, Suszcza oraz Cisówka.

W przypadku sołectw Suszcza, Łuplanka oraz Cisówka, na koniec 2020 r. w każdej z nich funkcjonowało po jednym przedsiębiorstwie. Natomiast na koniec 2023 r., poza działalnością rolniczą, nie funkcjonowały żadne inne przedsiębiorstwa.

Mapa 26 Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w Gminie Michałowo w latach 2020 - 2023

Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020-2023 w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne

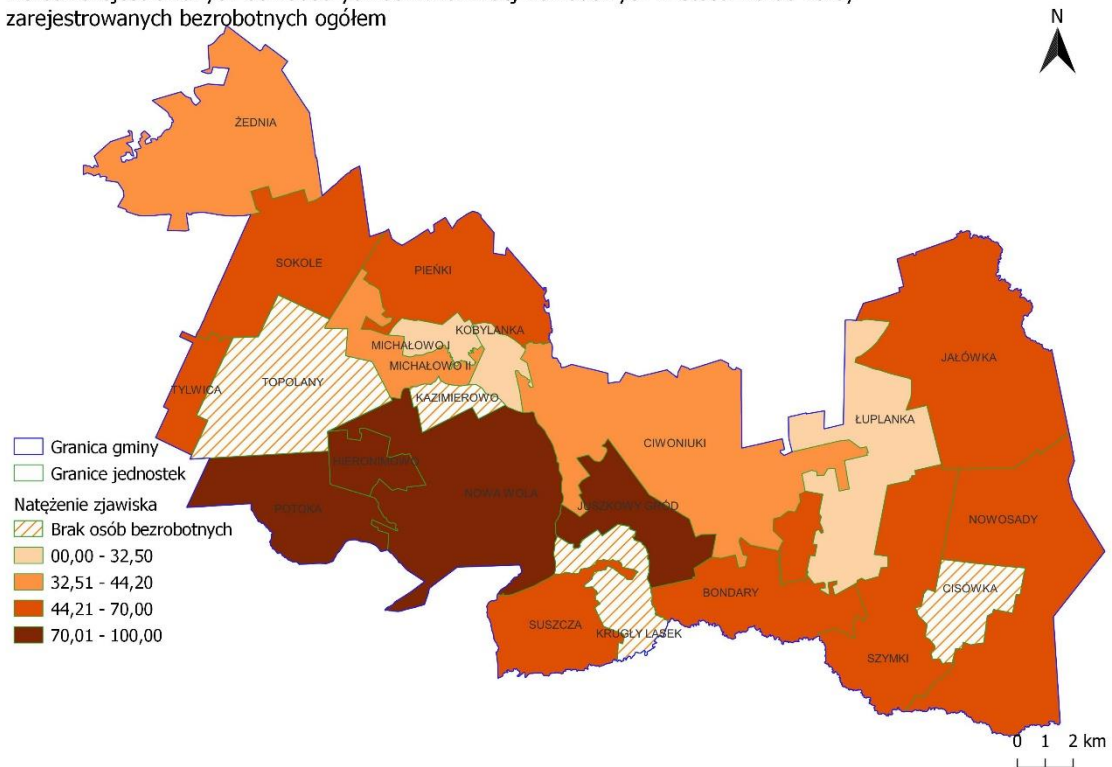
Zasób kapitału ludzkiego znacząco wpływa na szanse na rynku pracy mierzone prawdopodobieństwem utraty albo znalezienia pracy, a także wysokością zarobków. Na zasób ten składa się poziom wykształcenia oraz wszelkie dodatkowe kwalifikacje i doświadczenie nabyte podczas pracy zawodowej. Wskaźnik dotyczący liczby osób bezrobotnych z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym w przeliczeniu na 100 osób bezrobotnych w danej jednostce obrazuje liczbę osób, które nie posiadają kwalifikacji poświadczonych dokumentem do wykonywania jakiegokolwiek zawodu. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia procesów rozwoju lokalnego, w szczególności w odniesieniu do uwarunkowań lokalnego rynku pracy, w tym również rozwoju przedsiębiorczości, przejawiającej się chęciami do założenia własnej działalności gospodarczej.

Średnia dla tego wskaźnika dla gminy Michałowo wynosi 28,86. Wartość ta została przekroczona w 9 analizowanych jednostkach.

Najwyższe wartości osób bezrobotnych z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym odnotowano w sołectwie Żednia, Suszcza oraz Nowosady. Wyłączając jednostki, w których nie ma osób bezrobotnych, tj. Cisówka oraz Topolany, nie stwierdza się występowania osób bezrobotnych z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym w jednostkach Pieńki, Kobylanka, Kazimierowo, Krugły Lasek oraz Łuplanka.

Mapa 27 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem w Gminie Michałowo

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 52 Analiza zjawisk w sferze gospodarczej

L.p.	Sołectwo	Wskaźnik przedsiębiorczości CEIDG i KRS/100 ludność w wieku produkcyjnym	Wskaźnik przedsiębiorczości ogółem (CEIDG + KRS + działalność rolnicza) /100 ludność w wieku produkcyjnym	Liczba nowych zarejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020-2023 na 100 ludność w wieku produkcyjnym	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw w latach 2020-2023 na 100 ludność w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym /liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem
1.	Bondary	6,92	38,99	3,14	0,63	45,45
2.	Cisówka	0,00	81,25	0,00	3,13	0,00
3.	Ciwoniuki	2,63	50,00	0,88	0,88	12,50
4.	Hieronimowo	4,76	9,52	3,57	2,38	57,14
5.	Jałówka	2,67	34,67	0,67	1,33	56,25
6.	Juszkowy Gród	3,66	47,56	2,44	2,44	25,00
7.	Kazimierowo	3,66	13,41	3,66	1,22	0,00
8.	Kobylanka	6,59	26,37	0,00	0,00	0,00
9.	Krugły Lasek	7,14	78,57	1,79	0,00	0,00
10.	Łuplanka	0,00	86,49	0,00	2,70	0,00
11.	Michałowo I	9,46	17,16	3,51	2,03	15,56
12.	Michałowo II	8,36	13,33	3,17	2,22	25,00
13.	Nowa Wola	3,36	17,45	2,01	0,67	28,57
14.	Nowosady	5,81	67,44	0,00	1,16	66,67
15.	Pieńki	5,63	39,44	1,41	2,82	0,00
16.	Potoka	4,88	58,54	2,44	0,00	33,33
17.	Sokole	5,41	9,46	1,35	4,05	25,00
18.	Suszcza	0,00	116,00	0,00	4,00	100,00

19.	Szymki	6,80	66,99	0,97	0,97	33,33
20.	Topolany	4,85	49,51	2,91	2,91	0,00
21.	Tylwica	4,35	36,96	2,17	2,17	44,44
22.	Żednia	3,90	16,88	2,60	0,00	66,67
		4,58	44,36	1,76	1,71	28,86

Źródło: Opracowanie własne

Analiza zjawisk w sferze środowiskowej

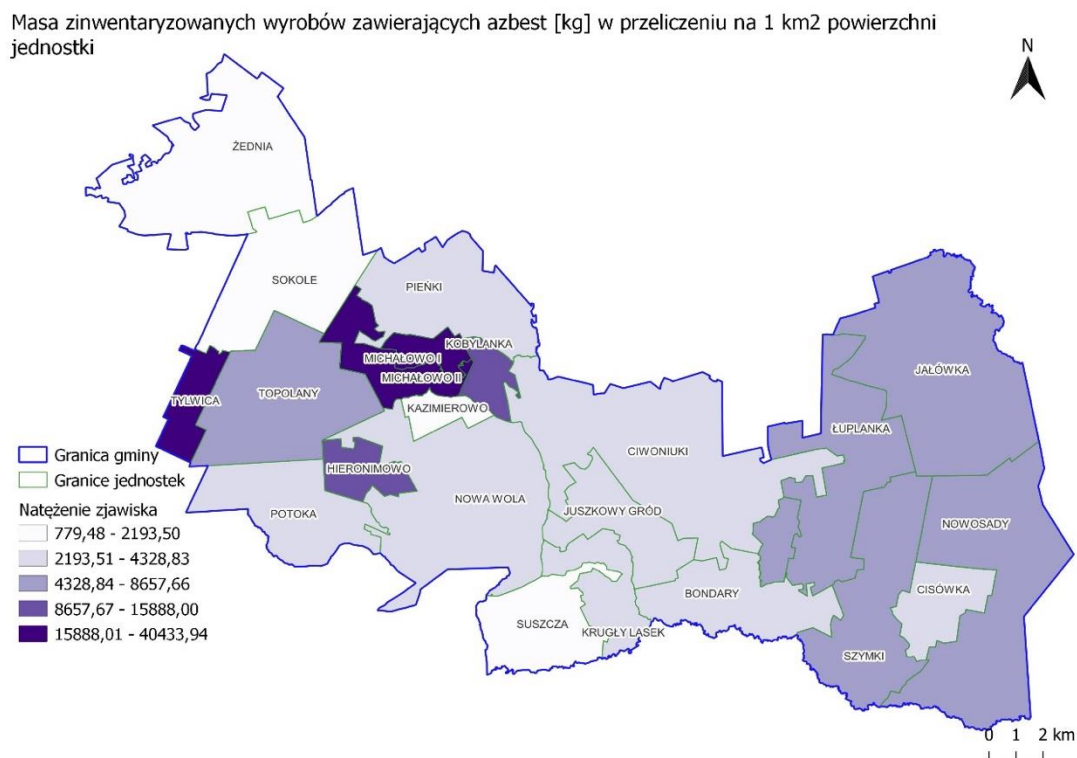
Do analizy podsystemu środowiskowego analizie poddano 5 czynników mogących ilustrować problemy obniżające standardy jakości środowiska.

Pierwszym czynnikiem, który w sposób istotny może wywoływać zagrożenia zarówno dla zdrowia mieszkańców, jak również dla środowiska przyrodniczego, jest obecność wyrobów zawierających azbest. Azbest ze względu na rakotwórcze właściwości podlega przepisom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

W gminie Michałowo w 2023 r. znajdowało się łącznie 2 176 tys. kg wyrobów zawierających azbest.

Wartość referencyjna wskaźnika liczby wyrobów zawierających azbest w przeliczeniu na 1 km² powierzchni wyniosła 8 657,67 i została przekroczona w 5 analizowanych jednostkach. Najkorzystniej pod tym względem wypada sołectwo Sokole. Natomiast największe niekorzystne wartości odnotowują jednostki Michałowo I oraz Michałowo II, których przekroczenie w odniesieniu do średniej jest ponad 4 krotnie wyższe.

Mapa 28 Masa zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest (kg) w przeliczeniu na 1 km² powierzchni jednostki w Gminie Michałowo w roku 2023

Źródło: Opracowanie własne

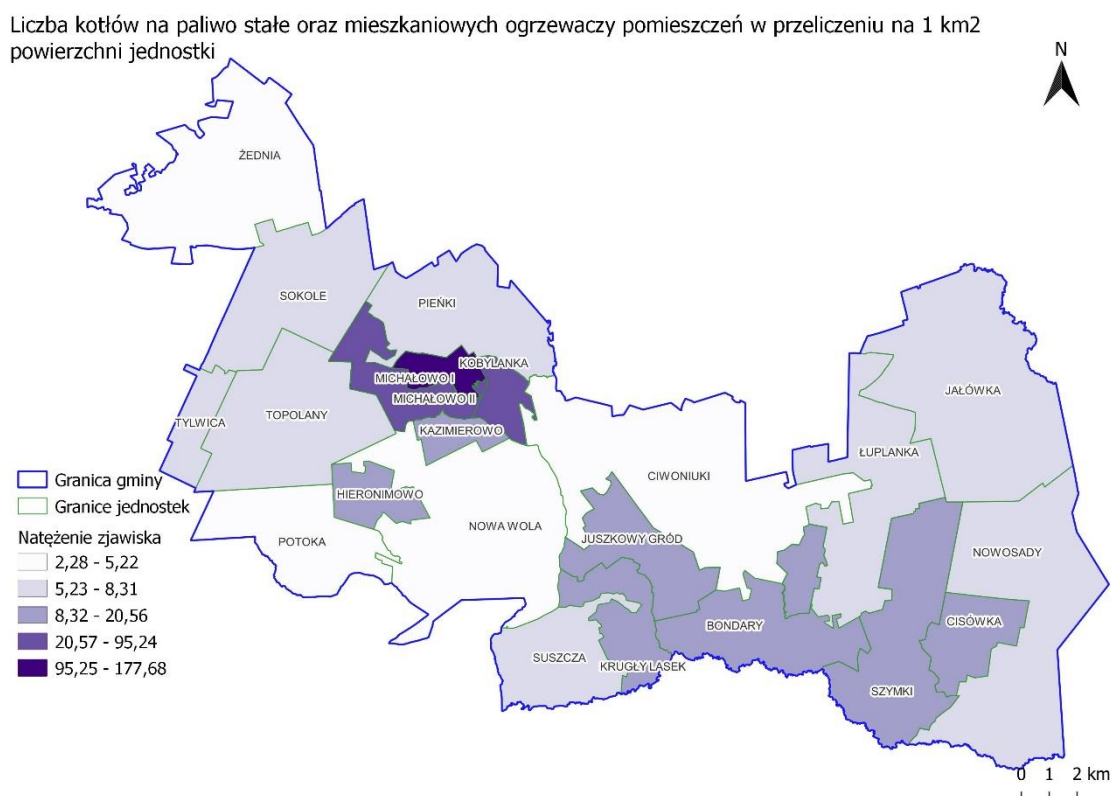
Kolejnym czynnikiem, który w sposób istotny może wywoływać zagrożenia zarówno dla zdrowia mieszkańców, jak również dla środowiska przyrodniczego, jest obecność starych

pieców węglowych, znajdujących się często w starszych budynkach, będących głównym źródłem niskiej emisji. Węgiel, który jest paliwem używanym w takich piecach, podczas spalania emituje duże ilości dwutlenku węgla, dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz innych szkodliwych związków. Podczas analizy stanu środowiska ze względu na występowanie czynników zagrażających życiu i zdrowiu ludzi, zwierząt oraz przyrody, pod uwagę wzięto liczbę kotłów na paliwo stałe oraz liczbę mieszkaniowych ogrzewaczy pomieszczeń, w skład których wchodzi m.in. kominek, koza, ogrzewacz powietrza na paliwo stałe, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa, piec kaflowy.

W gminie Michałowo w 2023 r. znajdowało się łącznie 5 521 kotłów na paliwo stałe oraz urządzeń określanych ogólnie jako mieszkaniowe ogrzewacze pomieszczeń (m.in. kominek, koza, ogrzewacz powietrza na paliwo stałe, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa, piec kaflowy).

Wartość referencyjna wskaźnika liczby urządzeń obniżających jakość powietrza w przeliczeniu na 1 km² powierzchni wyniosła 20,57 i została przekroczona w 3 analizowanych jednostkach. Najkorzystniej pod tym względem wypada sołectwo Żednia oraz Ciwoniuki. Natomiast największe niekorzystne wartości odnotowują jednostki Michałowo I oraz Michałowo II.

Mapa 29 Liczba kotłów na paliwo stałe oraz mieszkaniowych ogrzewaczy pomieszczeń w przeliczeniu na 1 km² powierzchni jednostki w Gminie Michałowo w roku 2023

Źródło: Opracowanie własne

Istotnym negatywnym zjawiskiem w sferze środowiskowej są kwestie związane z występowaniem na jego obszarze przekroczeń związanych z jakością stanu powietrza atmosferycznego. Najważniejsze w tym zakresie są przekroczenia norm związanych ze stężeniami pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5. Analizy stężenia pyłów dokonano na przestrzeni lat 2019 - 2022. Z analizy wynika, że jakość powietrza w gminie Michałowo jest dobra oraz bardzo dobra. Wartości stężenia pyłów prezentuje poniżej tabela:

Tabela 53 Jakość powietrza w Gminie Michałowo w latach 2019 – 2022

L.p.	Sołectwo	PM10				PM2.5			
		2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
1	Bondary								
2	Cisówka								
3	Ciwoniuki								
4	Hieronimowo								
5	Jałówka								
6	Juszkowy Gród								
7	Kazimierowo								
8	Kobylanka								
9	Krugły Lasek								
10	Łuplanka								
11	Michałowo I								
12	Michałowo II								
13	Nowa Wola								
14	Nowosady								
15	Pieńki								
16	Potoka								
17	Sokole								
18	Suszcza								
19	Szymki								
20	Topolany								
21	Tylwica								
22	Żednia								

PM10 [µg/m3]

<=20,4

20,5-25,4

25,5-30,4

30,5-35,4

35,5-40,4

40,5-50,4

>=50,5

PM2.5 [µg/m3]

<=10,4

10,5-12,4

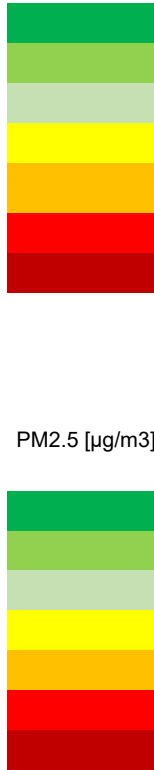
12,5-15,4

15,5-18,4

18,5-20,4

20,5-25,4

>=25,5

Źródło: opracowane własne na podstawie <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/maps/modeling>

Innym istotnym problemem, który wzięto pod uwagę, jeśli chodzi o zagrożenia środowiskowe jest zagrożenie powodziowe. Na terenie gminy Michałowo zdiagnozowano możliwość wystąpienia powodzi w 10 sołectwach.

Tabela 54 Wykaz zjawisk w sferze środowiskowej

L.p.	Sołectwo	Masa zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest [kg] / na jednostkę powierzchni	liczba kotłów i ogrzewaczy w jednostce / na jednostkę powierzchni	Obszary Chronionego Krajobrazu	Parki Krajobrazowe	Rezerwaty	Natura 2000 Specjalne Obszary Ochrony	Obszary zagrożenia powodziowego
1	Bondary	3 354,91	12,05	Tak			Tak	Tak
2	Cisówka	3 505,88	13,16	Tak				
3	Ciwoniuki	3 522,35	4,72	Tak		Tak	Tak	
4	Hieronimowo	11 978,18	9,82					
5	Jałówka	6 611,99	8,32					
6	Juszkowy Gród	3 318,86	12,32	Tak		Tak	Tak	
7	Kazimierowo	5 032,77	12,05					Tak
8	Kobylanka	15 614,14	21,09				Tak	Tak
9	Krugły Lasek	3 842,44	12,86	Tak			Tak	Tak
10	Łuplanka	4 851,27	7,43	Tak				Tak
11	Michałowo I	40 433,94	177,68					Tak
12	Michałowo II	35 270,96	95,25		Tak		Tak	Tak
13	Nowa Wola	3 570,73	5,23					
14	Nowosady	5 945,53	6,52	Tak				
15	Pieńki	3 961,56	6,01		Tak		Tak	Tak
16	Potoka	2 652,95	3,94					
17	Sokole	779,48	7,85		Tak		Tak	
18	Suszcza	2 193,51	7,98	Tak			Tak	Tak
19	Szymki	5 629,98	10,89	Tak				
20	Topolany	4 691,90	7,63		Tak		Tak	Tak
21	Tylwica	22 441,19	7,37					Tak
22	Żednia	1 264,25	2,28		Tak		Tak	
	wartość referencyjna	8 657,67	20,57					

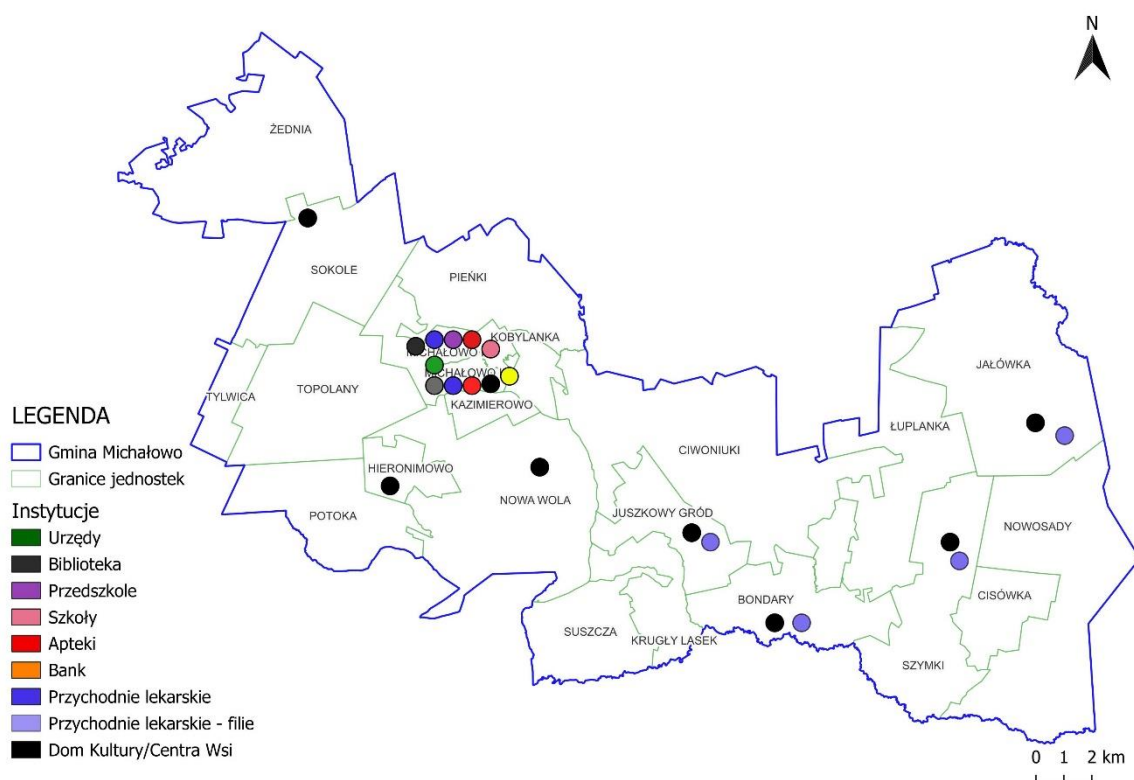
Źródło: Opracowanie własne

Analiza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Analiza i zobrazowanie problemów przestrzenno-funkcjonalnych ma na celu wskazanie tych części gminy, których ramy przestrzenne są niewystarczająco dobrze zorganizowane dla funkcjonujących w nim osób. Jakość i funkcjonalność przestrzeni publicznych ma decydujące znaczenie dla rozwoju społecznego, ekonomicznego i gospodarczego całej gminy, jak również atrakcyjności zamieszkania w danej miejscowości oraz wzmocnieniu relacji międzysąsiedzkiej.

Gmina Michałowo to jednostka samorządu terytorialnego będąca połączeniem cech gminy miejskiej oraz gminy wiejskiej. Na jej terenie znajduje się zarówno obszar miejski z charakterystycznymi dla miasta infrastrukturą i usługami, jak również tereny wiejskie ze zróżnicowaną zabudową i rolniczymi obszarami. Podstawowe usługi publiczne, w tym apteki, przychodnie zdrowia, instytucje kultury, biblioteki, szkoły podstawowe oraz ponadpodstawowe, przedszkola, urzędy i instytucje państwowe, zlokalizowane są w mieście Michałowo.

Mapa 32 Rozkład jednostek publicznych w Gminie Michałowo

Źródło: Opracowanie własne

Ważnym czynnikiem, wpływającym na jakość życia w gminie jest obok dostępności do podstawowych usług, bliskość terenów służących rekreacji i odpoczynku. Najważniejszym miejscem sportu i rekreacji w gminie jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Michałowie. Z oferty MOSiR korzysta znaczna część mieszkańców miasta i okolic. Oferta, jaką posiada MOSiR zapewnia dostępność do terenów rekreacyjnych, w tym m.in: obiekty rekreacyjno-sportowe (kryta pływalnia „Na fali” oraz boisko sportowe), czy kąpielisko przy zalewie w Michałowie. Obok kąpieliska zapewniony jest dostęp do publicznego placu zabaw oraz siłowni plenerowej. Znajduje się tutaj również amfiteatr oraz plac targowy.

Przez gminę Michałowo przebiega szlak rowerowy „Green Velo” o długości ponad 70 km, Zielony szlak im. „Leszka Nosa”, liczący 75 km, przebiegający przez Waliły – Sokole – Topolany - Hieronimowo -Michałowo – Nową Wolę – Juszkowy Gród – Bondary oraz Jałówkę. Pod kątem funkcjonalno – turystycznym, ważnym punktem na mapie gminy Michałowo, jest Zalew Siemianówka oraz plaża w Rudni/Bondarach.

Suma powierzchni parków urządzonych w gminie Michałowo obejmuje 1,60 ha i w ponad 70% znajduje się w mieście Michałowo.

- Park Jałówka 0,45 ha,
- Michałowo Park 11 Listopada 0,63 ha,
- Michałowo Park ul. Białostocka 0,35 ha,
- Michałowo Park Białostocka przy Gminnym Ośrodku Kultury 0,17 ha.

Pod kątem dostępności do mieszkań komunalnych, w gminie znajdują się 33 mieszkania komunalne, w tym:

- Bondary – 12,
- Juszkowy Gród – 4
- Michałowo I – 9
- Michałowo II – 8.

Pod kątem stanu technicznego mieszkań komunalnych, to 29 mieszkania są w dobrym stanie technicznym. Jedynie w sołectwie Juszkowy Gród wszystkie 4 mieszkania komunalne są w złym stanie technicznym i wymagają pilnego remontu.

Przeciętna powierzchnia lokali mieszkalnych będących w dyspozycji gminy wynosi:

- Bondary – 63,00 m²
- Juszkowy Gród – 19,00 m²
- Michałowo I – 27,40 m²
- Michałowo II – 31,16 m².

Jednocześnie w gminie stwierdza się występowanie 4 pustostanów, które mogą zostać wykorzystane do celów mieszkaniowych lub gospodarczych. Trzy z nich znajdują się w Juszkowym Grodzie oraz jedno w Michałowie I. Wszystkie pustostany są w złym stanie technicznym.

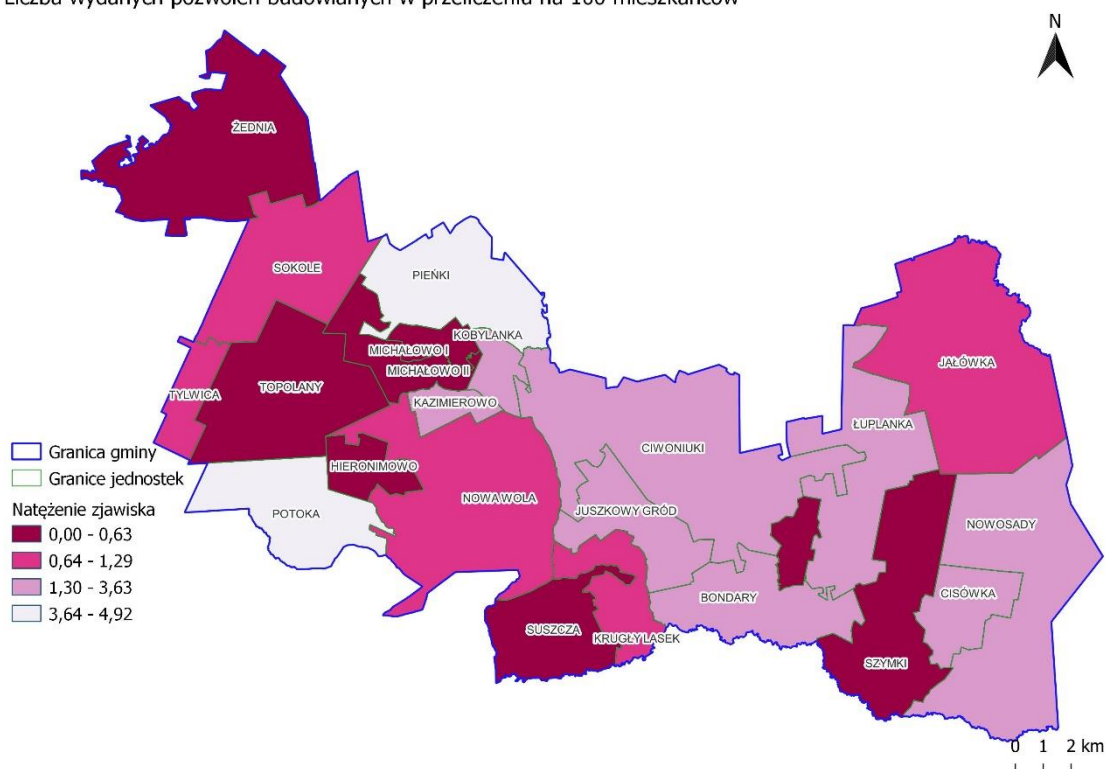
Natomiast poddając analizie liczbę i wysokość zaległości czynszowych, zgodnie ze stanem na koniec 2023 łączna liczba mieszkań z zaległościami czynszowymi wynosiła 21 o ogólnej wysokości zaległości wynoszące 84,9 tys. zł. Oznacza to, że ponad 63% mieszkań komunalnych posiada zaległości czynszowe.

W ramach analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej przeanalizowano trzy zagadnienia: liczbę wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczbę zdarzeń komunikacyjnych oraz stan dróg.

Liczba wydanych pozwoleń na budowę wskazuje na atrakcyjność inwestycyjną gminy. Decyzje o warunkach zabudowy mogą być wykorzystywane w procesach rozwoju jako czynnik je pobudzający, tym samym przyjęto, że im mniejsza liczba wydanych pozwoleń, tym słabsza kondycja danej jednostki. W 2023 r. w gminie wydano 44 decyzje o warunkach zabudowy. Wartość referencyjna wyniosła 1,30 i nie została ona przekroczona w 12 jednostkach. Najlepiej pod tym względem wypadają sołectwa Pieńki, Potoka, Juskowy Gród oraz Kazimierowo. Natomiast najmniejsze niekorzystne wartości odnotowują jednostki Żednia, Suszcza oraz Hieronimowo.

Mapa 33 Liczba wydanych pozwoleń budowlanych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023

Liczba wydanych pozwoleń budowlanych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

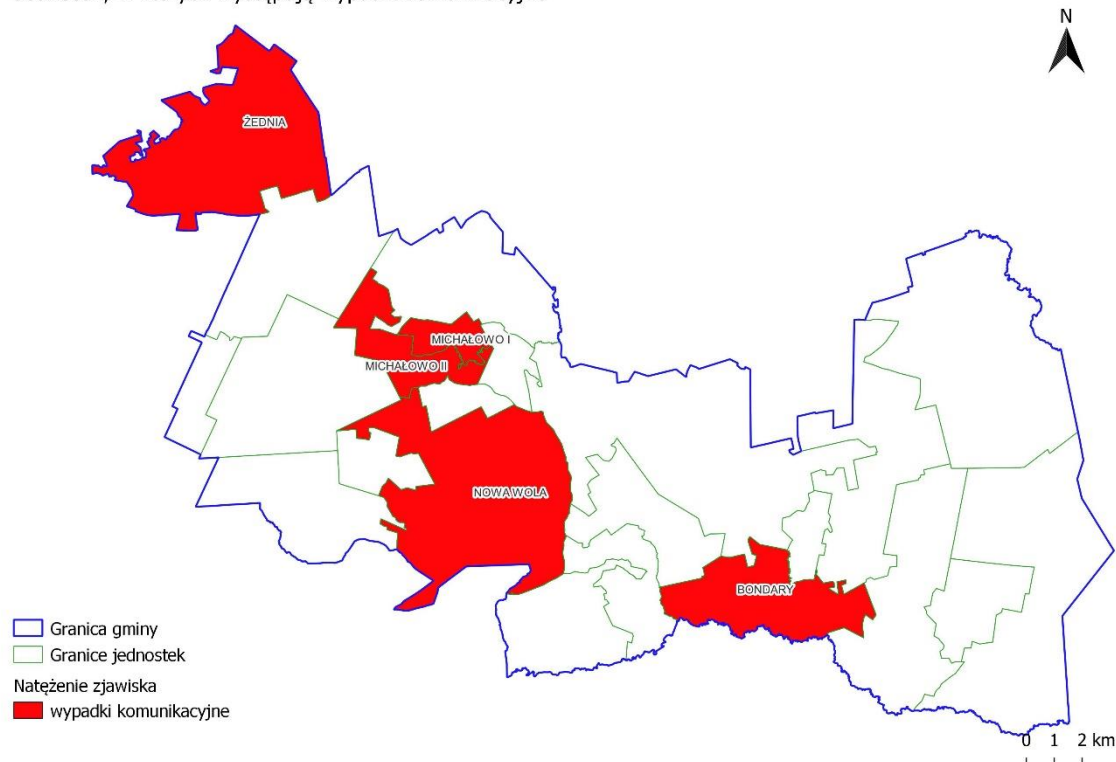
POZIOM BEZPIECZEŃSTWA NA DROGACH

Kształt i jakość sieci komunikacyjnej w oczywisty sposób wpływają na bezpieczeństwo mieszkańców. Stąd też analizie poddano stan dróg oraz liczbę zdarzeń komunikacyjnych. Średnio w gminie na 100 mieszkańców zdarzyło się 0,69 wypadków drogowych. Dane otrzymane z policji wskazują, że do wypadków komunikacyjnych dochodziło w jednostkach

Bodary (14,63%), Michałowo I (21,95%), Michałowo II (17,07), Nowa Wola (9,76%) oraz Żednia (36,59).

Mapa 34 Wykaz wypadków komunikacyjnych wg sołectw w Gminie Michałowo w roku 2023

Jednostki, w których występują wypadki komunikacyjne

Źródło: Opracowanie własne

Stan dróg

W 2023 r. prawie 87% dróg w gminie Michałowo było w stanie dobrym, natomiast ponad 13% było w złym stanie technicznym. Stan dróg w niezadowolającym stanie występował wyłącznie na obszarze wiejskim gminy Michałowo i stanowił ponad 26% dróg obszaru wiejskiego. W mieście Michałowie, wszystkie drogi są w dobrym stanie technicznym.

Tabela 55 Stan dróg w Gminie Michałowo w roku 2023

Nazwa	Liczba km i stan dróg gminnych w 2023 r.				
	ogółem	stan			
		km	dobry	%	dostateczny
Michałowo gmina	82,829	64,778	86,77%	18,055	13,24%
Michałowo - miasto	14,629	14,629	100,00%	0,000	0,00%
Michałowo - obszar wiejski	68,200	50,149	73,53%	18,055	26,47%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Michałowie

Tabela 56 Stan dróg na obszarze wiejskim w gminie Michałowo

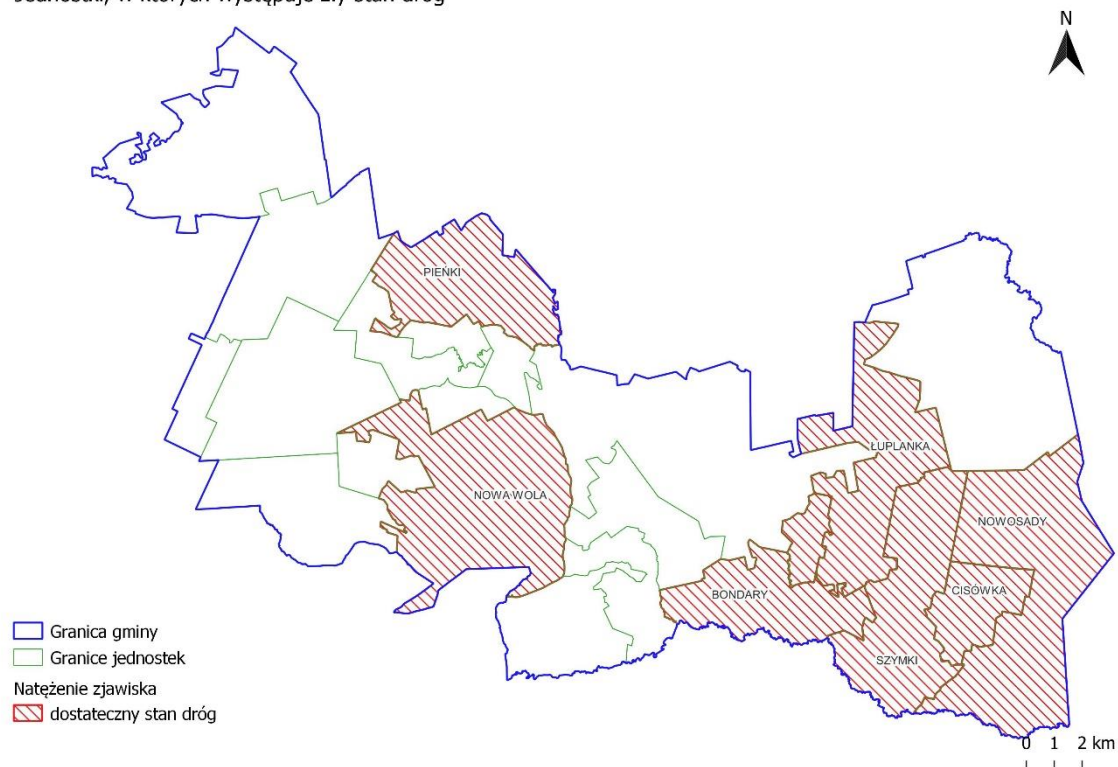
L.p.	Nr ewidencyjny	nazwa	przebieg drogi (odcinek)	długość (km)	Stan nawierzchni
1.	107001B	Podzierany-Romanowo	Od granicy gminy Michałowo do drogi Jałówka - Wiejki	0,66	dobry
2.	107002B	Jałówka-Zaleszany	Jałówka - do drogi powiatowej do wsi Zaleszany	4,83	dobry
3.	107003B	Jałówka-Nowosady	Jałówka - do drogi do wsi Nowosady	4,02	dobry
4.	107004B	Nowosady-Cisówka	Nowosady - do drogi we wsi Cisówka	2,50	dostateczny
5.	107005B	Szymki-Łuplanka Stara	Od drogi wojewódzkiej do drogi powiatowej we wsi Łuplanka Stara	2,50	dostateczny
6.	107006B	Szymki-Leonowicze	Od drogi wojewódzkiej do drogi powiatowej we wsi Leonowicze	1,30	dobry
7.	107007B	Droga wojewódzka nr 687 do wsi Tanica Dolna	od drogi wojewódzkiej nr 687 do wsi Tanica Dolna	0,40	dobry
8.	107008B	Droga wojewódzka nr 687 do wsi Tanica Górna	od drogi wojewódzkiej nr 687 do wsi Tanica Górna	2,04	dostateczny
9.	107009B	Juszkowy Gród-Kuchmy	Od wsi Juszkowy Gród - do drogi powiatowej Michałowo - Podozierany	4,30	dobry
10.	1070101	Lesanka-Pieńki	Od drogi wojewódzkiej nr 686 do drogi powiatowej Michałowo - Gródek	2,15	dobry
11.	107012B	Michałowo-Kopce	Od drogi wojewódzkiej nr 686 do skrzyżowania we wsi Kopce	3,70	dobry
12.	107013B	Topolany-Potoka	Od drogi powiatowej we wsi Topolany do drogi powiatowej we wsi Potoka	3,00	dobry
13.	107014B	Bieńdziuga-Koleśno	Od drogi powiatowej we wsi Bieńdziuga do wsi Koleśno	2,70	dobry
14.	107015B	Kopce-Pieńki	Od drogi powiatowej we wsi Pieńki do wsi Kopce	3,80	dostateczny
15.	107016B	Jałówka-Wiejki	Jałówka do granicy gminy w stronę wsi Wiejki	6,64	dobry

16.	107010B	Nowa Wola-Tokarowszczyzna	Od drogi wojewódzkiej nr 686 do wsi Tokarowszczyzna (granica gminy Michałowo)	7,22	dostateczny
17.		Nowa Wola	Od drogi gminnej wewnętrznej dz.nr ew. 7 obr. Nowa Wola do drogi publicznej Nr 107045B	1,55	dobry
18.	107043B	Żednia-PKP	Od drogi gminnej wewnętrznej dz.nr ew. 220/1 obr. Żednia do terenów PKP	0,87	dobry
19.	107044B 107049B	Żednia-granica gminy	Od drogi wojewódzkiej nr 686 w Żedni przez wieś Żednia (do granicy gminy Michałowo)	0,88	dobry
20.		Suszcza Bieńdziuga	Od drogi powiatowej w Suszczy do wsi Bieńdziug	1,40	dobry
21.		Oziabły	Od drogi powiatowej do wsi Oziabły	0,91	dobry
22.	107045B	Kazimierowo-Nowa Wola	Od drogi powiatowej Kazimierowo-Hieronimowo w kierunku Kazimierowa	1,73	dobry
23.	107046B	Nowa Wola	Od drogi gminnej we wsi Nowa Wola w kierunku wsi Lewsze	1,59	dobry
24.	107047B	Tylwica	Od drogi powiatowej Michałowo-Zabłudów do wsi Tylwica	3,19	dobry
25.	107048B	Bołtryki	Od drogi powiatowej do zalewu Siemianówka	0,40	dobry
26.	107050B	Potoka-Hożna	Od drogi powiatowej Potoka-Hieronimowo do wsi Hożna (granica Gminy Michałowo)	2,50	dobry
27.		Bondary-Rudnia	Od drogi wojewódzkiej w Bondarach do wsi Rudnia	1,44	dobry

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Michałowie

Mapa 35 Jednostki posiadające drogi w złym stanie w roku 2023

Jednostki, w których występuje zły stan dróg

Źródło: opracowanie własne

Tabela 57 Analiza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

L.p.	Sołectwo	Liczba wydanych pozwoleń na budowę / 100 mieszkańców	Występowanie zdarzeń komunikacyjnych zagrażających życiu i zdrowiu mieszkańców	Jednostki zawierające stan dróg poniżej dobrego
1	Bondary	1,73	Tak	dostateczny
2	Cisówka	1,75		dostateczny
3	Ciwoniuki	1,45		dobry
4	Hieronimowo	0,00		dobry
5	Jałówka	0,71		dobry
6	Juszkowy Gród	2,65		dobry
7	Kazmierowo	2,17		dobry
8	Kobylanka	1,72		dobry
9	Krugły Lasek	0,95		dobry
10	Łuplanka	1,33		dostateczny
11	Michałow I	0,08	Tak	dobry
12	Michałow II	0,13	Tak	dobry
13	Nowa Wola	1,17	Tak	dostateczny
14	Nowosady	1,32		dostateczny
15	Pieńki	4,92		dostateczny
16	Potoka	3,70		dobry
17	Sokole	0,76		dobry
18	Suszcza	0,00		dobry
19	Szymki	0,46		dostateczny
20	Topolany	0,49		dobry
21	Tylwica	1,19		dobry
22	Żednia	0,00	Tak	dobry
wartość referencyjna		1,30		

Źródło: Opracowanie własne

Analiza zjawisk w sferze technicznej

Gmina Michałowo jest zwodociągowana w 94%, przy czym miasto Michałowo jest zwodociągowane w blisko 100%. Wodociągi Michałowo prowadzą działalność w zakresie ujmowania, uzdatniania, zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzenia i oczyszczania ścieków na terenie miasta Michałowo i gminy Michałowo. Dodatkowo, w miejscowościach Szymki oraz Garbary znajdują się Stacje Uzdatniania Wody, które zaopatrują wodę do:

- SUW Szymki – wsie: Bachury, Budy, Cisówka, Leonowicze, Nowa Łuplanka, Nowosady, Stara Łuplanka, Szymki, Zaleszany (łącznie do 513 osób zameldowanych na pobyt stały),
- SUW Sokole – wsie: Sokole oraz Żednia (łącznie do 267 osób zameldowanych na pobyt stały),
- SUW Garbary – wsie Bagniuki, Barszewo, Bieńdziugi, Bondary, Ciwoniuki, Garbary, Juszkowy Gród, Koleśne, Krugły Lasek, Maciejkowa Góra, Odnoga Kuźmy, Osiedle Bondary, Planty, Pólko, Rybaki, Sacharki, Supruny, Suszcza, Tanica Dolna oraz Tanica Górna (łącznie do 854 osób zameldowanych na pobyt stały, w tym 200 osób Domu Pomocy Społecznej).

W przypadku sieci kanalizacyjnej, gospodarka ściekowa obecnie funkcjonuje na terenie miasta Michałowo oraz w miejscowościach Nowa Wola, Hieronimowo, Bondary oraz Osiedle Bondary, gdzie mieszkańcy korzystają z oczyszczalni ścieków. Na pozostałych obszarach Gminy z terenów zabudowanych ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych (szamb), bądź do przydomowych oczyszczalni ścieków. Dodatkowo przy świetlicach wiejskich w miejscowościach Jałówki, Juszkowy Gród, Sokole oraz Szymki funkcjonują przyobiektywne oczyszczalnie ścieków.

Natomiast w przypadku sieci ciepłowniczej, do sieci podłączone są jedynie budynki wielorodzinne, znajdujące się w jednostce Michałowo II (bloki przy ulicy Klonowej oraz Świętojańskiej). Dodatkowo do sieci ciepłowniczej podłączone są również budynki użyteczności publicznej, m.in. Pracownia filmu, dźwięku i fotografii, Ratusz, Gminny Ośrodek Kultury, ośrodek zdrowia, pływalnia, szkoła podstawowa i liceum ogólnokształcące, przedszkole.

Do końca 2023 roku, w ramach gminnego dofinansowania, liczba wymienionych źródeł ciepła w gospodarstwach domowych wyniosła 42, natomiast liczba docieplonych nieruchomości prywatnych wyniosła 58 budynków. Dodatkowo termomodernizacją objęto 9 nieruchomości publicznych oraz 7 nieruchomości komunalnych. Do dalszej termomodernizacji pozostało 7 nieruchomości publicznych oraz 8 nieruchomości komunalnych.

Mając na uwadze powyższe, sfera techniczna na terenie gminy Michałowo została przeanalizowana na podstawie wskaźników obrazujących stan techniczny przestrzeni publicznej:

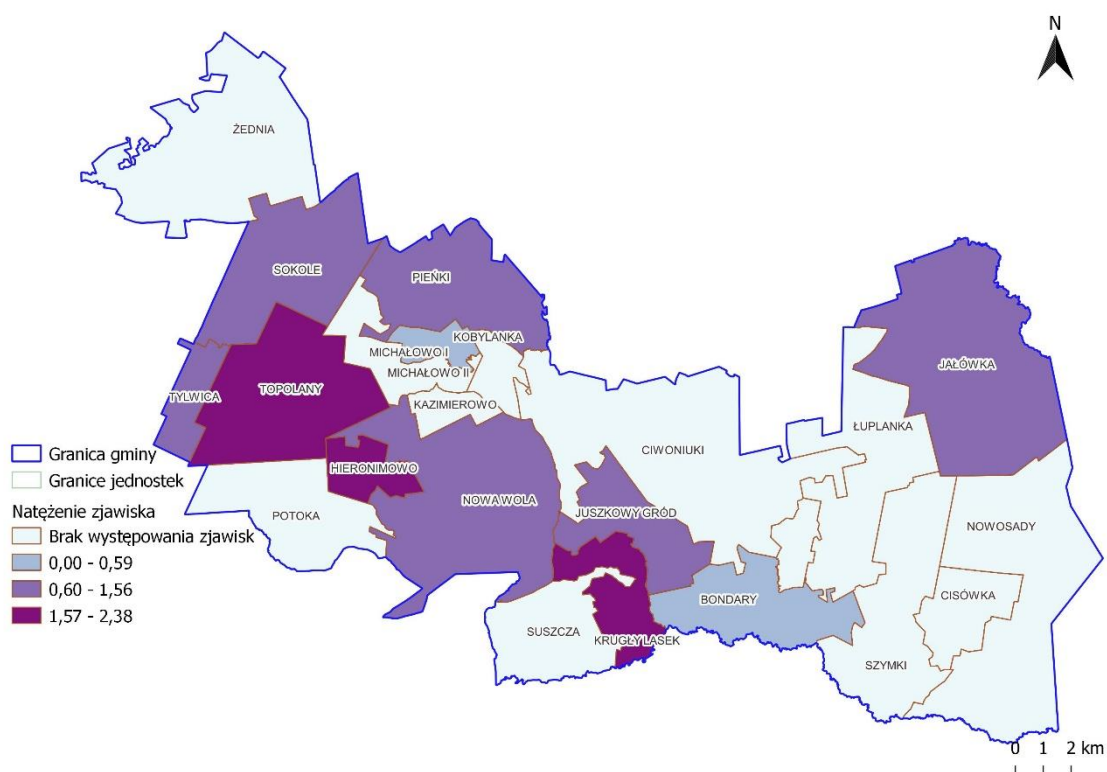
- Liczby obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- Liczby budynków mieszkalnych nieużywanych i w złym stanie technicznym w przeliczeniu na 100 mieszkańców, oraz
- Liczby budynków - budynki produkcyjne, usługowe i gospodarcze dla rolnictwa

- (budynki gospodarcze) nieużywanych i w złym stanie w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Jednym z najistotniejszych potencjałów w sfery technicznej są obiekty zabytkowe. Nieruchomości zabytkowe, zwykle położone w popularnych turystycznie miejscach posiadają duży potencjał inwestycyjny. Z drugiej strony obiekty zabytkowe są idealnym miejscem do prowadzenia rekreacji turystycznej. Zwykle położone są na uboczu, wśród malowniczych krajobrazów, co sprzyja relaksowi i wypoczynkowi. Warto również zauważyć, że nagromadzenie takich obiektów, często przy jednoczesnym występowaniu zaniedbań remontowych, związane jest z nagromadzeniem trudności związanych z ich złym stanem, koniecznością zachowania oryginalnej architektury, wymagań konserwatorskich oraz kosztów ich utrzymania. Często taki stan rzeczy sprawia, że obszary takie stanowią miejsca koncentracji problemów związanych ze złym stanem technicznym obiektów oraz ich niedostosowaniem do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

W 2023 r. w gminie Michałowo do Gminnej Ewidencji Zabytków wpisanych było 26 obiektów. Wartość referencyjna wskaźnika liczby obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniosła 0,60 i została przekroczona w 9 jednostkach. Największe wartości wskaźnika osiągają jednostki Hieronimowo, Topolany oraz Krugły Lasek. W 11 jednostkach zjawisko nie występuje w ogóle.

Mapa 36 Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023

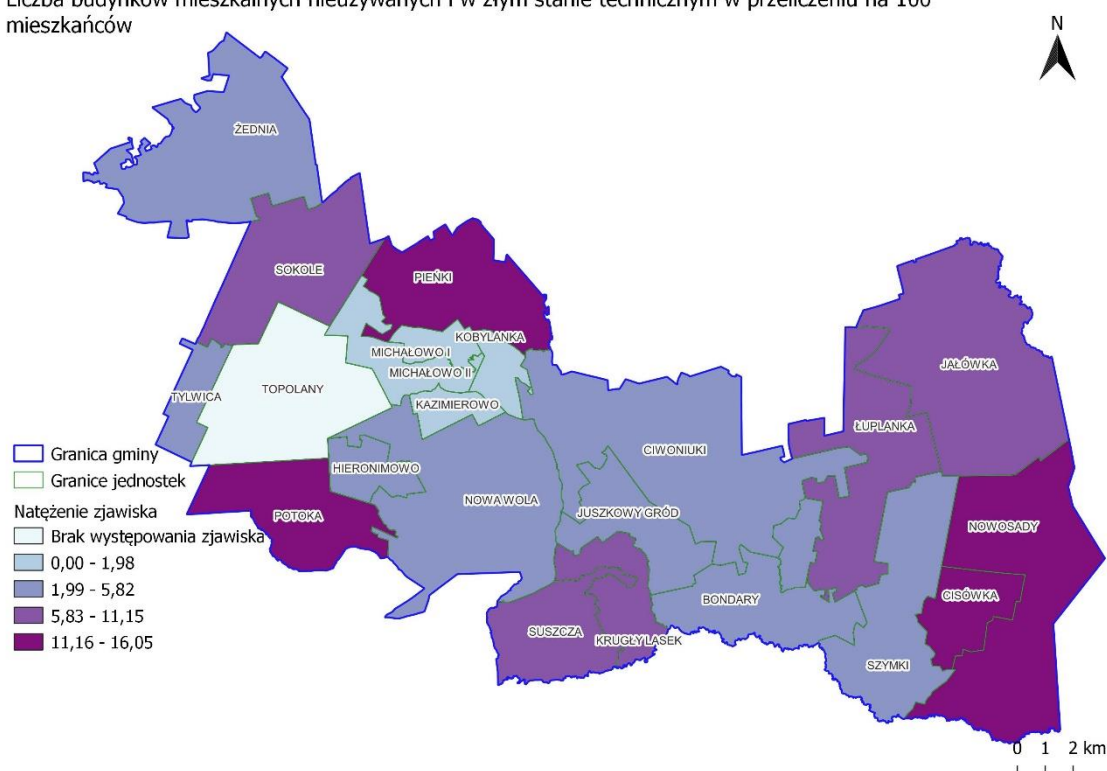
Źródło: Opracowanie własne

Kolejnym zagadnieniem poddanym analizie był stan degradacji technicznej obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz stan degradacji budynków produkcyjnych, usługowych oraz gospodarczych dla rolnictwa, mogących wzmocnić potencjał gospodarczy gminy.

W 2023 r. łączna liczba budynków mieszkalnych, w tym m.in. jednorodzinnych, wielorodzinnych oraz domów letniskowych wynosiła 186. Wartość referencyjna wskaźnika liczby budynków mieszkalnych nieużywanych i w złym stanie technicznym w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniosła 5,83 i została przekroczona w 9 jednostkach. Wskaźnik największą wartość osiągnął w jednostkach Potoka, Nowosady oraz Cisówka.

Mapa 37 Liczba budynków mieszkalnych nieużywanych i w złym stanie technicznym w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023

Liczba budynków mieszkalnych nieużywanych i w złym stanie technicznym w przeliczeniu na 100 mieszkańców

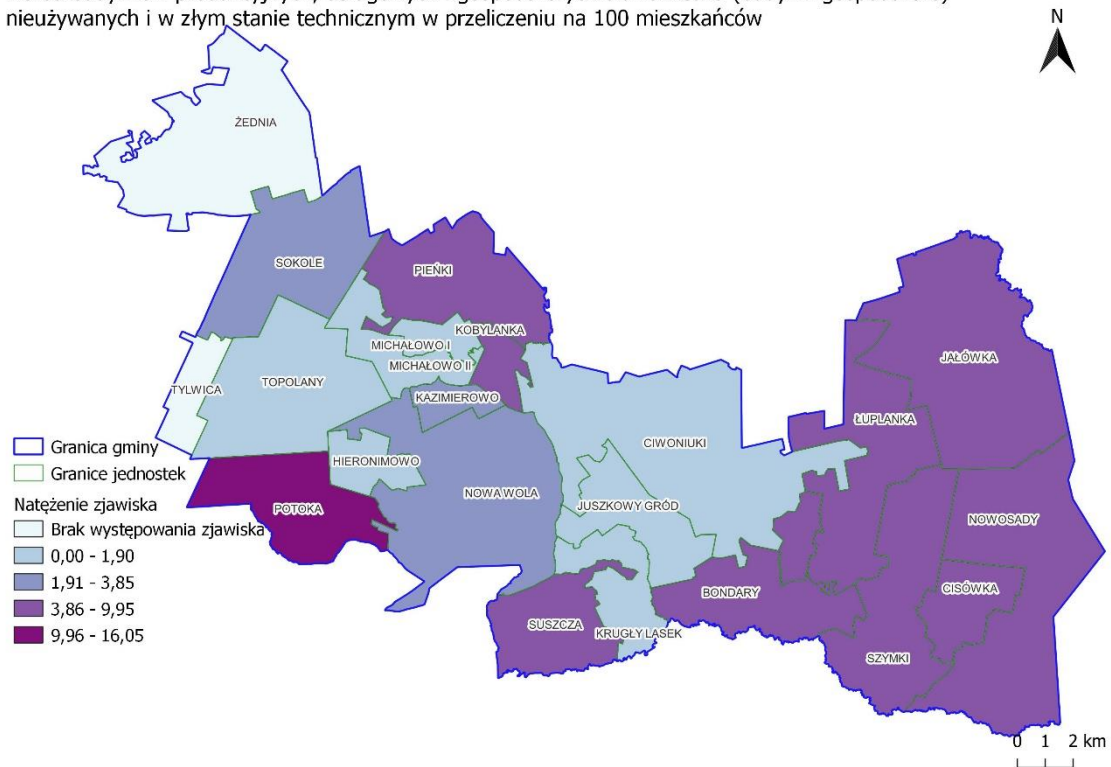

Źródło: Opracowanie własne

Natomiast analizując liczbę budynków o funkcjach produkcyjnej, usługowej oraz gospodarczej, nieużywanych i w złym stanie technicznym, największe wartości wskaźnika blisko 4 krotnie wyższe od wartości referencyjnej osiąga jednostka Potoka. Zidentyfikowano ponadto 11 jednostek w sytuacji kryzysowej.

Mapa 38 Liczba budynków produkcyjnych, usługowych i gospodarczych dla rolnictwa nieużywanych i w złym stanie technicznym w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023

Liczba budynków produkcyjnych, usługowych i gospodarczych dla rolnictwa (budynki gospodarcze) nieużywanych i w złym stanie technicznym w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 58 Analiza zjawisk w sferze technicznej

L.p.	Sołectwo	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba budynków mieszkalnych nieużywanych i w złym stanie technicznym w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba budynków - budynki produkcyjne, usługowe i gospodarcze dla rolnictwa (budynki gospodarcze) nieużywanych i w złym stanie technicznym w przeliczeniu na 100 mieszkańców
1	Bondary	0,35	2,77	4,15
2	Cisówka	0,00	14,04	8,77
3	Ciwoniuki	0,00	3,38	0,97
4	Hieronimowo	2,38	2,38	1,59
5	Jałówka	1,41	6,71	4,95
6	Juszkowy Gród	0,66	1,99	1,32
7	Kazimierowo	0,00	1,45	2,90
8	Kobylanka	0,00	1,15	4,60
9	Krugły Lasek	1,90	8,57	1,90
10	Łuplanka	0,00	8,00	4,00
11	Michałowo I	0,30	0,68	0,30
12	Michałowo II	0,00	1,07	0,31
13	Nowa Wola	1,56	4,28	2,72
14	Nowosady	0,00	15,79	6,58
15	Pieńki	0,82	12,30	6,56
16	Potoka	0,00	16,05	16,05
17	Sokole	0,76	6,11	3,05
18	Suszcza	0,00	9,62	7,69
19	Szymki	0,00	3,20	5,02
20	Topolany	1,95	0,00	1,46
21	Tylwica	1,19	3,57	0,00
22	Żednia	0,00	5,15	0,00
wartość referencyjna		0,60	5,83	3,86

Źródło: Opracowanie własne

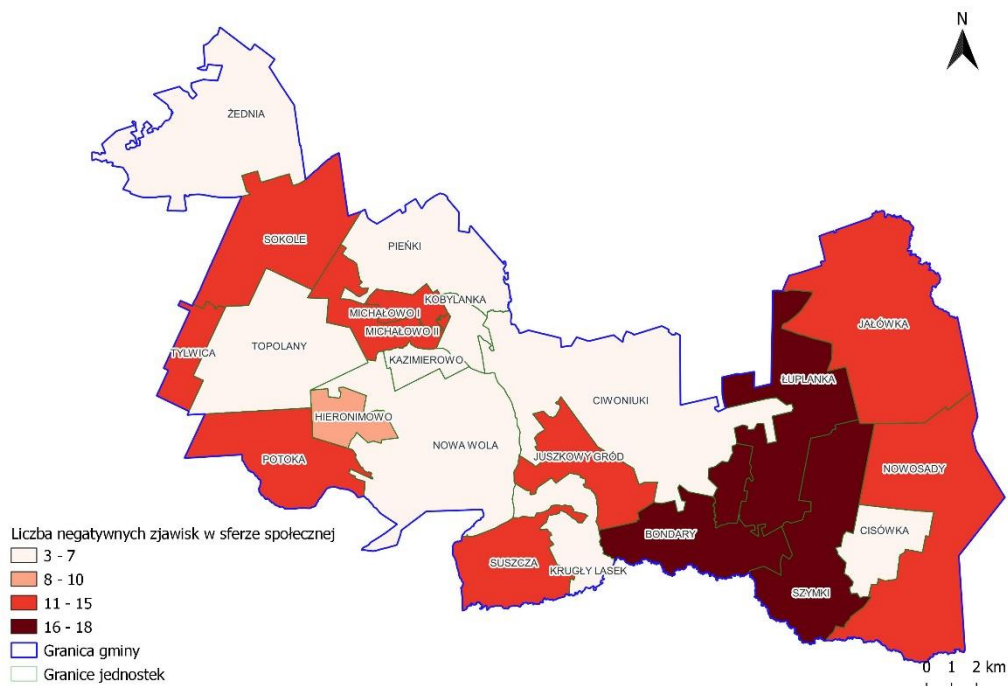
OBSZAR ZDEGRADOWANY

Zgodnie z art. 9 ust 1 ustawy o rewitalizacji, obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (...) można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych (...), lub
- 2) środowiskowych (...), lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych (...), lub
- 4) technicznych.

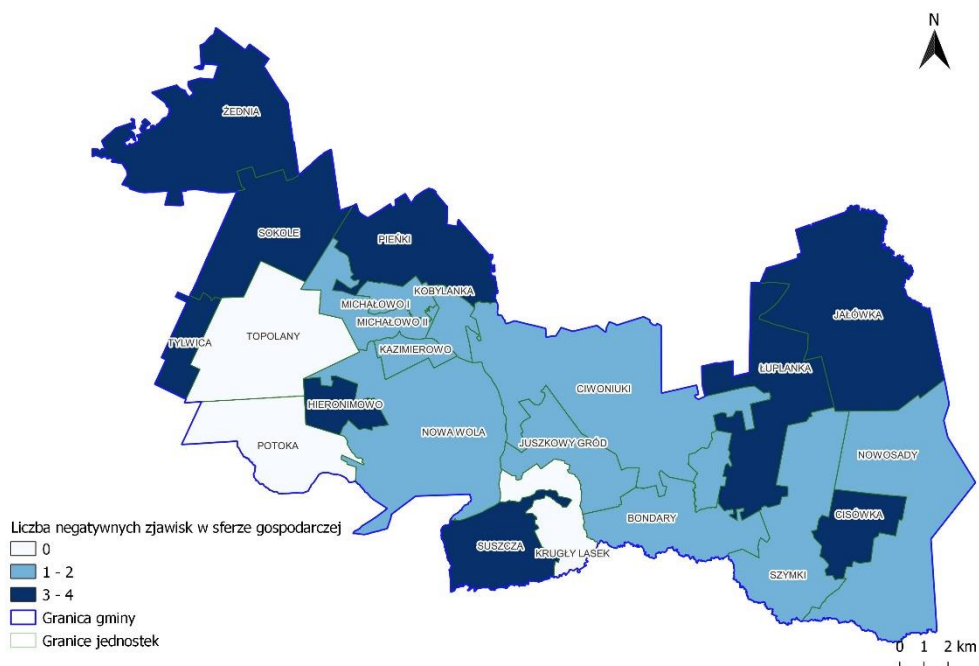
Przeprowadzona analiza porównawcza poszczególnych zjawisk miała na celu wykazanie, która z analizowanych jednostek charakteryzuje się największą liczbą wskaźników świadczących o sytuacji kryzysowej. Na podstawie dostępnych danych, zdecydowano o wykorzystaniu 35 wskaźników, w tym 22 odnoszących się do sfery społecznej, 5 do sfery gospodarczej, 2 do sfery środowiskowej, 3 do sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz 3 do sfery technicznej. Pozwalało to z jednej strony na szeroką analizę uwarunkowań wewnętrznych, z drugiej zaś wymagało zdefiniowania szczegółowych zasad wychwycenia poziomu koncentracji negatywnych zjawisk służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego. Stąd też, z uwagi na przyjętą liczbę wskaźników, w celu zaliczenia danej jednostki jako obszaru zdegradowanego uznano konieczność występowania na jej terenie co najmniej 11 negatywnych zjawisk w sferze społecznej z jednoczesnym występowaniem co najmniej jednego negatywnego zjawiska w co najmniej 3 z pozostałych sfer.

Mapa 39 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej

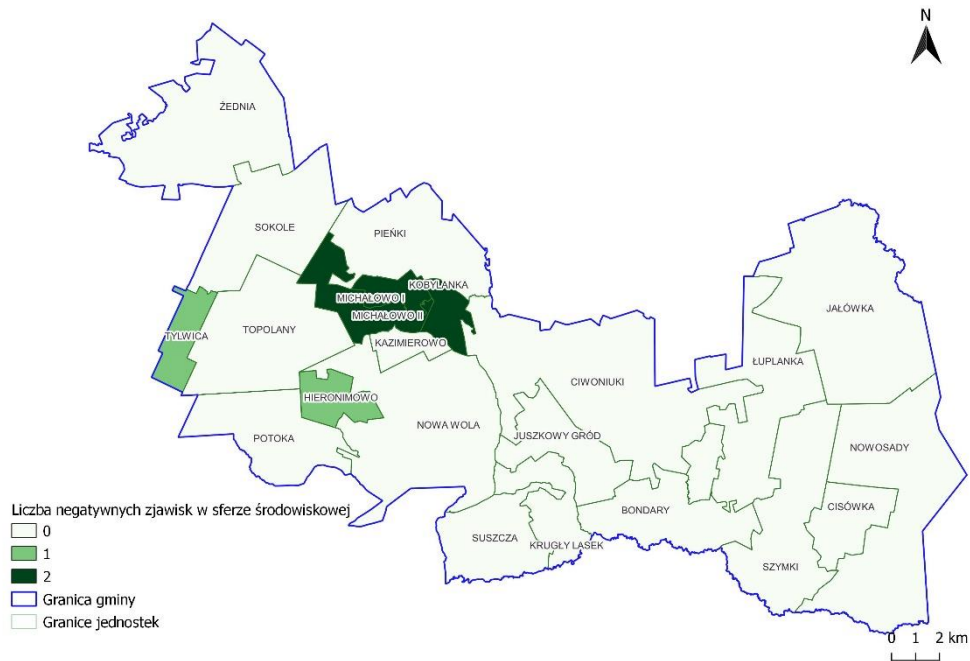
Źródło: Opracowanie własne

Mapa 40 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej

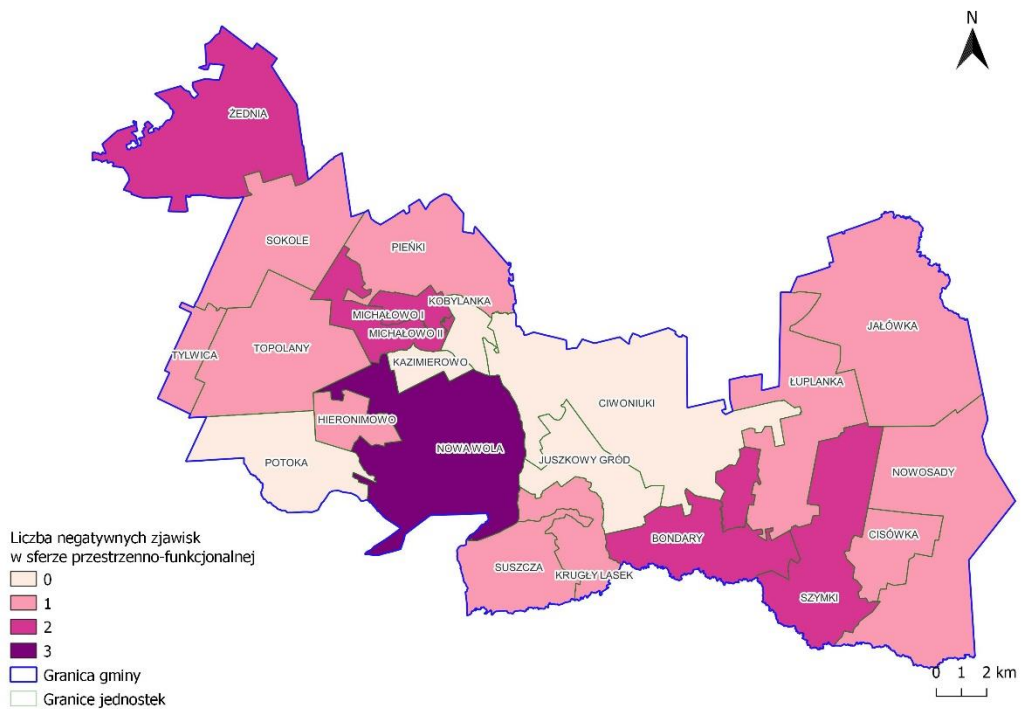
Źródło: Opracowanie własne

Mapa 41 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej

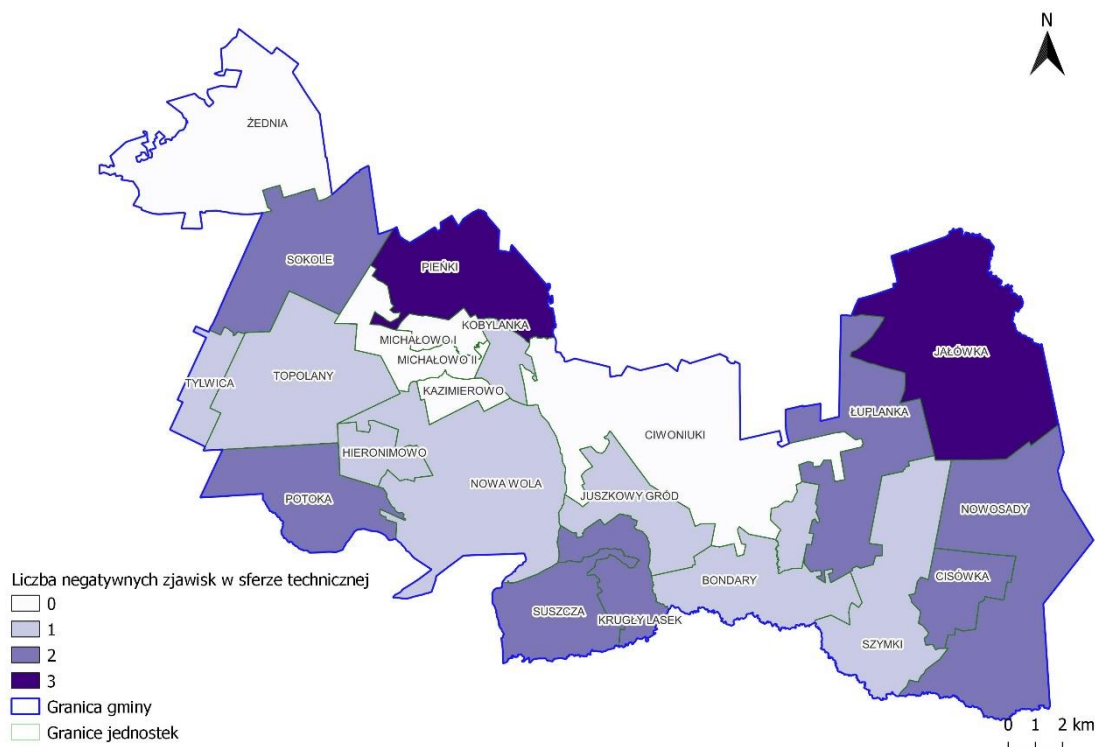
Źródło: Opracowanie własne

Mapa 42 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 43 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej

Źródło: Opracowanie własne

Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej objęła 12 jednostek, których wartość przekroczyła co najmniej 11 negatywnych zjawisk. Z 12 analizowanych jednostek, przyjętą na wstępie metodologię, tj. przekroczenie co najmniej 11 negatywnych zjawisk społecznych z jednoczesnym występowaniem co najmniej jednego negatywnego zjawiska w co najmniej 3 pozostałych sferach spełniło 10 jednostek.

Tabela 59 Podsumowanie koncentracji negatywnych zjawisk we wszystkich sferach

Sołectwo	Koncentracja negatywnych zjawisk					Obszar zdegradowany (Tak/Nie)
	w sferze społecznej (Tak/Nie)	w sferze gospodarczej (Tak/Nie)	w sferze środowiskowej (Tak/Nie)	w sferze przestrzenno-funkcjonalnej (Tak/Nie)	w sferze technicznej (Tak/Nie)	
Bondary	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak	Tak
Cisówka	Nie	Tak	Nie	Tak	Tak	Nie
Ciwoniuki	Nie	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie
Hieronimowo	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
Jałówka	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak	Tak
Juszczakowy Gród	Tak	Tak	Nie	Nie	Tak	Nie
Kazimierowo	Nie	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie
Kobylanka	Nie	Tak	Tak	Nie	Tak	Nie
Krugły Lasek	Nie	Nie	Nie	Tak	Tak	Nie

Łuplanka	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak	Tak
Michałow I	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie	Tak
Michałow II	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie	Tak
Nowa Wola	Nie	Tak	Nie	Tak	Tak	Nie
Nowosady	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak	Tak
Pieńki	Nie	Tak	Nie	Tak	Tak	Nie
Potoka	Tak	Tak	Nie	Nie	Tak	Nie
Sokole	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak	Tak
Suszcza	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak	Tak
Szymki	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak	Tak
Topolany	Nie	Tak	Nie	Tak	Tak	Nie
Tylwica	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Żednia	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Nie

Źródło: opracowanie własne

W wyniku tak przeprowadzonego badania zidentyfikowano jednostki, w których występuje koncentracja negatywnych zjawisk stanowiących obszar zdegradowany.

Tabela 60 Wykaz jednostek stanowiących obszar zdegradowany

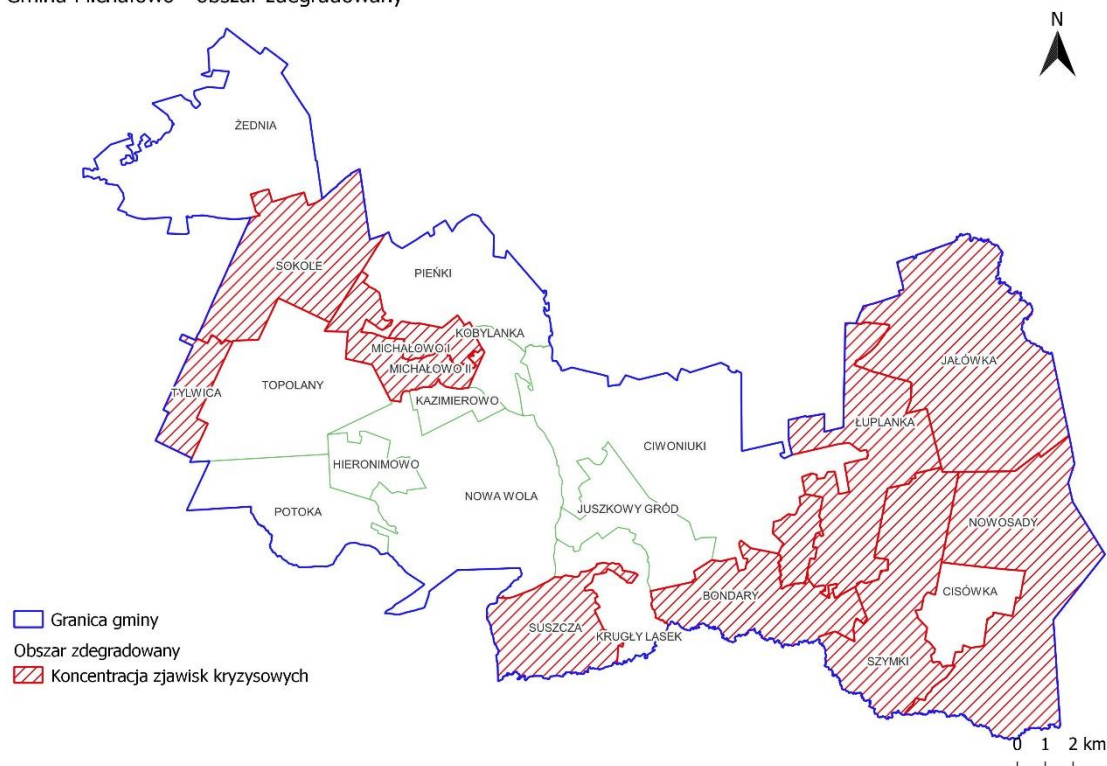
L.p.	Sołectwo	Liczba mieszkańców	% ludności gminy	Powierzchnia poszczególnych jednostek [km ²]	% powierzchni gminy
1	Bondary	289	4,85%	15,68	3,82%
2	Jałówka	283	4,75%	39,29	9,58%
3	Łuplanka	75	1,26%	23,7	5,78%
4	Michałow I	1322	22,19%	3,27	0,80%
5	Michałow II	1592	26,72%	7,37	1,80%
6	Nowosady	152	2,55%	36,37	8,87%
7	Sokole	131	2,20%	21,78	5,31%
8	Suszcza	52	0,87%	13,41	3,27%
9	Szymki	219	3,68%	26,35	6,42%
10	Tylwica	84	1,41%	5,56	1,36%
	RAZEM	4199	70,48%	192,78	47,01%

Źródło: opracowanie własne

W związku z powyższym jako obszar zdegradowany gminy Michałow wskazuje się tereny jednostek: **Bondary, Jałówka, Łuplanka, Michałow I, Michałow II, Nowosady, Sokole, Suszcza, Szymki oraz Tylwica.**

Mapa 44 Obszar zdegradowany w Gminie Michałowo

Gmina Michałowo - obszar zdegradowany

Źródło: Opracowanie własne

OBSZAR REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 10 ustawy o rewitalizacji obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Dodatkowo, obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Z uwagi, iż wyznaczony obszar zdegradowany, nie spełnia warunku, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, tzn. jest większy niż 20% powierzchni gminy oraz jest zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy, koniecznym było przeprowadzenie dodatkowej analizy pod kątem istotności obszaru kwalifikującego się jako obszar rewitalizacji, to znaczy posiadającego warunki i potencjały do prowadzenia na nim procesu rewitalizacji.

Całkowita liczba mieszkańców gminy Michałowo mieszkająca w obszarach zidentyfikowanych jako zdegradowane obejmuje 70,48% mieszkańców gminy (Tabela 60). Z uwagi na ograniczenie ustawowe liczby mieszkańców obszaru rewitalizacji, koniecznym stało się

zawężenie jako obszaru rewitalizacji jedynie części obszaru zdegradowanego, celem spełnienia zapisów ustawowych.

W celu określenia, która część obszaru zdegradowanego stanowić będzie obszar rewitalizacji oparto się o następujące przesłanki:

- pogłębione wnioski z analizy wskaźnikowej służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego;
- analiza zasady koncentracji oraz ciągłości przestrzennej;
- analiza istotności dla rozwoju lokalnego, czyli dla wspierania pozytywnych zmian zachodzących także poza tym obszarem, na terenie całej gminy.

Zgodnie z powyższymi przesłankami, obszar zdegradowany może zostać uznany za obszar rewitalizacji, jeżeli jest on istotny dla rozwoju lokalnego, czyli dla wspierania pozytywnych zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji, ale również i poza nim. W związku z powyższym obszar rewitalizacji nie powinien być wyznaczany jedynie na podstawie danych ilościowych, pokazujących najbardziej intensywną degradację. Bardzo ważne jest uchwycenie wskaźników jakościowych oraz powiązań funkcjonalnych obszarów.

Stąd też na podstawie dokonanej analizy danych zastanych, wyników spotkań z liderami samorządowymi oraz spaceru badawczego o charakterze wizji lokalnej uznano, że jednostkami stanowiącymi obszar rewitalizacji w gminie Michałowo stanowić będzie podobszar Michałowo (stanowiący połączenie części jednostek Michałowo I oraz Michałowo II) oraz podobszar Bondary.

W analizie jakościowej wyznaczenia obszaru rewitalizacji wzięto pod uwagę lokalizację danej jednostki, dostęp do infrastruktury i bazy lokalowej, możliwości inwestycyjne gminy, gęstość zaludnienia oraz liczbę mieszkańców, w tym liczbę osób dotkniętych różnymi problemami, którzy zostaną objęci wsparciem w ramach planowanych działań.

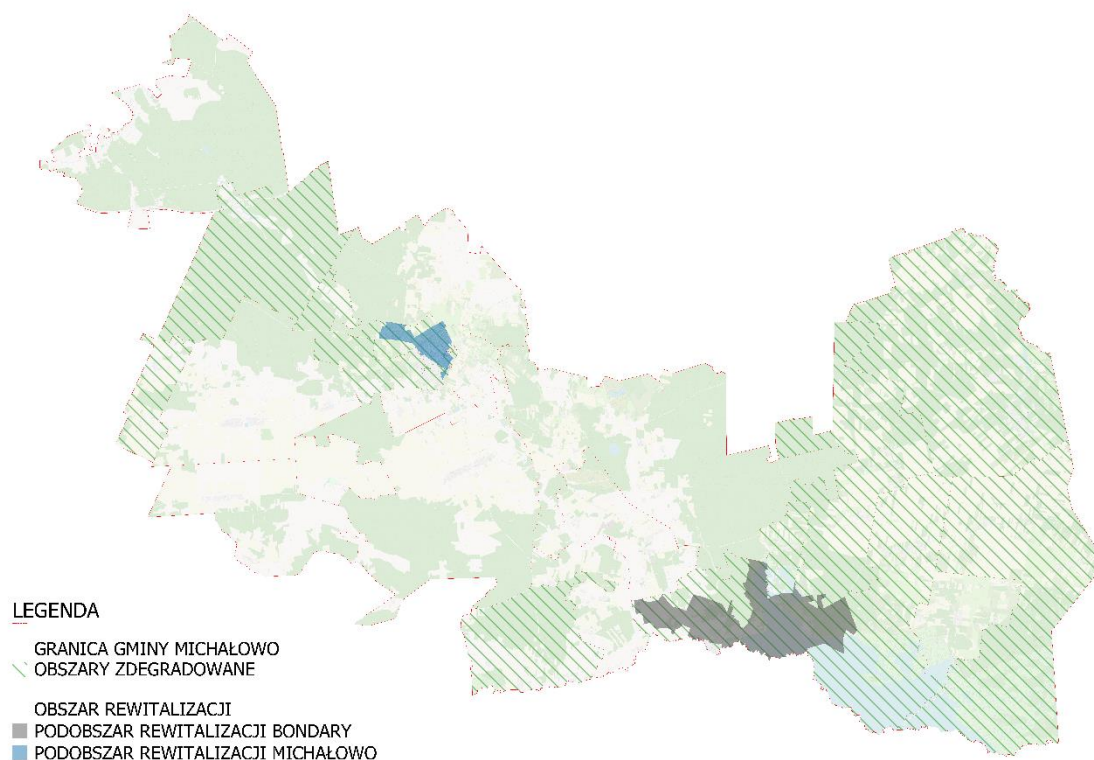
Stąd też ze względu na fakt, iż proces rewitalizacji jest procesem wielowymiarowym, a jednocześnie etapowym, niezbędne jest wskazanie w pierwszej kolejności tych podobszarów zdegradowanych, które są szczególnie ważne dla rozwoju lokalnego. Do obszaru rewitalizacji włączono zatem jednostki, w których zdiagnozowano stosunkowo najwięcej problemów oraz wzięto pod uwagę ich potencjał pod względem możliwości przeprowadzenia skutecznej interwencji w ramach procesu rewitalizacji.

Tabela 61 Wykaz jednostek stanowiących obszar rewitalizacji

Nazwa	Liczba mieszkańców	% ludności gminy	Powierzchnia poszczególnych jednostek [km ²]	% powierzchni gminy
Podobszar rewitalizacji BONDARY	289	19,53%	11,220	2,74%
Podobszar rewitalizacji MICHAŁOWO	1480	24,84%	1,937	0,47%
RAZEM OR	1769	29,69%	13,157	3,21%

Źródło: opracowanie własne

Mapa 45 Obszar rewitalizacji w Gminie Michałowo

Źródło: Opracowanie własne

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022.....	3
Tabela 2 Przyrost naturalny w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	4
Tabela 3 Liczba urodzeń w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022.....	4
Tabela 4 Liczba zgonów w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	4
Tabela 5 Saldo migracji ogółem w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022.....	5
Tabela 6 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	5
Tabela 7 Współczynnik osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	6
Tabela 8 Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	7
Tabela 9 Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy oraz osób poniżej kryterium dochodowego w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	8
Tabela 10 Podstawowe informacje o placówkach edukacyjnych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	8
Tabela 11 Podstawowe informacje o przedszkolach w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022.....	9
Tabela 12 Podstawowe informacje o bibliotekach i korzystających w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	9
Tabela 13 Liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022.....	9
Tabela 14 Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych organizowanych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	10
Tabela 15 Liczba grup artystycznych i jej członków w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	10
Tabela 16 Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	10
Tabela 17 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022.....	11
Tabela 18 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022.....	11
Tabela 19 Saldo podmiotów gospodarczych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022.....	11
Tabela 20 Liczba podmiotów gospodarczych w podziale na zatrudnionych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	11
Tabela 21 Ilość wyrobów azbestowych w Gminie Michałowo	12
Tabela 22 Ilość wyrobów azbestowych wg stopnia pilności do usunięcia w Gminie Michałowo	12
Tabela 23 Ilość wyrobów azbestowych wg rodzaju obiektu w Gminie Michałowo	13
Tabela 24 Liczba urzędzeń grzewczych w Gminie Michałowo.....	14
Tabela 25 Liczba przystanków autobusowych w Gminie Michałowo	16
Tabela 26 Liczba budynków mieszkalnych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	17
Tabela 27 Liczba niezamieszkałych mieszkań w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	17
Tabela 28 Liczba wydanych pozwoleń na budowę w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	17
Tabela 29 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022.....	17
Tabela 30 Przeciętna liczba izb w mieszkaniu w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	18
Tabela 31 Liczba mieszkań zalegających z opłatą czynszową oraz wysokość zaległości w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022.....	18
Tabela 32 Liczba dodatków mieszkaniowych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	18
Tabela 33 Kwota dodatków mieszkaniowych w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022.....	19
Tabela 34 Przeciętna wysokość dodatku mieszkaniowego w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022.....	19
Tabela 35 Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	19
Tabela 36 Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2022	19
Tabela 37 Liczba i stan dróg w Gminie Michałowo w roku 2023.....	20
Tabela 38 Wykaz miejscowości i ulic w ramach poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Michałowo	22
Tabela 39 Zestawienie wskaźników wykorzystanych do oceny sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej wraz z ich definicją	25
Tabela 40 Liczba ludności w Gminie Michałowo i gminach ościennych w latach 2018 - 2022.....	33
Tabela 41 Liczba ludności w podziale na sołectwa w Gminie Michałowo w roku 2023.....	33
Tabela 42 Odsetek mieszkańców w wielu przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym w sołectwach Gminy Michałowo w roku 2023.....	34
Tabela 43 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze DEMOGRAFIA.....	41
Tabela 44 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Michałowo oraz gminach sąsiednich w latach 2018 - 2020	42
Tabela 45 Odsetek liczby osób bezrobotnych z uwzględnieniem płci w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych w poszczególnych sołectwach w Gminie Michałowo w roku 2023	42
Tabela 46 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze BEZROBOCIE	49

Tabela 47 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Michałowo i gminach ościennych w latach 2018 - 2022	50
Tabela 48 Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Michałowo w roku 2023	50
Tabela 49 Analiza zjawisk w sferze społecznej w obszarze UBÓSTWO	59
Tabela 50 Liczba miejsc i uczniów w Zespole Szkół w Michałowie w roku 2023	61
Tabela 51 Liczba uczniów z problemami wychowawczymi i specjalnymi potrzebami w Gminie Michałowo w roku 2023	62
Tabela 52 Analiza zjawisk w sferze gospodarczej	74
Tabela 53 Jakość powietrza w Gminie Michałowo w latach 2019 – 2022	78
Tabela 54 Wykaz zjawisk w sferze środowiskowej	80
Tabela 55 Stan dróg w Gminie Michałowo w roku 2023	84
Tabela 56 Stan dróg na obszarze wiejskim w gminie Michałowo	85
Tabela 57 Analiza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	88
Tabela 58 Analiza zjawisk w sferze technicznej	94
Tabela 59 Podsumowanie koncentracji negatywnych zjawisk we wszystkich sferach	98
Tabela 60 Wykaz jednostek stanowiących obszar zdegradowany	99
Tabela 61 Wykaz jednostek stanowiących obszar rewitalizacji	101

Spis map

Mapa 1 Podział gminy na jednostki referencyjne	22
Mapa 2 Liczba mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców w wielu produkcyjnym w Gminie Michałowo w roku 2023	35
Mapa 3 Liczba mieszkańców w wielu powyżej 65 roku życia na 100 mieszkańców	36
Mapa 4 Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców w wielu produkcyjnym	37
Mapa 5 Saldo liczby urodzeń i zgonów na 100 mieszkańców	38
Mapa 6 Saldo liczby zameldowań i wymeldowań na 100 mieszkańców	39
Mapa 7 Liczba mieszkańców w wieku 18 – 30 roku życia na 100 mieszkańców	40
Mapa 8 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym w Gminie Michałowo w roku 2023	44
Mapa 9 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych poniżej 30 roku życia w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem w sołectwach Gminy Michałowo w roku 2023	45
Mapa 10 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	46
Mapa 11 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	47
Mapa 12 Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	48
Mapa 13 Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023	52
Mapa 14 Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023	52
Mapa 15 Liczba dzieci i młodzieży do lat 17 korzystających z dożywiania w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023	53
Mapa 16 przyznanych świadczeń ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023	54
Mapa 17 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023	55
Mapa 18 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023	57
Mapa 19 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023	58
Mapa 20 Natężenie interwencji policji w danej jednostce w przeliczeniu na 100 mieszkańców w roku 2023	61
Mapa 21 Frekwencja wyborcza w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w latach 2018 - 2023	67

Mapa 22 Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023	68
Mapa 23 Liczba przedsiębiorstw ogółem (łącznie z osobami prowadzącymi działalność rolniczą) w przeliczeniu na 100 osób w wielu produkcyjnym w Gminie Michałowo w latach 2020 -2023	69
Mapa 24 Liczba przedsiębiorstw ogółem (z wyłączeniem osób prowadzących działalność rolniczą) w przeliczeniu na 100 osób w wielu produkcyjnym w Gminie Michałowo w latach 2020 -2023	70
Mapa 25 Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w Gminie Michałowo w latach 2020 - 2023	71
Mapa 26 Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w Gminie Michałowo w latach 2020 - 2023	72
Mapa 27 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem w Gminie Michałowo w latach 2020 - 2030.....	73
Mapa 28 Masa zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest (kg) w przeliczeniu na 1 km ² powierzchni jednostki w Gminie Michałowo w roku 2023	76
Mapa 29 Liczba kotłów na paliwo stałe oraz mieszkaniowych ogrzewaczy pomieszczeń w przeliczeniu na 1 km ² powierzchni jednostki w Gminie Michałowo w roku 2023	77
Mapa 30 Sołectwa zagrożone powodzią w Gminie Michałowo.....	79
Mapa 31 Formy ochrony przyrody w Gminie Michałowo	79
Mapa 32 Rozkład jednostek publicznych w Gminie Michałowo	81
Mapa 33 Liczba wydanych pozwoleń budowlanych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023.....	83
Mapa 34 Wykaz wypadków komunikacyjnych wg sołectw w Gminie Michałowo w roku 2023	84
Mapa 35 Jednostki posiadające drogi w złym stanie w roku 2023.....	87
Mapa 36 Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023.....	90
Mapa 37 Liczba budynków mieszkalnych nieużywanym i w złym stanie technicznym w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023.....	92
Mapa 38 Liczba budynków produkcyjnych, usługowych i gospodarczych dla rolnictwa nieużywanym i w złym stanie technicznym w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie Michałowo w roku 2023	93
Mapa 39 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej	96
Mapa 40 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej.....	96
Mapa 41 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej.....	97
Mapa 42 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	97
Mapa 43 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej	98
Mapa 44 Obszar zdegradowany w Gminie Michałowo	100
Mapa 45 Obszar rewitalizacji w Gminie Michałowo	102